

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

พระบรมราชินีนาถ

พระบรมราชชนก

พระบรมราชชนนี

พระบรมราชโอรส

พระบรมราชกุมารี

พระบรมราชธิดา

พระบรมราชโอรส

พระบรมราชกุมารี

พระบรมราชธิดา

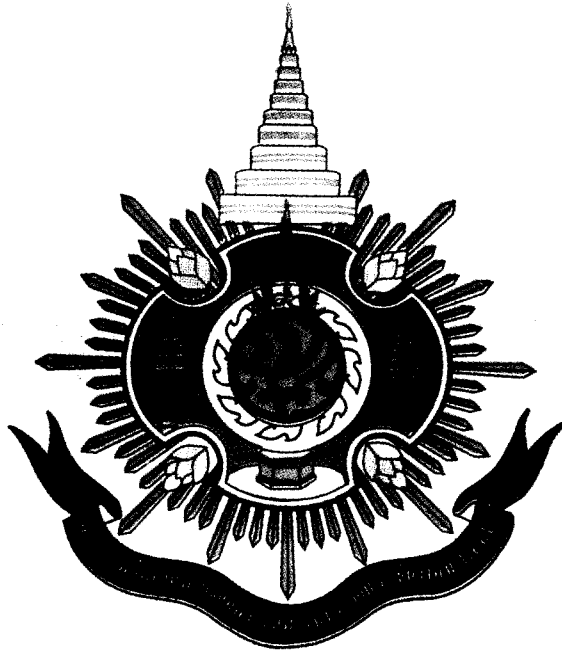
พระบรมราชโอรส

พระบรมราชกุมารี

พระบรมราชธิดา

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช

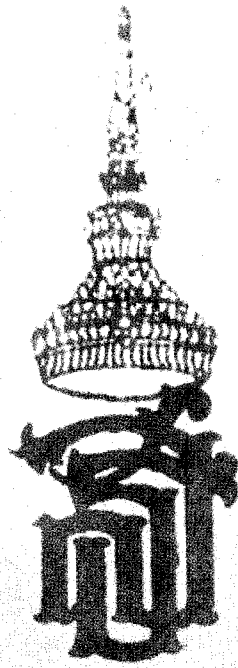

**พระบรมราโชวาท
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช
(พระภัทรมหาราช)**

ถ้าครูไม่ห่วงประโยชน์ที่ควรห่วง
หันไปห่วงอำนาจ ห่วงตำแหน่ง
ห่วงสิทธิและห่วงรายได้กันมากๆ เข้าแล้ว
จะเอาจิตใจที่ไหน มาห่วงความรู้ ความดี
ความเจริญ ของเด็ก
ความห่วงใยในสิ่งเหล่านั้น
ก็จะค่อยๆ บั่นทอนทำลายความเป็นครูไปหมดสิ้น
จะไม่มีอะไรเหลือไว้พอที่ตัวเองจะภูมิใจ
หรือผูกใจใครไว้ได้ ความเป็นครู
ก็จะมีค่าเหลืออยู่ให้เป็นที่เคารพบูชาอีกต่อไป

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
“พระมิ่งขวัญการประถมศึกษา”

พระราโชวาท

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

“...การศึกษาเป็นปัจจัยหลักในการสร้าง

และพัฒนาความรู้ความคิดตลอดจนความประพฤติ

และคุณความดีของบุคคล ให้บุคคลสามารถดำรงตนอยู่ในสังคม

และในโลกได้อย่างมั่นคงและมีความสุขร่มเย็นได้

แม้ว่าโลกจะมีความเปลี่ยนแปลงไปรวดเร็วเพียงใดก็ตาม

ดังนั้นผู้มีหน้าที่จัดการศึกษาของชาติทุกฝ่ายและทุกระดับ ควรจะได้ระลึก

อยู่เสมอว่า ตัวของท่านมีความรับผิดชอบอย่างสูงต่อทุกๆ คนในชาติ

ที่จะต้องปฏิบัติดำเนินงานในหน้าที่ให้ดีที่สุดอย่างเต็มความสามารถ..”

สาร

ดร.เกษมา วรวรรณ ณ อยุธยา
เลขาธิการคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

อ บลราชธานีเป็นจังหวัดใหญ่ การดำเนินงานให้ถึง
พร้อมทั้งในด้านคุณภาพโอกาส และประสิทธิภาพ
การบริหารการศึกษาจึงเป็นไปด้วยความยากลำบาก
อย่างไรก็ดี ชาวประถมศึกษาอุบลราชธานี ก็ไม่ย่อท้อ
ทั้งยังได้เพียรพยายามสละกำลังกาย กำลังใจ ท่วมเทให้กับ
การพัฒนาคุณภาพการศึกษา ปรากฏผลเป็นที่น่าชื่นชม
อย่างยิ่ง

ขอให้ความสำเร็จในวันนี้ จงเป็นพลังใจในวันหน้าให้
ชาวประถมศึกษาอุบลราชธานี จงแข็งแกร่ง พร้อมทั้งจะ
เผชิญกับอุปสรรคทั้งปวง และหล่อหลอมจิตใจให้เป็นดวง
เดียวกัน มีจุดหมายปลายทางแห่งความไฝฝัน คือคุณภาพ
ของการศึกษาเพื่อเด็ก ๆ ที่จะเติบโตเป็นความหวัง
อันเรืองรองของบ้านเมืองต่อไป

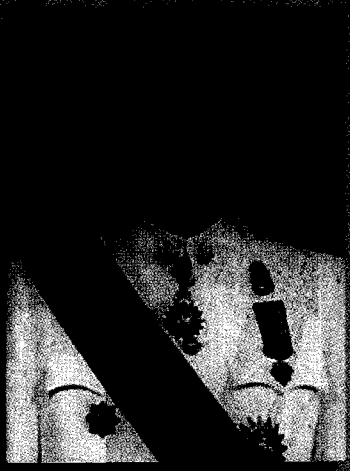
ด้วยความปรารถนาดี

เกษมา วรวรรณ

(ดร.เกษมา วรวรรณ ณ อยุธยา)

เลขาธิการคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

สาร

นายศิระ แสงมณี
ผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานี

การศึกษา คือพื้นฐานของการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองของชาติ เนื่องจากการศึกษา เป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เป็นการสร้างคนให้มีสติและปัญญา ชาติบ้านเมืองไม่ว่า ยุคใด สมัยใด ต้องการคนที่มีสติปัญญาในการพัฒนาชาติ บ้านเมืองเพื่อให้บังเกิดประโยชน์สุขแก่ส่วนรวมและ ประชาชน การประณตศึกษาจึงเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อปวงชนโดยแท้

การจัดการประณตศึกษาภายใต้ยุคข่าวสารที่กำลัง เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วตามความเจริญและวิวัฒนาการ ของเทคโนโลยีประกอบกับการประสพภาวะวิกฤต อย่าง เช่นปัจจุบันคงจะทำให้ครู-อาจารย์ ผู้บริหารสถาบัน การศึกษา และผู้เกี่ยวข้องทุกระดับเผชิญกับปัญหามาก ประการมากขึ้น แต่เชื่อมั่นว่า ด้วยความรู้ ความสามารถ และประสพการณ์ของทุกท่านคงจะช่วยทำให้งาน การประณตศึกษาในความรับผิดชอบของสำนักงานการประณต ศึกษาจังหวัดอุบลราชธานีบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ทุกประการ

ในโอกาสนี้ ขออาราธนาคุณพระศรีรัตนตรัยและสิ่ง ศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลาย ศาลเจ้าพ่อหลักเมืองและพระเจ้าใหญ่ อินทร์แปลง โปรดดลบันดาลและประทานพรให้เพื่อน ข้าราชการครูสังกัดสำนักงานการประณตศึกษาจังหวัดอุบล ราชธานีทุกท่านประสพแต่ความสุขความเจริญ เพื่อเป็น กำลังสำคัญในการพัฒนาการประณตศึกษาของเราให้ รุ่งเรืองก้าวหน้ายิ่ง ๆ ขึ้นไป

ศอ: สม.๒,

(นายศิระ แสงมณี)

ผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานี

ประธานกรรมการการประณตศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี

สาร

นายประสงค์ มากนวล

ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี

การกิจของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี (สปจ.) คือการจัดการศึกษาให้กับเด็กและเยาวชนตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษาระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนในสังกัดที่มีอยู่กว่า 1,096 โรงเรียนรวมทั้งโรงเรียนสาขากระจายอยู่เกือบทุกหมู่บ้านและทุกพื้นที่ทั้งในเมือง ชนบทและท้องถิ่นห่างไกลทุรกันดาร ซึ่งมีความแตกต่างกันในด้านปัจจัยพื้นฐานของโรงเรียน สภาพแวดล้อม สภาพสังคมและเศรษฐกิจของชุมชน กับทั้งยังต้องคำนึงถึงสภาพการณ์ที่บ้านเมือง กำลังเปลี่ยนแปลงในกระแสสังคมและกระแสโลก รวมทั้งภารกิจอันสำคัญที่จะจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้กับประชาชน 12 ปี ตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ

นับว่าเป็นภาระงานอันหนัก ที่ต้องรับผิดชอบบริหารจัดการศึกษาให้ตีมีประสิทธิภาพ และมีคุณภาพที่สังคมยอมรับได้ว่า โรงเรียนสามารถพัฒนาคุณภาพคนและเตรียมคนสู่โลกอนาคตได้ ทั้งนี้เพราะหัวใจของการพัฒนาประเทศที่ยั่งยืนก็คือคน และกลไกในการพัฒนาคนคือการศึกษา นั่นเอง

ในช่วงเวลาที่ผ่านมา สปจ.อุบลราชธานีได้จัดการศึกษาตามภารกิจดังกล่าว โดยยึดนโยบายของรัฐบาล กระทรวงศึกษาธิการและสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (สปช.) เป็นหลักโดยเฉพาะนโยบายการพัฒนากระบวนการประถมศึกษาไปสู่ระบบ 4 ประกัณกล่าวคือ

1. การประกันโอกาส จะดูแลเด็กทุกคนให้ได้เตรียมความพร้อมก่อนประถมศึกษาอย่างน้อย 2 ปี ได้เข้าเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้นอย่างต่อเนื่องและครบถ้วน

2. การประกันคุณภาพ จะพัฒนาเด็กทุกคนให้มีคุณลักษณะให้เป็นคนเก่ง คนดี ให้ได้ตามเกณฑ์มาตรฐานและพัฒนาโรงเรียนให้ได้ตามมาตรฐานเช่นกัน

3. การประกันประสิทธิภาพ มุ่งเน้นการกระจายอำนาจไปสู่พื้นที่ ลดขั้นตอนการทำงานกำกับดูแลการใช้งบประมาณ การสร้างเครือข่ายทางการบริหารและวิชาการ และการระดมสรรพกำลังเพื่อการศึกษา

4. การประกันความปลอดภัย มุ่งเน้นความปลอดภัยในสุขภาพร่างกายของนักเรียน ความปลอดภัยจากอุบัติเหตุ การทำอันตราย การทะเลาะวิวาท สู้ลามกและยาเสพติด เป็นต้น

ในแต่ละประกันได้มีการกำหนดภารกิจ ขั้นตอน การปฏิบัติและองค์กรผู้รับผิดชอบ ตั้งแต่ระดับจังหวัด อำเภอ/กิ่งอำเภอ กลุ่มโรงเรียน และโรงเรียนเรียบร้อยแล้ว ความสำเร็จของการประกันตามนโยบายนี้ จึงขึ้นอยู่กับองค์กรที่รับผิดชอบทุกระดับ ครูอาจารย์ ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา ศึกษาพิเศษ และบุคลากรทางการศึกษา ในสังกัดทุกคนที่จะร่วมมือร่วมใจ ร่วมคิด ร่วมทำและร่วมรับผิดชอบ เพื่อให้งานตามแผนงาน/โครงการบรรลุเป้าหมายให้ได้

ในโอกาสนี้ ขอขอบคุณเพื่อนข้าราชการครูและ ผู้เกี่ยวข้องทุกคนที่ได้ให้ความร่วมมือ ในการปฏิบัติหน้าที่ ด้วยดีตลอดมา และขอเป็นกำลังใจให้ทุกคนได้ปฏิบัติภารกิจอันสำคัญและเหนื่อยยากยิ่งนี้ต่อไปให้บรรลุผลดัง ที่พวกเราปรารถนาทุกประการ

(นายประสงค์ มากนวล)

ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี

คณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี (กปจ.)

นายคิเว แสงมณี
ประธานกรรมการ

นายวิเศษ ภูมิวิชัย
กรรมการ

นายอัครเดช เพ็ญศิริ
กรรมการ

นายสมชาย วงศ์เกษม
ผู้ทรงคุณวุฒิ

นายวิทยา จันทวิศิริรัตน์
ผู้ทรงคุณวุฒิ

นายชาติรี พิริยะกิจไพบูลย์
ผู้ทรงคุณวุฒิ

นายเกรียง กัลปิตินันท์
ผู้ทรงคุณวุฒิ

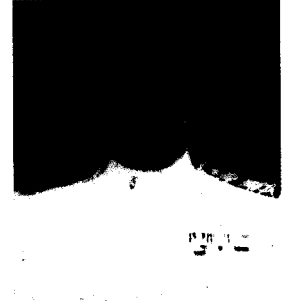
นายศิริศักดิ์ โลละวิทย์มงคล
ผู้ทรงคุณวุฒิ

นายดนตรี ศรีเมืองทอง
ผู้แทนข้าราชการครู

นายวิชัย ครองยุดิ
ผู้แทนข้าราชการครู

นายอาจ บุญถม
ผู้แทนข้าราชการครู

นายนพรัตน์ ทองแสง
ผู้แทนข้าราชการครู

นายอุทัย จำปาเทศ
ผู้แทนข้าราชการครู

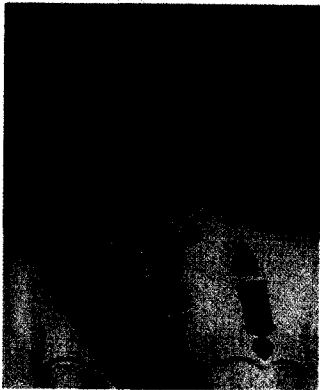

นายพิชัย ชารีแก้ว
ผู้แทนข้าราชการครู

นายประสงค์ มากนวล
กรรมการและเลขานุการ

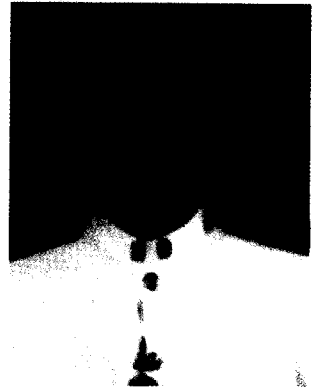
คณะอนุกรรมการข้าราชการครูสามัญประจำจังหวัดอุบลราชธานี (อ.ก.ค.)

นายศิวะ แสงมณี
ประธานอนุกรรมการ

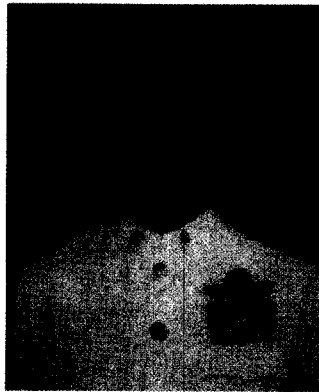
นายวิเศษ ภูมิวิชัย
กรรมการ

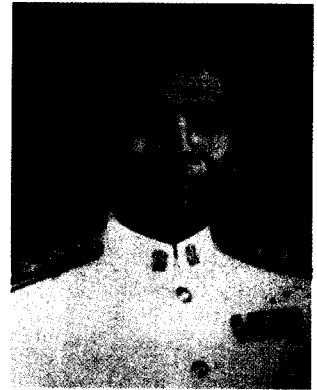
นายเจลิมชัย จิววงศ์
ผู้ทรงคุณวุฒิ

นายเกษม บุญรัมย์
ผู้ทรงคุณวุฒิ

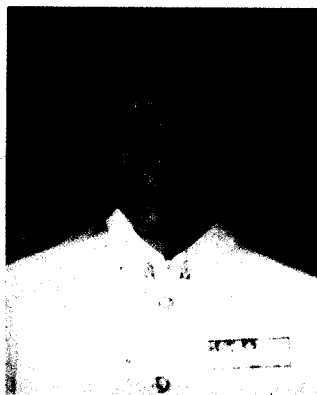
นายสกล ไสมะเกษตริน
ผู้ทรงคุณวุฒิ

นายสุนทร หงษา
ผู้แทนข้าราชการครู

นายทองแดง มณีพงษ์
ผู้แทนข้าราชการครู

นายจิตตินันท์ ชบาศรี
ผู้แทนข้าราชการครู

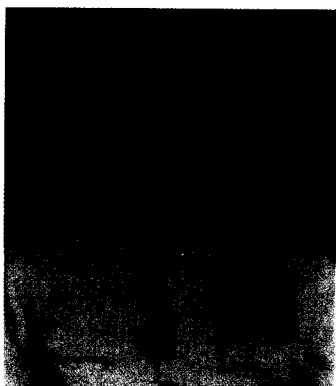

นายประสงค์ มากนวล
กรรมการและเลขานุการ

ผู้บริหารสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี

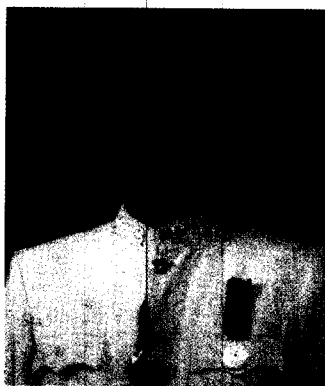
นายประสงค์ มากนวล
ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี

นายประสิทธิ์ โพธิ์มัน
ผู้ช่วยผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี

นายธีระวุฒิ เจริญราษฎร์
ผู้ช่วยผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี

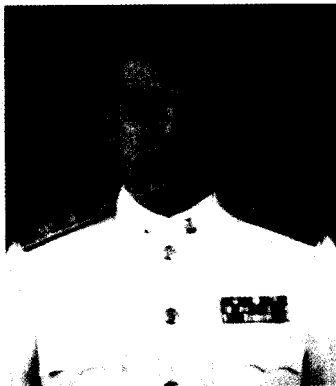

นายปิยะศักดิ์ เกษมศิลป์
หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี

หัวหน้าฝ่าย สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี

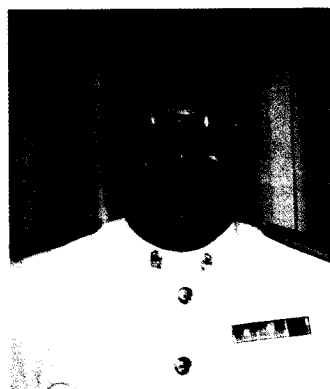
นายพงษ์ กิตติเศรษฐ
หัวหน้าฝ่ายบริการการศึกษา

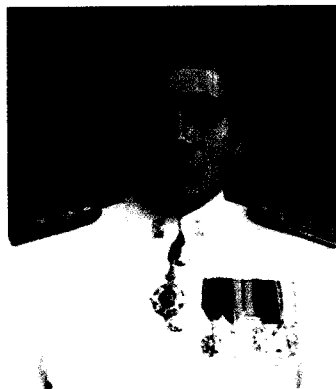
นายกองศักดิ์ โกมลเกียรติ
หัวหน้าฝ่ายการเจ้าหน้าที่

นายวิระพันธ์ สมเทพ
หัวหน้าฝ่ายการเงินและพัสดุ

นายบุญจันทร์ คำแสน
หัวหน้าฝ่ายแผนงานและงบประมาณ

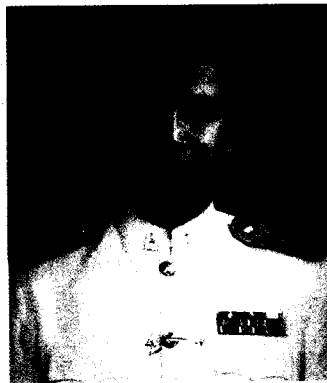
นายวัฒนพล อนุพันธ์
หัวหน้าฝ่ายพัฒนากบุคคล

นายสุมิตร เสนสม
หัวหน้าฝ่ายวิจัยและประเมินผลทางการศึกษา

นายสมธ สายหอม
หัวหน้าฝ่ายพัฒนาการนิเทศการศึกษา

นายสถิต จิตตะนาดี
หัวหน้าฝ่ายพัฒนางานวิชาการ

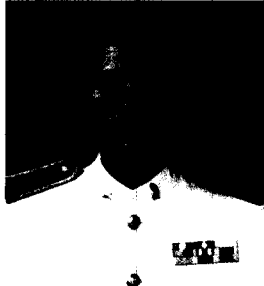

นายเลือน มุทวงศ์
หัวหน้าฝ่ายบริการทางการศึกษา

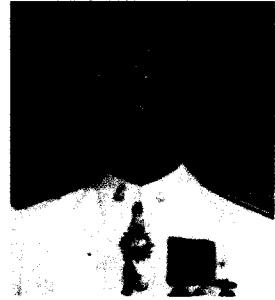
หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ

นายสงกรานต์ บับพิบูลย์
หน.ปอ.เมือง

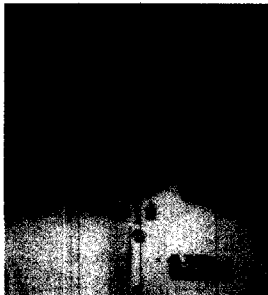
นายกำแพง หอมสิน
หน.ปอ.กุดข้าวปุ้น

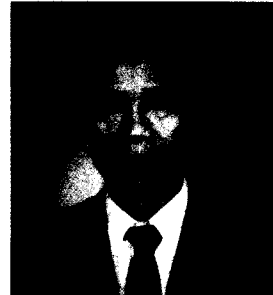
นายขจรศักดิ์ รบกล้า
หน.ปอ.เขมราฐ

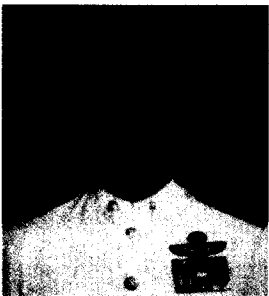
นายพิทักษ์ สวัสดิไชย
หน.ปอ.โขงเจียม

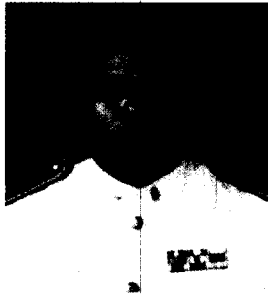
นารุณ สมชัย
หน.ปอ.เขื่องใน

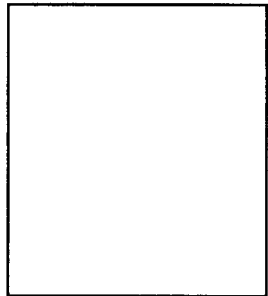
ว่าที่ ร.ต.ทองพูน สารุพันธ์
หน.ปอ.เดชอุดม

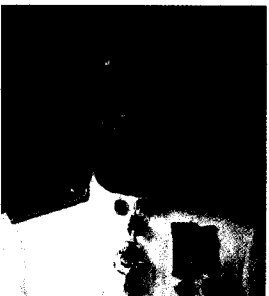
นายสกล ไสมะเกษตริน
หน.ปอ.ตระการพิพฒ

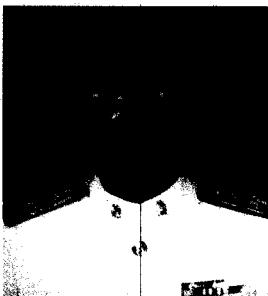
นายบุญเพ็ง เนื่ออ่อน
หน.ปอ.ตาลชุม

หน.ปอ.นาจะหลวย

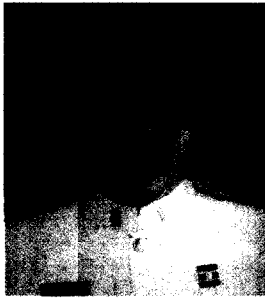
นายอุทัย ศรีจันทร์
หน.ปอ.นายน

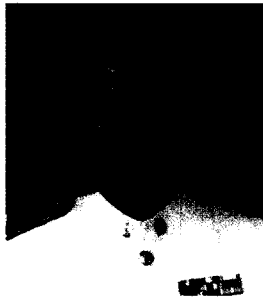
นายสัมฤทธิ์ ร่วมสุข
หน.ปอ.บุณฑริก

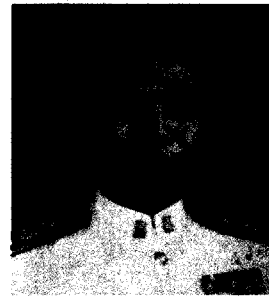
นายพิสิทธิ์ รวยทรัพย์
หน.ปอ.พิบูลมังสาหาร

นายทรัพย์ เนื่ออ่อน
หน.ปอ.โพธิ์ไทร

นายประสพ ฆาณัติ
หน.ปอ.ม่วงสามสิบ

นายสุนทร หงษา
หน.ปอ.วารินชำราบ

นายสมควร จันทรุกขา
หน.ปอ.ศรีเมืองใหม่

นายวิฑูรย์ สะอาด
หน.ปอ.ลำโรง

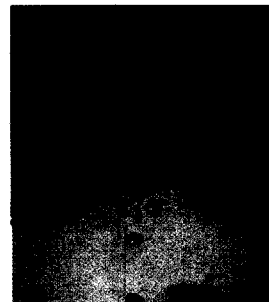
นายประเสริฐ สุทธิกุล
หน.ปอ.สิรินธร

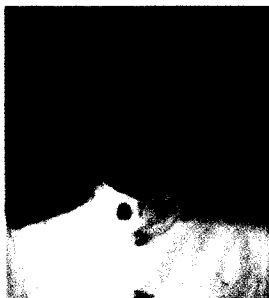
นายธงชัย บุญแข็ง
หน.ปอ.ดอนมดแดง

นายอภิสิทธิ์ บุญยา
หน.ปก.นาเยี่ย

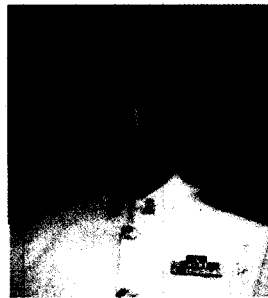
นายสุทธิศักดิ์ แก้วจินดา
หน.ปอ.ทุ่งศรีอุดม

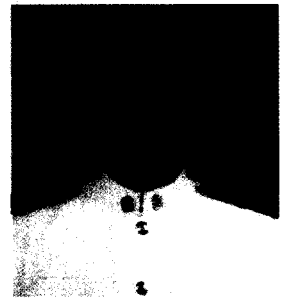
นายพงษ์ธร สิงห์พันธ์
หน.ปก.เหล่าเสือโก้ก

นายลิขิต ศกุนะสิงห์
หน.ปก.นาตาล

นายสุพจน์ บุญยีน
หน.ปก.สว่างวีระวงศ์

นายเคนหวั่ง บุญเพศ
หน.ปก.นาขุ่น

สารบัญ

พระมิ่งขวัญการประถมศึกษา	1
จากวันวาน...	9
คนดีศรีอุบล	19
ผลงาน : ความสำเริงและความภาคภูมิใจ	26
โครงการตามพระราชดำริ	27
การพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยระบบ 4 ประกัน	29
นิเทศการศึกษา : เป้าหมายที่คุณภาพ	31
การวัดและประเมินผล : กระบวนยุทธ์ที่ปรับเปลี่ยน	35
การเกษตรครูประถมศึกษากับการพัฒนาคุณภาพชีวิต	36
เด็กพิการ : ความเสมอภาคทางการศึกษา	38
ฟ้าใสวัยเกษียณ	39
ลมหนาวที่ชายแดน	40
ในน้ำมีปลาในนามีข้าว...โรงเรียนของเรา	42
อ้อมรอยแบบฝึกตนเอง	43
เกษตรผสมผสาน...ผลิตผลรายวัน	45
เสือใบเตย : ภูมิปัญญาท้องถิ่นดีเด่น	47
โรงเรียนประถมศึกษา : ศูนย์กลางการพัฒนาครบวงจร	49
ปลา : อาหารกลางวันที่ทรงคุณค่า	51
เปลี่ยนวิถีชีวิตครูอีสานปลูกยางพารา	52
เพาะพันธุ์ยางบงขายสร้างรายได้ในโรงเรียน	53
ธนาคารชุมชนเพื่อคนท้องถิ่น	55
สหกรณ์โรงเรียน : กิจกรรมพึ่งตนเอง	56
สืบสานวัฒนธรรมไทย : ไหว้กันวันละหน	57
โรงเรียนชานเมือง : ร่วมด้วยช่วยกันพัฒนา	58
อักษรตัวเหลี่ยมแบบอุบลราชธานี	60
ลูกเสือป่าไม้	61
สวัสดิการ มูลนิธิ กองทุนการพัฒนาการศึกษา	62
ฉ.ส.อ. : ช่วยเหลือเยื่อใย	63
ผลการประกวดกิจกรรมดีเด่น	64
วิสัยทัศน์สังคมไทย...สู่สังคมโลก	75
ความฝัน : พลังแห่งความต้องการ	81
องค์ประกอบหลัก : มิติที่ปรับเปลี่ยน	90
คุณภาพของครู	99
โรงเรียนสำคัญอย่างไร	103
สถิติข้อมูล	106
บันทึกท้ายเล่ม	108
คณะผู้จัดทำ	110

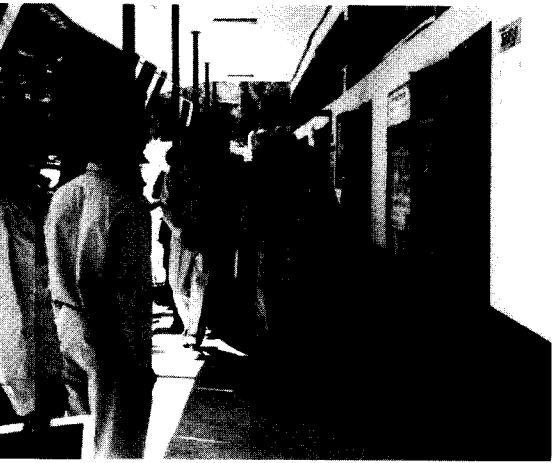

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
กับการประณตศึกษาอุบลราชธานี
“พระมิ่งขวัญการประณตศึกษา”

ความนำ

สถาบันพระมหากษัตริย์ เป็นสถาบันที่มีคุณูปการต่อการศึกษาไทยมาโดยตลอด เป็นสถาบันเดียวกันที่ยังดำรงอยู่อย่างมั่นคงในจิตใจสายเลือด ศรัทธาและความจงรักภักดีของพสกนิกรทุกหมู่เหล่าอย่างมิเสื่อมคลาย พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงให้ความสำคัญต่อการพัฒนาการศึกษา อันเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาประเทศด้วยพระอัจฉริยภาพ และวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล ทรงมีพระราชดำริให้ดำเนินงานในโครงการพัฒนาในรูปแบบต่างๆ ที่มีคุณค่ายิ่งต่อพสกนิกร

ในวโรกาสที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้ตามเสด็จพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเยี่ยมเยียนประชาชนในท้องถิ่นทุรกันดารห่างไกล ทรงเห็นความลำบากของเยาวชนจึงมีพระราชประสงค์ที่จะให้มีความเสมอภาคทางโอกาสแก่นักเรียนทุกคน ให้ได้รับบริการทางการศึกษาที่มีคุณภาพเท่าเทียมกับนักเรียนในท้องถิ่นที่มีความเจริญ เพื่อให้นักเรียนได้มีการพัฒนาอย่างครบถ้วนในทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา และความรู้ ในการประกอบอาชีพให้สามารถดำรงอยู่ในสังคมได้อย่างสงบ ร่มเย็น และก้าวหน้า ต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกและสามารถเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาชนบท อันเป็นท้องถิ่นที่อยู่อาศัยของตนเองและบรรพบุรุษให้มั่นคงดำรงอยู่ได้อย่างถาวร พระองค์จึงทรงมีพระราชดำริให้มีแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนในท้องถิ่นทุรกันดารขึ้น และได้โปรดเกล้าฯ ให้ดำเนินงานโครงการตามพระราชดำริในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 2 โรงเรียน คือ โรงเรียนบ้านโพนงามและโรงเรียนบ้านดงนา สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอศรีเมืองใหม่ โดยพระองค์ได้มีพระราชดำริในการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน และพระราชทานพระราชทรัพย์ เครื่องเขียน แบบเรียน วัสดุ อุปกรณ์การเรียนการสอน และอื่นๆ เป็นประจำตลอดมา และยิ่งไปกว่านั้น พระองค์ยังทรงสละเวลาลำบากพระวรกาย เสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมโรงเรียนในโครงการเป็นประจำทุกปี โดยมีได้ทรงเห็นดินเหนียวหรือยอต้อต้ออุปสรรคและความยากลำบากทั้งปวง

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี นำโดย นายประสงค์ มากนวล ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานีและผู้เกี่ยวข้องในการดำเนินงานโครงการตามพระราชดำริทุกคน ทุกฝ่าย ได้ตระหนักในคุณค่าของงาน/โครงการนี้ได้ให้ความสำคัญ ต่อการปฏิบัติงานอย่างจริงจัง เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามพระราชประสงค์ เพื่อประโยชน์ของนักเรียน เยาวชนที่ด้อยโอกาส และประเทศชาติโดยส่วนรวม และยังถือเป็นการแสดงออกถึงความจงรักภักดี สำนองพระมหากรุณาธิคุณ ต่อสถาบันอันเป็นที่รักเคารพสูงสุดอีกด้วย

พระราชประวัติ

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา หรือ “ทูลกระหม่อม
น้อย” ทรงเป็นพระราชธิดาในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่
หัวภูมิพลอดุลยเดช และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์
พระบรมราชินีนาถเสด็จพระราชสมภพ ณ พระที่นั่ง
อัมพรสถาน พระราชวังดุสิต เมื่อวันที่ 2 เมษายน พ.ศ. 2498

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
ทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจเป็นที่ไว้วางพระราชหฤทัย
ของพระบรมราชชนกนาถ และสมเด็จพระราชชนนี
อีกทั้งทรงเปี่ยมไปด้วยพระราชจริยวัตรอันงดงาม ทรงรับ
พระบรมราชดำริของทั้ง 2 พระองค์มาทรงดำเนินการ
สนองพระเดชพระคุณได้ดียิ่ง และเพื่อให้เป็นเกียรติ
ประวัติสืบไป พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจึงทรงมี
พระบรมราชโองการ โปรดเกล้าฯ ให้เฉลิมพระอิสริยยศ
และพระราชอิสริยศักดิ์ของสมเด็จพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้า
สิรินธรเทพรัตนราชสุดาภิวัตน์มาตุลาไสภาคย์ให้สูงขึ้นทรง
รับพระราชบัญชาและสัปตปฎลเศวตฉัตรเฉลิมพระนาม
ตามที่จารึกในพระสุพรรณบัฏว่า “สมเด็จพระเทพ
รัตนราชสุดาฯ เจ้าฟ้ามหากัศจีสิรินครรัฐสีมาคุณากร
ปิยชาติสยามบรมราชกุมารี” ในการพระราชพิธีเฉลิม
พระชนมพรรษา เมื่อวันที่ 5 ธันวาคม พ.ศ. 2520

เจ้าฟ้านักปราชญ์

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เมื่อพระชนมายุได้ 3 พรรษาเศษ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เข้าเรียนชั้นอนุบาลในโรงเรียนจิตรลดาซึ่งเป็นสถานศึกษาของพระราชโอรส และพระราชธิดา มีบุตรหลานของข้าราชการบริพาร และบุคคลภายนอกสอบเข้าร่วมเรียนด้วย ครั้นพระชนมายุ 13 พรรษา ทรงสอบประโยคประถมตอนปลาย (ชั้นประถม 7) ได้คะแนน 96.6% ซึ่งเป็นคะแนนสูงสุดทั่วประเทศ ได้รับพระราชทานเรียนดีจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และทรงสอบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 แผนกศิลปะของโรงเรียนจิตรลดาได้เป็นที่ 1

ต่อมาทรงศึกษาคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. 2516 พระปรีชาสามารถในการศึกษาทรงสอบไล่ได้ที่ 1 ตลอดทุกปีการศึกษา ครั้นสำเร็จการศึกษาก็ทรงได้คะแนนยอดเยี่ยมเป็นที่ 1 ของคณะอักษรศาสตร์ ได้รับพระราชทานปริญญาบัตรอักษรศาสตรบัณฑิตเกียรตินิยมอันดับ 1 เมื่อ พ.ศ. 2520

ระดับปริญญาโท ทรงศึกษาต่อ 2 สาขา คือ ภาษาตะวันออก (บาลี-สันสกฤต) ที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และวิชาจารึกภาษาตะวันออกที่บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ทรงสำเร็จปริญญาโทสาขา จารึกภาควิชาภาษาตะวันออก ของมหาวิทยาลัยศิลปากร เมื่อ พ.ศ. 2521 พระองค์ท่านทรงพระราชนิพนธ์วิทยานิพนธ์เรื่อง **“จารึกพบที่ปราสาทพนมรุ้ง”**

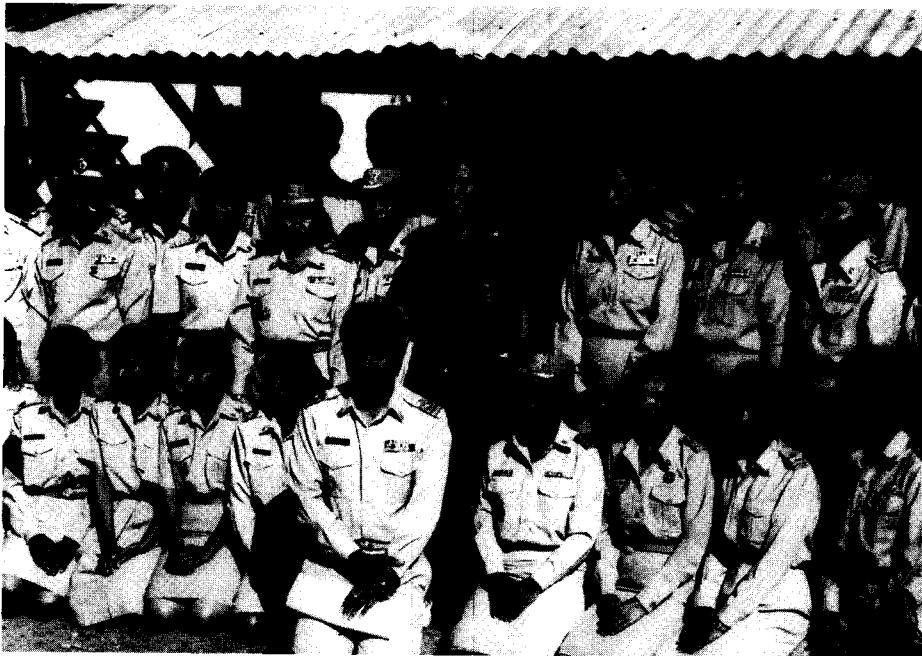
ต่อมาสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงราชนิพนธ์วิทยานิพนธ์เรื่อง **“ทศบารมิในพุทธศาสนาเถรวาท”** เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. 2524 เป็นงานวิจัยเฉพาะแบบที่นับถือในไทยและศรีลังกา

หลังจากทรงสำเร็จการศึกษาปริญญาอักษรศาสตรจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยแล้วทรงสอบคัดเลือกเข้าเป็นนิสิตปริญญาเอกทางการศึกษาในสาขาพัฒนศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ทรงเริ่มศึกษาเมื่อวันที่ 8 มิถุนายน 2524 เมื่อทรงผ่านการสอบอื่นๆ อย่างดีเยี่ยมตามข้อกำหนดหลักสูตรปริญญาดุษฎีบัณฑิตแล้ว ต่อมาทรงเสนอเค้าโครงวิทยานิพนธ์ในหัวข้อ **“การพัฒนาหลักสูตรเสริมทักษะการเรียนรู้การสอนภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย”** เนื่องจากทรงสนพระทัยการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ ทรงตระหนักว่าภาษาเป็นเครื่องแสดงเอกลักษณ์ของชาติ เครื่องมือสื่อสารถ่ายทอดศิลปวิทยาการและวัฒนธรรมซึ่งเป็นมรดกอันล้ำค่าของชาติ ทรงสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาการศึกษาดุษฎีบัณฑิตสาขาพัฒนศึกษาศาสตร์วันที่ 17 ตุลาคม 2529

แนวพระราชดำริต่อการประถมศึกษา

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเล็งเห็นประโยชน์และความสำคัญของการศึกษาโดยแท้ทรงตระหนักดีว่า ปัจจัยสำคัญอันมีผลต่อความก้าวหน้าของประเทศที่แท้นั้นคือการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นเบื้องต้น กล่าวคือ ประชาชาติ ต้องมีพลเมืองที่มีคุณภาพได้แก่มีร่างกายสมบูรณ์ มีสติปัญญา ได้รับการศึกษาที่เหมาะสมสอดคล้องกับภาวะและความต้องการของประเทศ

พระราชดำริของพระองค์ในอันที่จะต้องช่วยให้ประชาชนมีโอกาสดำเนินการศึกษานั้น เพราะทรงเห็นว่า การให้การศึกษา คือการให้ความรู้ ความสามารถ ความคิด จิตใจ จริยธรรม วัฒนธรรม ตลอดจนความเป็นคนไทยแก่เยาวชน ถ้าให้การศึกษาได้ถูกต้องสมบูรณ์ครบถ้วนก็จะทำให้เยาวชนเจริญเติบโตเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ สามารถสร้างฐานะความเจริญอันมั่นคงให้แก่ตนและบ้านเมืองได้ในทางตรงกันข้ามหากไม่ให้การศึกษาก็จะเป็นผลให้เยาวชนเติบโตขึ้นเป็นคนอ่อนแอ ไร้สมรรถภาพไม่สามารถสร้างสรรค์ประโยชน์อันเป็นแก่นสารได้ ในที่สุดก็จะทำให้สังคมส่วนรวมและบ้านเมืองต้องเสื่อมลงผู้ทำหน้าที่ให้การศึกษาทุกฝ่ายทุกระดับ จึงควรทำหน้าที่ของตนอย่างจริงจังและสำนึกในหน้าที่ตลอดเวลา

ในส่วนของการประถมศึกษาชั้น สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเน้นว่าเป็นการศึกษาที่สำคัญมากเพราะเป็นรากฐานของการพัฒนาเยาวชน เป็นการศึกษาที่ทุกคนต้องเรียน ดังความบางตอนที่ จะอัญเชิญมาจากหนังสือสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ เจ้าฟ้ามหจักรสิรินธร รัฐสีมาคุณากรปิยชาติ สยามบรมราชกุมารี กับการศึกษา ดังพระราชดำรัสที่ว่า

“...ประการแรกที่ยากจะแสดงความคิดเห็นก็คือ เห็นว่าการประถมศึกษาเป็นสิ่งที่สำคัญเพราะว่าเป็นรากฐานการพัฒนาเยาวชน เป็นการศึกษาในระดับที่ทุกคนจะต้องเรียน ถ้าเป็นประชาชนชาวไทย ทั้งที่เรียนแล้วจะต้องไปศึกษาต่อชั้นสูงๆ ต่อไป ผู้ที่เรียนแล้วไม่ได้ศึกษาต่อออกมา

ประกอบอาชีพเลี้ยงตน เลี้ยงครอบครัว สำหรับคนที่ได้รับการศึกษาต่อ โรงเรียนประถมศึกษาจะเป็นแหล่งที่วางรากฐานที่จะเรียนในระดับสูงได้มาก ส่วนคนที่ไม่ได้เรียนต่อจะออกไปประกอบอาชีพต่างๆ นั้น ถ้ามีความรู้ในชั้นประถมศึกษาที่ดีแล้ว ก็สามารถออกไปใช้ความรู้ต่างๆ การอ่าน การเขียน และความรู้ทั่วไป ที่เราให้ในโรงเรียนรู้เหมือนกันหมด พอออกไปแล้ว ทางราชการคิดจะช่วยเหลือหรือว่าเขามีความคิดริเริ่มต่อไปอย่างไร ในการปรับปรุงคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น ถ้ารากฐานแน่นและมีความรู้ดี ก็ย่อมจะประกอบอาชีพหรือทำอะไรต่อไปได้ดี มีประสิทธิภาพ”

พระราชกรณียกิจทางการประถมศึกษาของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี อันเป็นคุณประโยชน์แก่การศึกษาของชาติและพสกนิกรชาวไทยนั้น พระองค์ทรงมีพระวิริยะอุตสาหะ บำเพ็ญมาเป็นเวลายาวนานอย่างสม่ำเสมอและมีมากมายหลายรูปแบบเกินที่จะเชื่อได้ว่ามีสุภาพสตรีผู้ใดที่มีวัยเดียวกับพระองค์จะทำได้ เช่นนี้

โครงการตามพระราชดำริของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

การดำเนินงานโครงการพระราชดำริดังกล่าว ได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่องและมีกระบวนการอย่างสมบูรณ์ครบวงจร ประกอบด้วยโครงการสำคัญ 8 โครงการ ดังนี้

1. **โครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน** มุ่งให้ครู ผู้ปกครองและนักเรียนร่วมกันทำการเกษตรในโรงเรียน แล้วนำผลผลิตที่ได้มาประกอบเป็นอาหารกลางวันทำให้นักเรียนได้รับทั้งความรู้ และทักษะด้านการเกษตรแผนใหม่

2. **โครงการส่งเสริมคุณภาพการศึกษา** เพื่อส่งเสริมคุณภาพการเรียนการสอน สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน รวมทั้งการสร้างและปรับปรุงอาคารสถานที่ในโรงเรียนถิ่นทุรกันดาร

3. **โครงการนักเรียนในพระราชานุเคราะห์** ส่งเสริมให้นักเรียนที่จบการศึกษาภาคบังคับแต่ไม่มีโอกาสศึกษาต่อเนื่องจากมีฐานะยากจน ได้มีโอกาสในระดับสูงขึ้นตามระดับสติปัญญาและความเหมาะสม

4. **โครงการฝึกอาชีพ** ให้การฝึกอาชีพแก่นักเรียนที่ได้มีโอกาสศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น โดยเน้นอาชีพที่เหมาะสมกับท้องถิ่น

5. **โครงการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ** โดยปลูกฝังการอนุรักษ์ทรัพยากรในท้องถิ่นให้กับนักเรียนและประชาชนเพื่อความอุดมสมบูรณ์และความสมดุลของธรรมชาติป่าไม้ สัตว์ป่า และทรัพยากรในท้องถิ่น

6. **โครงการควบคุมโรคขาดสารไอโอดีน** เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาโรคขาดสารไอโอดีนให้กับนักเรียน ชุมชนในท้องถิ่นทุรกันดาร

7. **โครงการส่งเสริมสหกรณ์** เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนได้มีความรู้หลักการ และส่งเสริมให้มีการจัดตั้งสหกรณ์ในชุมชนที่มีความพร้อม

8. **โครงการส่งเสริมโภชนาการและสุขภาพอนามัยแม่และเด็กในถิ่นทุรกันดาร**

โครงการเหล่านี้ได้ดำเนินงานอยู่ที่โรงเรียนบ้านโพนงามและโรงเรียนบ้านดงนา สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอศรีเมืองใหม่ได้ก่อให้เกิดประโยชน์อันเนื่องมาจากการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของนักเรียน และคุณภาพชีวิตของประชาชนในท้องถิ่นทุรกันดารให้ดีขึ้น จึงเป็นหน้าที่ของหน่วยงานในสังกัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายจะต้องร่วมมือร่วมใจดำเนินงานโครงการ ทั้ง 8 โครงการต่อไปให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ และบังเกิดประโยชน์สูงสุดให้จงได้

ด้วยพระมหากรุณาธิคุณต่อการศึกษานานัปการดังกล่าวมานี้ ในวันที่ 2 เมษายนของทุกปีซึ่งเป็นวันคล้ายวันพระราชสมภพของพระองค์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี จึงได้จัดงานเทิดพระเกียรติ “พระมิ่งขวัญการประถมศึกษา” ขึ้น ณ หอประชุมสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานีและยังให้หน่วยงานในสังกัดทุกระดับข้าราชการครู 11,552 คน และนักเรียน 249,856 คน ร่วมจัดกิจกรรมพร้อมกันทั้งจังหวัด กิจกรรมที่จัดได้แก่จัดโต๊ะหมู่บูชาพานพุ่ม กรวย และพระบรมสาทิสลักษณ์/พระบรมฉายาลักษณ์ ตกแต่งธงชาติ ธงประจำพระองค์ หน้าอาคารสำนักงาน จัดพิธีลงนามถวายพระพร เป็นต้น

บทสรุป

พระราชกรณียกิจของพระองค์ที่ทรงมีต่อโรงเรียนประถมศึกษาดังกล่าวนี้ นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณอย่างใหญ่หลวงต่อการประถมศึกษาของจังหวัด เพื่อให้เด็กและเยาวชนในท้องถิ่นทุรกันดารได้มีโอกาสพัฒนาตนเองอย่างเต็มศักยภาพ ทรงเป็นกำลังสำคัญของสมเด็จพระบรมชนกนาถและสมเด็จพระราชมารดาในการพัฒนาประเทศชาติทุกแขนงและในการดำเนินงานโครงการตามพระราชดำริทุกโครงการ ทรงตั้งพระทัยที่จะยกระดับฐานะความเป็นอยู่และการศึกษาของราษฎรให้ดีขึ้นตามที่ล้นเกล้าฯ ทั้ง 2 พระองค์ทรงมีพระราชประสงค์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งโครงการตามพระราชดำริในโรงเรียนประถมศึกษาทั้งในจังหวัดอุบลราชธานี และจังหวัดอื่นทั่วประเทศ พระองค์ทรงเสียสละเวลาและทนลำบากพระวรกายเสด็จพระราชดำเนินตรวจเยี่ยมงานโรงเรียนในโครงการทั่วทุกภูมิภาคโดยมิได้ทรงเหน็ดเหนื่อย หรือย่อท้อต่ออุปสรรค และความยากลำบากแต่ประการใด ทั้งสิ้นกับทั้งได้พระราชทานแนวทางในการพัฒนางานให้เป็นไปในทิศทางที่ถูกต้องเหมาะสม และมีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติเป็นผลให้ข้าราชการครูและผู้เกี่ยวข้องมีความรู้และความเข้าใจที่ชัดเจนเกิดอุดมการณ์และความตั้งใจมั่นที่จะเอาชนะอุปสรรคทั้งมวลและมีขวัญกำลังใจในทางปฏิบัติเป็นผลให้ข้าราชการครูและผู้เกี่ยวข้องมีความรู้และความเข้าใจที่ชัดเจนเกิดอุดมการณ์และความตั้งใจมั่นที่จะเอาชนะอุปสรรคทั้งมวลและมีขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามแนวพระราชประสงค์ อันที่จะบังเกิดผลดีต่อเด็กและเยาวชน

ด้วยพระปรีชาสามารถ พระปัญญาและพระเมตตา อันใหญ่หลวงของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ที่มีต่อนักเรียนและข้าราชการครูในโรงเรียนประถมศึกษาในชนบทเช่นที่ได้กล่าวมานี้ ก่อให้เกิดความรู้สึกอบอุ่นยิ่งนักและรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณเป็นล้นพ้นเป็นพลังขวัญ พล่งใจ ให้ลุกขึ้นมาเดินหน้าฟันฝ่าอุปสรรคทั้งหลายต่อไปอย่างไม่ย่อท้อตามแนวพระราชดำริของพระองค์ให้จงได้ และด้วยความซาบซึ้งในพระมหากรุณาธิคุณอย่างหาที่สุดมิได้ของพระองค์ท่าน ชาวประถมศึกษาอุบลราชธานีขอเทิดทูนพระองค์ไว้เหนือเกล้าฯ ในฐานะ “พระมิ่งขวัญการประถมศึกษา”

ขอพระองค์ทรงพระเจริญสุขสวัสดิ์ปราศจากภัยพิบัตินานาประการ ขอให้ทรงพระสำราญทุกวันคืนเพื่อความปิติโสมนัสของชาวประถมศึกษา และพสกนิกรชาวไทยสืบไปชั่วกาลนาน

จากวันวาน....

“
มีการประกาศใช้
พระราชบัญญัติ
ประถมศึกษา
พุทธศักราช 2464

”

“.....การศึกษาย่อมเป็นการสำคัญยิ่ง และเป็นต้นเหตุแห่งความเจริญของชาติบ้านเมือง ผู้ใดอุดหนุนการศึกษา ก็ได้ชื่อว่าอุดหนุนชาติบ้านเมืองด้วย เราตั้งใจที่จะทุนบำรุงการศึกษาชาติบ้านเมืองเราอยู่เสมอประเทศทั้งหลายย่อมเจริญได้ด้วยการศึกษาประเทศใดปราศจากการศึกษาประเทศนั้นต้องเป็นป่าเถื่อน....”

ข้อความข้างต้น เป็นพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ที่ตรัสไว้เพื่อเป็นการสนับสนุน ให้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษา พุทธศักราช 2464 ซึ่งเป็นครั้งแรกที่มีพระราชบัญญัติประถมศึกษาแห่งชาติ เมื่อวันที่ 1 กันยายน พ.ศ. 2464 และเจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี เสนาบดีกระทรวงศึกษาธิการ ในขณะนั้นได้กล่าวไว้ว่า

“.....มณฑลอุบลอันเป็นมณฑลปลายพระราชอาณาเขต และติดต่อกับประเทศฝรั่งเศสการศึกษาสำหรับที่เช่นนี้จึงจำเป็นต้องเร่งรัดมาก.....”

และเจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี ยังได้กล่าวสนับสนุนนโยบายที่จะส่งเสริมให้คนไทยหันมาประกอบอาชีพอื่นนอกจากอาชีพราชการว่า

“.....สำหรับประเทศสยามเป็นประเทศเพาะปลูก อาชีพของราษฎรย่อมเป็นไปในทางกสิกรรม หัตถกรรม และพาณิชยกรรมเป็นแต่เครื่องประดับ แต่การจัดก็เป็นการยากที่จะเป็นผลสำเร็จเพราะเมื่อจบประถม 3 แล้ว นักเรียนก็จะมุ่งไปเรียนต่อในชั้นมัธยมเพื่อจะได้ไปเป็นเสมียนการจัดโรงเรียนเพาะปลูกจะประสบผลสำเร็จได้ก็โดยการออกพระราชบัญญัติประถมศึกษาเท่านั้น...”

“.....จะให้การศึกษาของกุลบุตรกุลธิดาตามชนบทที่ยังไม่ได้รับการศึกษาดีพอ ให้ได้รับการศึกษาก้าวหน้าขึ้นไป ทั้งยังเป็นการส่งเสริมหลักนโยบายของรัฐบาลที่จะขยายการศึกษาให้แพร่หลาย.....”

นายทองอินทร์ ภูริพัฒน์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดอุบลราชธานี กล่าวแรงกล้าให้รัฐบาลขยายการศึกษาภาคบังคับออกไปให้แพร่หลาย เพราะปัญหาและอุปสรรคของการจัดการศึกษาในสมัยนั้น คือพระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. 2464 ที่ใช้มาเป็นเวลานานและมีข้อบกพร่อง

ข้อความทั้งหมดนี้ แสดงให้เห็นว่าการศึกษาเป็นการพัฒนามนุษย์ทุกรูปทุกนามผู้ใดที่ไม่ได้ศึกษาเล่าเรียนก็จะกลายเป็นคนล้าสมัยป่าเถื่อน ไม่สามารถจะดำรงอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข เพราะฉะนั้นตลอดยุคสมัยที่ผ่านมาผู้นำรัฐบาลทุกรัฐบาล จะได้ให้ความสำคัญและถือเป็นภารกิจที่จะดำเนินการให้การศึกษาก่อร่างชนอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ

อุบลราชธานีเป็นเมืองที่มีความสำคัญมาแต่อดีตได้รับการสถาปนาเป็น **“เมืองอุบลราชธานี ศรีวนาลัย”** เมื่อวันจันทร์แรม 3 ค่ำ เดือน 8 จุลศักราช 1154 ซึ่งตรงกับพุทธศักราช 2335 รัชกาลพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก ในช่วงแรกมีพระปฐมวราชสุริยวงศ์ (คำผง) เป็นเจ้าเมืองคนแรก หลังจากได้รับการสถาปนาแล้ว อุบลราชธานีได้มีบทบาทสำคัญต่อเมืองราชธานี (กรุงเทพมหานคร) และเมืองต่างๆ ในภูมิภาคนี้ เป็นอย่างยิ่ง เป็นศูนย์กลางการปกครอง การบริหาร การเก็บส่วยอากรอื่นๆ

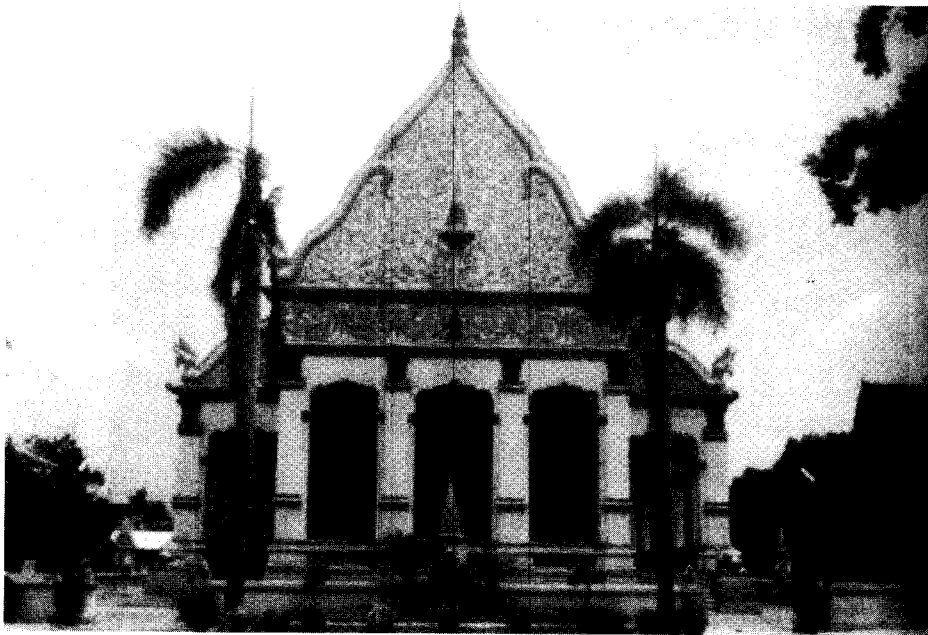
เมื่อการปฏิรูปการปกครองครั้งใหม่ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว อุบลราชธานีก็ยังคงมีบทบาทและความสำคัญหรือยิ่งกว่าเดิมอีก เป็นที่ตั้งกองบัญชาการมณฑลอิสานเป็นที่ประทับของเชื้อพระวงศ์ชั้นสูงที่เสด็จมาปกครองไพร่ฟ้าประชาชนในภูมิภาคนี้ เช่น กรมหลวงพิชิตปรีชากรณ์ และกรมหลวงสรรพสิทธิประสงค์ เป็นต้น

“

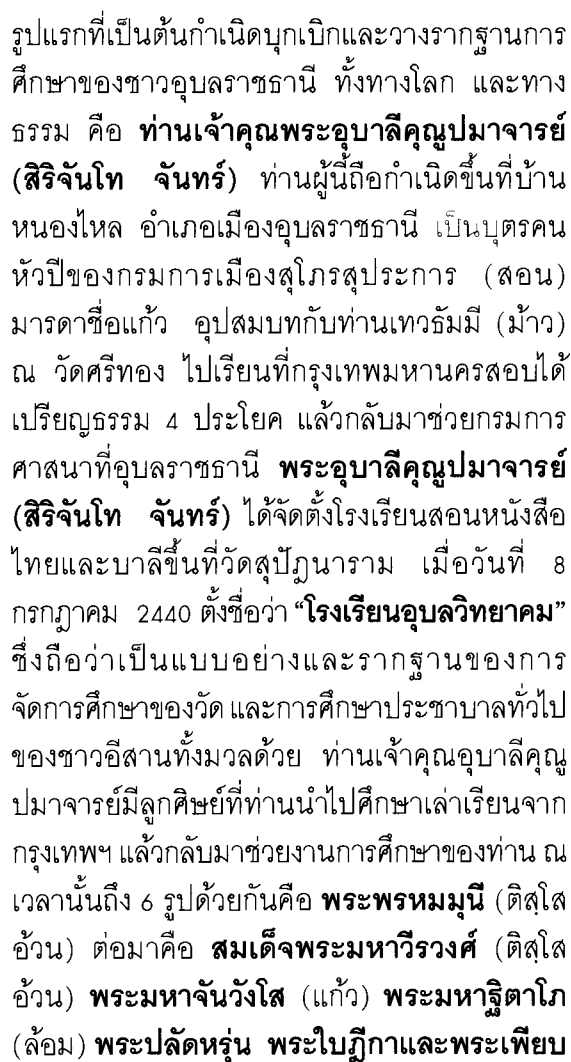
อุบลราชธานี
เป็นเมืองที่มีความสำคัญ
มาแต่อดีต
ได้รับการสถาปนาเป็น
“เมืองอุบลราชธานี
ศรีวนาลัย”
เมื่อวันจันทร์ แรม 3 ค่ำ เดือน
8 จุลศักราช 1154
ซึ่งตรงกับพุทธศักราช 2335
รัชกาลพระบาทสมเด็จพระ
พุทธยอดฟ้า
จุฬาโลก

”

ในเมื่อย้อนอดีตลงไปเมื่อ 111 ปีมาแล้ว คือ เมื่อ พ.ศ. 2430 ในรัชสมัย พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ได้มีการจัดตั้ง กระทรวงธรรมการขึ้น สมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพ ทรงเป็นเสนาบดี พระองค์แรก ได้สนองแนวพระบรมราโชบายของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้า เจ้าอยู่หัวโดยการจัดทำแผนการที่จะขยายการศึกษาออกไปสู่หัวเมืองอย่างกว้างขวาง เพื่อให้เยาวชนของชาติได้มีโอกาสศึกษาเล่าเรียนได้มากที่สุด โดยอาศัยวัดเป็น หลักสำคัญในการดำเนินงานดังปรากฏในประกาศการจัดการศึกษาในหัวเมือง ณ วันที่ 11 พฤศจิกายน รัตนโกสินทร์ศก 117 ความตอนหนึ่งว่า “...ขอภิกษุ ทั้งหลาย จงเห็นแก่พระพุทธศาสนา และประชาชนทั้งปวง ได้ช่วยเอามาระรู่ระ สังสอนกุลบุตรทั้งหลาย ให้ได้ศรัทธาเลื่อมใสในพระรัตนไตรย์ และมีวิชา ความรู้อันเป็นสาระประโยชน์ยิ่งขึ้น ให้สมดังพระบรมราชประสงค์ ซึ่งได้ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้อาราธนามานี้ จงทุกประการ เทอญฯ...”

จากนั้นเป็นต้นมา ก็ได้มีการขยายการศึกษา หรือจัดตั้งโรงเรียนในหัวเมืองให้ แพร่หลาย ตามแนวพระบรมราโชวาท ในการจัดการศึกษาในหัวเมืองของพระองค์ ซึ่งสอดคล้องกับพระราชดำริ ที่ว่า “...เจ้านายราชตระกูล ตั้งแต่ลูกจันทน์เป็นต้นไป ตลอดจนถึงราษฎรที่ต่ำที่สุด จะได้ให้มีโอกาสได้เล่าเรียนได้เสมอกัน ไม่ว่าเจ้า ว่าขุนนาง ว่าไพร่...”

ต่อมาถึง พ.ศ. 2434 พระภักดินรงค์ (สิน ไกรฤกษ์) ข้าหลวงกำกับราชการเมืองอุบลราชธานีได้จัดตั้ง “อุบลवासิกสถาน” ขึ้นในบริเวณจวนเก่าของเจ้าพรหมเทวานุเคราะห์วงศ์ อันเป็นโรงเรียนสอนไทยโรงแรกของอุบลราชธานี แต่การศึกษาในขณะนั้นก็ได้ผลด้อยลง เนื่องจากช่วงเวลานั้น ประเทศไทยกำลังถูกคุกคามจากชาติมหาอำนาจคือฝรั่งเศส จนเกิดเหตุการณ์ที่เรียกว่า “วิกฤตสยาม ร.ศ.112” จนเหตุการณ์ได้ผ่านพ้นไป

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงสรรพสิทธิประสงค์ได้เสด็จมาครองเมืองอุบลราชธานี ในเบื้องต้นพระองค์ก็ยังไม่ผลิผลามดำเนินการจัดการศึกษาให้เต็มรูปเสียทีเดียวเนื่องจากล่อแหลมจัดตั้งสำนักก็ไม่ได้จะเป็นที่สะดึงสะเทือนคนทั้งในเมืองและนอกเมือง แต่พระองค์ก็ทรงตระหนักดีว่า ในเวลานั้นประเทศไทยยังขาดแคลนบุคลากรที่มีคุณภาพมาจัดแจงบ้านเมืองอยู่มาก เนื่องจาก “ขาดคนที่มีการศึกษา” ที่มีพอจะอ่านออก เขียนได้ก็ยิ่งยาก ซึ่งถือว่าเป็นปัญหาและอุปสรรคสำคัญในการพัฒนาประเทศ จนถึงปี พ.ศ. 2440 กรมหลวงสรรพสิทธิประสงค์ จึงได้เริ่มปรับปรุงพัฒนาการศึกษาอย่างจริงจัง และในเวลานั้นอุบลราชธานีก็ได้เกิดมีนักปราชญ์ ทางฝ่ายพุทธจักรเกิดขึ้นเป็นรูปแรก ที่ถือว่าท่านผู้นี้ เป็นพระสงฆ์

การจัดการศึกษาโรงเรียนอุบลวิทยาคมในระยะ
แรกๆ ได้แบ่งการศึกษาออกเป็น 2 ประเภทคือ ประเภท
ที่หนึ่ง ได้แก่ โรงเรียนสอนภาษาบาลี โดยมีสมเด็จพระมหา
วชิรวงศ์ (ติสฺสโธ อ้วน) ครั้นยังเป็นพระมหาอ้วน และพระ
มหาล้อม เป็นครูสอน **ประเภทที่สอง** คือ **โรงเรียนสอน
หนังสือไทย** มีพระสังฆวิจารย์ พระครูพนานโณภาส พระสมุห์
และพระใบฎีกา เป็นครูสอน มีท่านเจ้าคุณพระอุบาลีคุณ
ปมาจารย์ เป็นผู้จัดการ ตั้งแต่บัดนั้นมาโรงเรียนอุบลวิทยา
คมก็มีความเจริญก้าวหน้าเรื่อยมาคือมีนักเรียนทั้งแผนบาลี
และแผนหนังสือไทย เพิ่มขึ้นเป็นลำดับ ทำให้ผลดีแก่ลูก
หลานชาวอุบลราชธานีโดยตรง และยังมิผลโดยอ้อมคือ

ทำให้เด็กที่อาศัยอยู่ในวัดสุปฏิหาราม และวัดใกล้เคียงตลอดจนเด็กที่อาศัยอยู่ละแวกบ้าน ได้มีโอกาสได้ศึกษา
เล่าเรียนด้วย และกล่าวกันว่าโรงเรียนอุบลวิทยาคม วัดสุปฏิหารามนั้นได้เป็นแหล่งวิชาการสอนคนในจังหวัด
อุบลราชธานี ได้มีความก้าวหน้า และประสบความสำเร็จมากมาย มีทั้งข้าราชการ พ่อค้า ประชาชน นักการเมือง
นักปกครองและพระสงฆ์องค์เจ้า ดังกล่าวแล้ว ใช่แต่เท่านั้น การที่มีโรงเรียนอุบลวิทยาคม เป็นต้นแบบในการจัด
โรงเรียน ยังได้มีการขยายผลคือการตั้งโรงเรียน เพื่อบุตรหลานออกไปอีกอย่างกว้างขวางในเวลาต่อมา เช่น ในปี
พ.ศ. 2440 ท่านเจ้าคุณอุบาลีคุณูปมาจารย์ ได้ออกไปจัดตั้งโรงเรียน **"อุดมวิทยากรณ"** ขึ้นที่วัดพระเหลาเทพนิมิต
อำเภอพนาศรีอภัยหนึ่ง เป็นต้น

ในห้วงเวลาที่ท่านเจ้าพระอุบาลีคุณูปมาจารย์ ได้จัดตั้งโรงเรียนสอนหนังสือไทยขึ้นในจังหวัดอุบลราชธานี
นี้เอง พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ก็ทรงมีพระบรมราโชบาย ในการขยายการศึกษา และจัดตั้ง
โรงเรียนสอนหนังสือไทย ให้กว้างขวางทั่วพระราชอาณาจักร ดังกล่าวมาแล้ว ทำให้การศึกษาของสยามประเทศ
มีความก้าวหน้าสืบต่อมาจนถึงปัจจุบัน

ในส่วนของจังหวัดอุบลราชธานีในขณะนั้น ท่านเจ้าคุณอุบาลีคุณูปมาจารย์ก็ได้รับแต่งตั้ง ให้เป็นผู้อำนวยการ
การจัดการศึกษาในมณฑลอีสาน มีบทบาทสำคัญในการจัดตั้งโรงเรียนสอนหนังสือไทย เป็นที่แพร่หลายใน
บริเวณเมืองอุบลราชธานี และแพร่หลายไปยังจังหวัดและภาคอีสานทั้งมวล เฉพาะในส่วนจังหวัดอุบลราชธานี
ถือได้ว่าได้รับอิทธิพล จากการจัดการศึกษาตามแนวพระบรมราโชบายของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้า
เจ้าอยู่หัวโดยแท้ ซึ่งทำให้อุบลราชธานีมีความเจริญทางการศึกษาอย่างยิ่ง และมีผลต่อระบบการจัดการ
ศึกษาในปัจจุบัน ดังจะเห็นได้จากสถิติจำนวนโรงเรียน สถาบันการศึกษา และจำนวนนักเรียนนักศึกษาได้เพิ่มขึ้น
ทุกปีจนกระทั่งถึงยุคที่มีการโอนการศึกษาให้ขึ้นอยู่ใน
ความรับผิดชอบของกรมสามัญศึกษา เมื่อวันที่ 5
พฤศจิกายน พ.ศ. 2491 และมีการยกฐานะครู
ประชาบาลและสภารัตริศึกษาให้มีฐานะเป็นข้าราชการ
พลเรือน การจัดการศึกษาของอุบลราชธานีจึงมีความ
ก้าวหน้ามาตามลำดับ มีการบริหารงานให้เป็นไปตาม
นโยบายการจัดการศึกษาของประเทศโดยยึดแผนการ
ศึกษาชาติเป็นหลักในการดำเนินงาน โดยมีการ
ปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงดังนี้

ในปี พ.ศ. 2494 มีการปรับปรุงการศึกษา และประกาศใช้แผนการศึกษาชาติ พุทธศักราช 2494 ให้กุลบุตรกุลธิดาให้รับการศึกษาอยู่ในโรงเรียนจนอายุย่างเข้าปีที่ 15 เป็นอย่างน้อย การจัดการศึกษาได้จัดให้มีจริยศึกษา พลศึกษา พุทธศึกษาและหัตถศึกษา มีพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวงกรม ยกฐานะของโรงเรียนประชาบาลขึ้นเป็นกรมประชาศึกษา

พ.ศ. 2495 เปลี่ยนชื่อกรมสามัญศึกษาเป็นกรมวิสามัญศึกษา เปลี่ยนชื่อกรมประชาศึกษา เป็นกรมสามัญศึกษา

พ.ศ. 2503 ประกาศใช้แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับ พ.ศ. 2503

พ.ศ. 2505 ประกาศใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษา 2505 กำหนดให้มีประถมศึกษาตอนปลาย (ป.5-6-7)

พ.ศ. 2509 โอนโรงเรียนประถมศึกษาทุกโรงเรียนที่อยู่ในเขตเทศบาลไปรวมกับเทศบาลให้เป็นโรงเรียนเทศบาล โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษาในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ครูประถมศึกษาหรือครูประชาบาลได้รับโอนเป็นข้าราชการส่วนท้องถิ่น

การดำเนินการจัดการประถมศึกษาในช่วงนี้ มีหน่วยงานที่รับผิดชอบหลายหน่วยงานคือ **องค์การบริหารส่วนจังหวัด** รับผิดชอบในการจัดการและบริหารโรงเรียนประถมศึกษา นอกเขตเทศบาล **เทศบาล** รับผิดชอบในการจัดการและบริหารโรงเรียนประถมศึกษาในเขตเทศบาล **กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ** รับผิดชอบโรงเรียนประถมศึกษาที่ส่งวนไว้เพื่อจัดเป็นตัวอย่างในเขตกรุงเทพมหานคร **สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน** รับผิดชอบการจัดการประถมศึกษาในโรงเรียนเอกชนโดยมีกระทรวงศึกษาธิการเป็นหน่วยงานที่ควบคุมในเรื่องหลักสูตร แผนการสอน หนังสือเรียนและงานวิชาการต่างๆ นอกจากนี้ยังมีหน่วยงานอื่นที่จัดโรงเรียนอื่นที่จัดโรงเรียนประถมศึกษาในรูปของโรงเรียนสาธิตคือ มหาวิทยาลัยที่มีคณะศึกษาศาสตร์และวิทยาลัยครู เป็นต้น

ในส่วนของการจัดการศึกษาของจังหวัด อุบลราชธานีในช่วงนี้ มีนายระบับ วัฒนสิงห์ ซึ่งดำรงตำแหน่งศึกษาธิการจังหวัดอุบลราชธานี ได้รักษาการในตำแหน่งหัวหน้าส่วนการศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี นายพร สุทธิวิรัตน์ รักษาการในตำแหน่งผู้ช่วยหัวหน้าส่วนการศึกษา มีสำนักงานซึ่งเรียกว่า **ส่วนการศึกษา** ตั้งอยู่ที่ หอประชุมองค์การบริหารส่วนจังหวัด ปี 2520

องค์การบริหารส่วนจังหวัดสร้างตึกองค์การบริหารส่วนจังหวัดหลังใหม่ ที่ถนนสุรศักดิ์ สำนักงานส่วนการศึกษาจังหวัดอุบลราชธานีจึงย้ายสำนักงานไปที่ตึกองค์การบริหารส่วนจังหวัดหลังใหม่ ที่ตั้งสำนักงานเดิมเป็นที่ตั้งของสำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบทและส่วนวิศวกรรมโยธาองค์การบริหารส่วนจังหวัด

ในปี พ.ศ. 2514 นายพร สุทธิวิรัตน์ ไปศึกษาดูงานที่ประเทศสหรัฐอเมริกา ผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานีจึงแต่งตั้งให้นายนิโรจน์ วันชัย รักษาการในตำแหน่งผู้ช่วยหัวหน้าส่วนการศึกษา แทน

ปี พ.ศ. 2516 ผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานีในฐานะนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้แต่งตั้ง นายพร สุทธิวิรัตน์ เป็นหัวหน้าส่วนการศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี และแต่งตั้งนายประสงค์ มากนวล เป็นผู้ช่วยหัวหน้าส่วนการศึกษา

พ.ศ. 2520 ประกาศใช้แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2520 จัดระบบการศึกษาเป็นระบบ 6:3:3 คือ ประถมศึกษา 6 ปี มัธยมศึกษาตอนต้น 3 ปี มัธยมศึกษาตอนปลาย 3 ปี

พ.ศ. 2521 ประกาศใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 จัดการเรียนการสอน เป็นกลุ่มประสบการณ์ มีกลุ่มทักษะ (ภาษาไทย-คณิตศาสตร์) กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย กลุ่มงานและพื้นฐานอาชีพ กลุ่มประสบการณ์พิเศษ

ต่อมาทางราชการเห็นว่า การที่มีหน่วยงานซึ่งมีหน้าที่จัดการประถมศึกษาหลายหน่วยงานและมีอิสระในการจัดการและการบริหารขององค์การบริหารส่วนจังหวัดแต่ละแห่ง ทำให้การจัดการประถมศึกษาขาดเอกภาพในการดำเนินการ รัฐบาลจึงตั้งคณะกรรมการขึ้นมาพิจารณาเรื่องนี้ เรียกว่า **คณะกรรมการวางพื้นฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษา** ซึ่งได้รวบรวมข้อมูลหลายอย่างเสนอรัฐบาลเป็นผลให้รัฐบาลตัดสินใจโอนการจัดการประถมศึกษาจากองค์การบริหารส่วนจังหวัด และโรงเรียนที่ตั้งกวดกรรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ มาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (สพช.) ซึ่งตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2523 และครูประถมศึกษาซึ่งมีฐานะเป็นข้าราชการส่วนจังหวัดก็ได้เปลี่ยนฐานะเป็นข้าราชการครูสังกัดกระทรวงศึกษาธิการอีกครั้งหนึ่ง ตามพระราชบัญญัติการโอนกิจการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดและโรงเรียนประถมศึกษาของกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการไปเป็นของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ ในปี พ.ศ. 2523 นับเป็นการเปลี่ยนแปลงการจัดการประถมศึกษาไทยครั้งสำคัญครั้งหนึ่งของการศึกษาไทย และเป็นการเริ่มต้นของการบริหารการประถมศึกษาที่จัดระบบการบริหารในรูปคณะกรรมการ

การจัดระบบการบริหารการประถมศึกษาตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการประถมศึกษา พ.ศ. 2523 มีองค์ประกอบที่สำคัญ 2 ส่วน คือ **ส่วนที่เป็นคณะกรรมการ** และ**ส่วนที่เป็นสำนักงาน** ซึ่งโดยทั่วไป มักจะเรียกว่า “**การบริหารโดยองค์คณะบุคคล**” สำหรับคณะกรรมการตามพระราชบัญญัติ นี้มี 3 ระดับ คือ **คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ** **คณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด** **คณะกรรมการการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร** และ**สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/สำนักงานการประถมศึกษากิ่งอำเภอ**

ส่วนกลุ่มโรงเรียนเป็นการจัดกลุ่มโรงเรียนที่อยู่ใกล้เคียงกัน ประมาณ 7-10 โรงเรียนให้ความร่วมมือกันในการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพการประถมศึกษา ให้โรงเรียนในกลุ่มสามารถใช้ทรัพยากร ดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนร่วมกัน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดความเสมอภาคในการใช้ทรัพยากรระหว่างโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน กลุ่มโรงเรียนจึงเป็นองค์กรเพื่อให้เกิดความร่วมมือในการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพการประถมศึกษา

ลักษณะโครงสร้างของการบริหารการประถมศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ คือ มีการจัดการบริหารในรูปแบบของคณะกรรมการมีการกระจายอำนาจความรับผิดชอบไปสู่พื้นที่ในระดับจังหวัด อำเภอ และโรงเรียน นับเป็นการส่งเสริมให้มีการตัดสินใจในการบริหารงานในพื้นที่มากขึ้น และส่งเสริมการบริหารงานที่ชัดเจนมากขึ้น บทบาทและอำนาจหน้าที่ของหน่วยงาน

ในแต่ละระดับมีการประสานสัมพันธ์กันในทุกด้าน แต่มีส่วนที่เน้นหนักแตกต่างกัน คือ

ระดับชาติ เน้นหนักในการกำหนดนโยบาย การจัดสรรงบประมาณ การกำหนดมาตรฐานทางวิชาการ อาคารสถานที่ และค่าใช้จ่ายของโรงเรียน การแต่งตั้งผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดและผู้อำนวยการการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร

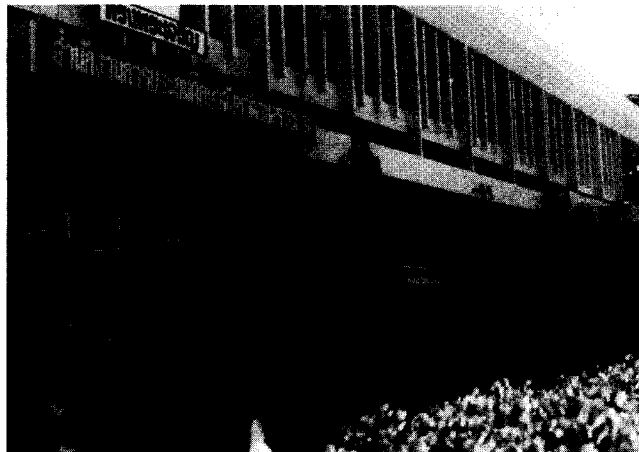

ระดับจังหวัด เน้นหนักในการบริหารการประถมศึกษาของจังหวัด พิจารณาให้ความเห็นชอบและอนุมัติ การดำเนินงานการประถมศึกษาของ จังหวัด ทั้งในด้านนโยบาย แผนงาน งบประมาณ วิชาการ และบุคลากรภายในจังหวัด

ระดับอำเภอ เน้นการประสานงาน การเสนอแนะ และการเสนอข้อมูลเบื้องต้นในด้านแผนงาน งบประมาณ วิชาการ และบุคลากรต่อระดับจังหวัด เพื่อการพิจารณาให้ความเห็นชอบ และอนุมัติของระดับจังหวัด

ระดับกลุ่ม เน้นความร่วมมือช่วยเหลือสนับสนุนโรงเรียนภายในกลุ่มทั้งด้านกำลังงานและกำลังความคิดและเสนอต่อระดับอำเภอเกี่ยวกับแผนงาน งบประมาณ งานวิชาการ และงานบุคลากร เพื่ออำเภอจะใช้เป็นข้อมูลในการเสนอต่อระดับจังหวัด

ระดับโรงเรียน เน้นการจัดกระบวนการเรียนการสอนตามหลักสูตร และแผนการสอนได้แบ่งงานในโรงเรียนออกเป็น 6 งาน คือ งานวิชาการ งานบุคลากร งานกิจการนักเรียน งานอาคารสถานที่ งานธุรการและการเงิน และงานความสัมพันธ์กับชุมชน

เมื่อมีการโอนการศึกษาจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดไปสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ การจัดการศึกษาของจังหวัดอุบลราชธานี ผู้ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดคนแรกคือ **นายพร สุทธิวิรัตน์** ต่อมาปี พ.ศ. 2524 ทางราชการได้แต่งตั้ง **ร.ต.ตี ไชยวรรณ** ซึ่งดำรงตำแหน่ง ผู้อำนวยการกองนโยบายและแผน สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ มาดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานีแทนนายพร สุทธิวิรัตน์ที่ย้ายไปจังหวัดสุรินทร์

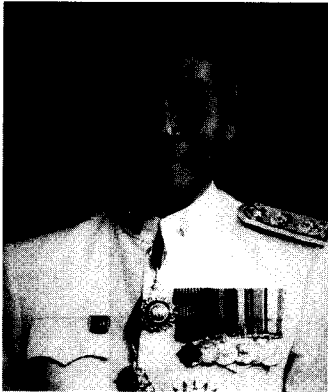
พ.ศ. 2527 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้จัดสรรงบประมาณสำหรับก่อสร้างอาคารสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 2,389,000 บาท ก่อสร้างในที่ราชพัสดุ บริเวณหลังศาลากลาง (ตึกหลังกลางของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานีในปัจจุบัน)

พ.ศ. 2528 ย้ายสำนักงานจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดมาอยู่สำนักงานใหม่ ทำพิธีเปิดป้ายสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเมื่อวันที่ 18 มิถุนายน 2528 และสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติแต่งตั้งให้ **นายแฉ่ง สตาร์ตัน** ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา มาดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานีแทน **ร.ต.ตี ไชยวรรณ** ที่ย้ายไปดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา

พ.ศ. 2529 **นายแฉ่ง สตาร์ตัน** ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งรองเลขาธิการคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เมื่อวันที่ 1 มกราคม 2529 และได้แต่งตั้ง **นายเจริญ การุญ** ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดยโสธร มาดำรงตำแหน่งแทน

พ.ศ. 2532 **นายเจริญ การุญ** ได้รับแต่งตั้งไปดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการกองคลังสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติและแต่งตั้งให้ **นายสวัสดิ์ จันทหาร** ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ มาดำรงตำแหน่งแทน หลังจากนั้นทางราชการได้แต่งตั้งข้าราชการมาดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานีอีกหลายคน ดังรายชื่อปรากฏต่อไปนี้

รายนามผู้ดำรงตำแหน่ง ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี

นายพร สุทธิวิรัตน์
 1 ต.ค. 2523-30 ก.ย. 2524

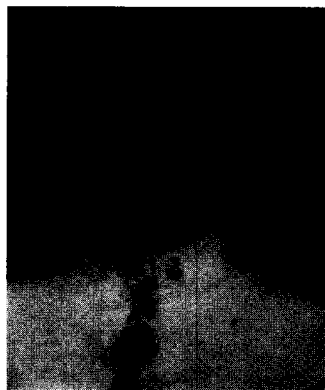
ร.ต.ดี ไชยวรรณ
 18 ธ.ค. 2524-30 ก.ย. 2528

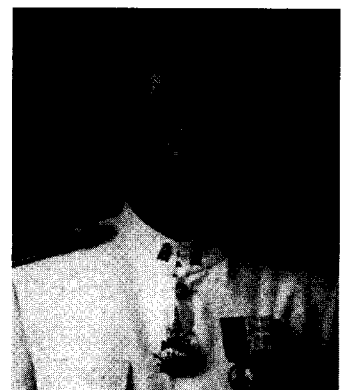
นายแวง สตาร์ตัน
 1 ต.ค. 2528-1 ม.ค. 2529

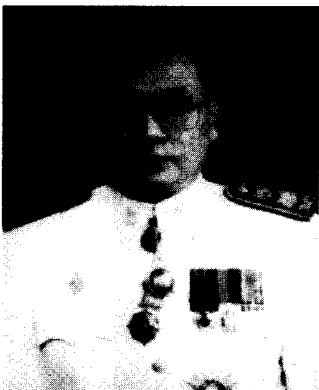
นายเจริญ การุญ
 14 ม.ค. 2529-30 ก.ย. 2531

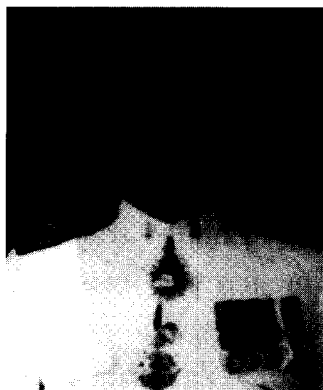
นายสวัสดิ์ จันทหาร
 1 ต.ค. 2531-30 ก.ย. 2533

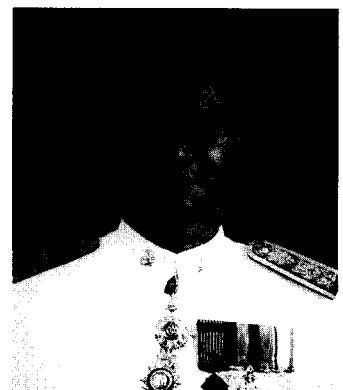
นายสมบัติ กลิ่นผา
 1 ต.ค. 2533-30 ก.ย. 2534
 1 ต.ค. 2536-17 ต.ค. 2538

นายโกวิท หอมวิเศษวงษา
 1 ต.ค. 2534-30 ก.ย. 2536

นายจำรูญ อ่อนทรวง
 18 ต.ค. 2538-27 ต.ค. 2540

นายประสงค์ มากนวล
 28 ต.ค. 2540

คนดีศรีอุบล

พระอุบาลีคุณูปมาจารย์ (จันทร์ สิริจนฺโท)

พระอุบาลีคุณูปมาจารย์ (จันทร์ สิริจนฺโท) เป็นพระเถระชาวอุบลราชธานี ผู้มีโอกาสดำเนินชีวิตที่กรุงเทพฯ แล้วนำความรู้กลับมาจัดการศึกษาในแผ่นดินอีสานบ้านเกิด นับเป็นการเปิดประตูสู่การศึกษาภาษาไทยเป็นครั้งแรกในจังหวัดอุบลราชธานีและมณฑลอีสาน

พระอุบาลีคุณูปมาจารย์ (จันทร์ สิริจนฺโท) เกิดเมื่อวันศุกร์ที่ 20 มีนาคม พ.ศ. 2399 ตรงกับวันแรม 10 ค่ำ เดือน 4 ปีมะโรงที่บ้านหนองไหล อำเภอมือเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี เป็นบุตรคนหัวปีของกรมการเมืองอุบลราชธานี ชื่อ **สุโกธสประการ** (สอน) มารดาชื่อ **แก้ว** นามสกุล **สุภส** ท่านได้บรรพชาเป็นสามเณรในปี พ.ศ. 2412 ที่วัดบ้านหนองไหล จากนั้นได้เข้ามาศึกษาเล่าเรียนที่วัดศรีทอง (วัดศรีอุบลรัตนาราม) ในปี พ.ศ. 2420 ได้อุปสมบทเป็นพระภิกษุ โดย **ท่านเทวธมม** (ม่วง) เป็นพระอุปัชฌาย์ ในปี พ.ศ. 2422 ท่านได้เดินทางไปศึกษาเล่าเรียนในกรุงเทพมหานคร อยู่และศึกษาพระปริยัติธรรมที่วัดเทพศิรินทราวาส ต่อมาย้ายไปพำนักและศึกษาเล่าเรียนที่วัดบุปผาราม สอบได้เปรียญธรรม 3 ประโยค ในปี พ.ศ. 2429 เมื่ออยู่จำพรรษาที่วัดเทพศิรินทราวาส ภายหลังต่อมาสอบได้เปรียญธรรม 4 ประโยคในปี พ.ศ. 2437

เกียรติประวัติ

พระอุบาลีคุณูปมาจารย์ (จันทร์ สิริจนโท) มีเกียรติประวัติที่สร้างคุณูปการต่อบ้านเมือง พอจะสรุปได้ดังนี้คือ

1. **ผลงานด้านการศึกษา** ท่านเป็นผู้วางรากฐานการศึกษาภาษาไทย ภาษาบาลี ให้มีความมั่นคง เมื่อท่านเดินทางจากกรุงเทพฯ มาเป็นเจ้าอาวาสวัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์ ในปี พ.ศ. 2433 ท่านได้ริเริ่มจัดการศึกษาให้มีความเป็นปึกแผ่นเป็นแบบแผน โดยได้ตั้งโรงเรียนที่นครจำปาศักดิ์ ชื่อว่า โรงเรียนบูรพาสยามเขต ต่อมาในปี พ.ศ. 2440 ท่านได้ตั้งโรงเรียนอุบลวิทยาคมขึ้นที่วัดสุปฏิญารามวรวิหารในเมืองอุบลราชธานี และในปี พ.ศ. 2442 ตั้งโรงเรียนอุดมวิทยากรขึ้นในวัดที่เมืองพนานิคม ผลจากการตั้งโรงเรียนขึ้นในวัดต่างๆ นี้เอง ทำให้วัดต่างๆ ในเมืองอุบลราชธานี สนใจและเอาใจใส่ในการศึกษาภาษาไทยและบาลีแพร่หลายยิ่งขึ้น

นอกจากการจัดการศึกษาในเมืองอุบลราชธานีและหัวเมืองใกล้เคียงแล้ว เมื่อท่านกลับเข้าไปอยู่ในกรุงเทพมหานคร ก็ได้รับมอบหมายเป็นครูใหญ่สำนักเรียน วัดเทพศิรินทราวาส เป็นกรรมการสภามหาวิทยาลัย ต่อมาได้รับพระราชทานสัญญาบัตรแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง ผู้อำนวยการศึกษาภาคอีสาน (ภายหลังเปลี่ยนเป็นเจ้าคณะมณฑล) ท่านก็ได้จัดการศึกษาหนังสือไทยและบาลีให้แพร่หลายไปทั่วภาคอีสาน

2. **ผลงานด้านการปกครอง** ความสามารถในการปกครองจะให้เห็นว่า ท่านได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในการบริหารงานคณะสงฆ์หลายตำแหน่ง เป็นต้นว่า เป็นเจ้าอาวาสวัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์ เป็นเจ้าคณะสังฆปาโมกข์นครจำปาศักดิ์ ได้รับพระราชทานสัญญาบัตรแต่งตั้งให้เป็นเจ้าคณะมณฑลอีสาน เจ้าคณะมณฑลจันทบุรี เจ้าคณะมณฑลราชบุรี เจ้าคณะมณฑลกรุงเทพฯ เจ้าอาวาสวัดบรมนิวาสเจ้าอาวาสวัดสุปฏิญารามวรวิหาร

3. **ผลงานด้านสาธารณูปการ** เมื่อท่านรับตำแหน่งเจ้าอาวาสวัดบรมนิวาสนั้น เป็นเวลาที่วัดบรมนิวาสชำรุดทรุดโทรมมากที่สุด ท่านได้ชักชวนญาติโยมบริจาคทรัพย์เพื่อปฏิสังขรณ์ในส่วนที่ชำรุด

และก่อสร้างถาวรวัตถุขึ้นใหม่ ในกาลต่อมาวัดบรมนิวาสก็ได้รับการปฏิสังขรณ์เป็นอย่างดี มีถาวรวัตถุเกิดขึ้นใหม่เป็นจำนวนมาก มีถนนเข้าวัด ซึ่งเมื่อก่อนไม่มีถนนเข้า อาศัยทางรถไฟเข้า-ออกทางเดียว ในปี พ.ศ. 2468 ท่านได้ไปสร้างวัดสิริจันทร์นิมิตที่จังหวัดลพบุรี และนับว่าเป็นวัดที่มีความสงบวิเวกและสวยงามในปัจจุบันวัดหนึ่ง

4. **ผลงานด้านการเผยแพร่** พระอุบาลีคุณูปมาจารย์นับว่าเป็นพระธรรมเอกรูปหนึ่ง ส่วนงานโวหารในการเทศน์ของท่านเป็นที่ตรึงใจผู้ฟังมาโดยตลอด กิตติศัพท์ในการแสดงธรรมของท่านมิได้มีเฉพาะเมืองไทยเท่านั้น แม้แต่เจ้าฟ้าเจ้าเมืองแห่งเชียงตุงก็ยังเลื่อมใสศรัทธาในตัวท่านเป็นอย่างมาก ดังจะเห็นได้ว่าในปี พ.ศ. 2466 เมื่อท่านเดินทางไปมัสการพระธาตุจอมทองในอาณาจักรเมืองเชียงตุง ท่านได้รับอาราธนาจากเจ้าฟ้าเมืองเชียงตุงให้ไปเทศนาโปรดประชาชน ชำราชากรในเมืองเชียงตุง และได้รับความศรัทธาเลื่อมใสเป็นอันมาก

สืบเนื่องจากความสามารถในการแสดงธรรมของท่านทำให้มีผู้ต้องการให้ท่านไปเทศนาโปรดมากมาย ท่านจึงได้ดำริแก้ปัญหาโดยการแต่งหนังสือหลายเล่มขึ้นมา เพื่อเป็นตัวแทนคำสอนของท่าน ตัวอย่างหนังสือที่ท่านแต่งมีดังนี้

ภาพย์ปู้สอนหลาน	ภาพย์หลานสอนปู้
ภาพย์เวสสันดรชาดก	ภาพย์แข่งบั้งไฟ
ภาพย์รถไฟหลวง	ภาพย์ปาฏิโมกข์
ภาพย์พระกัจจายณะ	ภาพย์พระใหญ่เขาพระงาม
ภาพย์รัตนสูตร	ภาพย์มงคลสูตร
ภาพย์ลิลิตอภัยสุนัย	สิริจันโทวาสคำสอน
คำกลอนพระยาช้างจันทน์	โลกนิมิตคำภาพย์ภาษาลาว

พระอุบาลีคุณูปมาจารย์ (จันทร์ สิริจนโท) เป็นพระมหาเถระในอดีตที่มีความสำคัญมากรูปหนึ่ง ได้รับการยกย่องพระศาสนาเป็นเจ้าอาวาส เจ้าคณะจังหวัดเจ้าคณะมณฑล เป็นกรรมการสภามหาวิทยาลัย เป็นกรรมการมหาเถรสมาคม

พระอุบาลีคุณูปมาจารย์ (จันทร์ สิริจนโท) มรณภาพเมื่อวันที่ 19 กรกฎาคม พ.ศ. 2475 ที่วัดบรมนิวาส กรุงเทพฯ สิริอายุได้ 77 ปี

สมเด็จพระมหาวิรวงศ์ (ดิสฺโส อ้วน)

สมเด็จพระมหาวิรวงศ์ (ดิสฺโส อ้วน) เกิดเมื่อวันเสาร์ที่ 21 มีนาคม พ.ศ. 2410 ที่บ้านแคน ตำบลดอนมดแดง อำเภอดอนมดแดง จังหวัดอุบลราชธานี ได้บรรพชาเป็นสามเณรที่วัดบ้านสว่าง อำเภวารินชำราบ เมื่อ พ.ศ. 2429 อายุได้ 19 ปี และได้อุปสมบทที่วัดศรีทอง โดยมีพระเทวธมฺม (ม้าว) เป็นพระอุปัชฌาย์ พระไชยติปาโลเถระ (ทา) เป็นพระกรรมวาจาจารย์และพระอุบาลีคุณูปมาจารย์ (จันทร์ สิริจนฺโท) เป็นพระอุเทศาจารย์

เมื่ออุปสมบทแล้วท่านได้เล่าเรียนอักษรสมัยและพระปริยัติธรรมอยู่ในสำนักวัดศรีทอง โดยเล่าเรียนต่อพระอุปัชฌาย์บ้าง ต่อพระกรรมวาจาจารย์บ้าง ต่อเจ้าคุณพระอุบาลีคุณูปมาจารย์เมื่อยังเป็นเปรียญบ้าง ครั้น พ.ศ. 2433 ย้ายสำนักเข้ามาศึกษาที่กรุงเทพฯ กับเจ้าคุณพระอุบาลีคุณูปมาจารย์ โดยพักที่วัดพิชัยญาติการาม ศึกษาเล่าเรียนอยู่ในสำนักเจ้าพระคุณพระศาสนโศภณ (อ่อน อหิสโก) ครั้นยังเป็นพระเมธาธรรมรส เวลานั้นสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส ได้ทรงตั้งมหาวิทยาลัยขึ้นที่วัดบวรนิเวศวิหาร และขยายสาขาออกไป เจ้าคุณพระอุบาลีคุณูปมาจารย์ได้รับตำแหน่งครูบาลีที่วัดเทพศิรินทราวาส จึงได้ย้ายไปอยู่ด้วย และสอบเปรียญตรีได้ในปี พ.ศ. 2439 และต่อมาในปี พ.ศ. 2442 สอบได้เปรียญโท เมื่อปี พ.ศ. 2440 เจ้าคุณพระอุบาลีคุณูปมาจารย์ได้จัดตั้งโรงเรียนขึ้นที่วัดสุปัฏนารามวรวิหาร อำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี ได้เป็นครูสอนแผนกบาลี โรงเรียนนี้มีชื่อว่า **“โรงเรียนอุบลวิทยาคม”** ท่านได้เป็นกำลังสำคัญยิ่งและได้อุปถัมภ์โรงเรียนนี้มาโดยตลอด ทุกวันนี้โรงเรียนนี้ยังอยู่โดยเป็นโรงเรียนราษฎร์ของวัดสุปัฏนารามวรวิหาร สำหรับเป็นที่ศึกษาเล่าเรียนของพระภิกษุสามเณรและกุลบุตรกุลธิดาทั่วไป และต่อมาได้เปลี่ยนชื่อใหม่ว่า **“โรงเรียนสมเด็จพระเจ้า”** เพื่อเป็นอนุสรณ์

โดยที่ท่านเป็นผู้ที่มีความสามารถทั้งในด้านการศึกษาและการปกครอง เมื่อคณะรัฐบาลจอมพล ป.พิบูลสงคราม จัดสร้างวัดพระศรีมหาธาตุขึ้นเป็นอนุสรณ์ในสมัยประชาธิปไตย เมื่อ พ.ศ. 2483 ครั้นสร้างเสร็จแล้วในปี พ.ศ. 2485 จึงอาราธนาท่านมาเป็นเจ้าอาวาส และนับเป็นเจ้าอาวาสองค์แรกของวัดซึ่งเป็นพระอารามหลวงชั้นเอกในสมัยประชาธิปไตย

นอกจากท่านเป็นนักปกครองที่สามารถซึ่งเป็นที่รู้จักกันไปแล้ว ท่านยังเป็นนักเทศน์ นักประพันธ์ เจ้าของคติธรรม คำขวัญเตือนใจอันลึกซึ้งทั้งทางคติโลก คติธรรม ทางคติโลก เช่น คำว่า **“ทรัพย์ในดิน สินในน้ำ”** ทางคติธรรม เช่นคำว่า **“ผู้หาญโลกอยู่ในระดับต่ำ ผู้หิวโลกอยู่ในระดับกลาง ผู้วางโลกอยู่ในระดับสูง”** เป็นต้น และเป็นผู้เสกประเทศไทยทั้ง 4 ภาคเป็นถิ่นต่าง ๆ ดังนี้ **เสกภาคกลางเป็นถิ่นจอมไทย เสกภาคเหนือเป็นถิ่นไทยงาม เสกภาคตะวันออกเจียงเหนือเป็นถิ่นไทยดี และเสกภาคใต้เป็นถิ่นไทยอุดม**

สมเด็จพระมหาธีรวงศ์ (ติสโส อ้วน) เป็นนักปราชญ์ผู้ยิ่งใหญ่แห่งอุบลราชธานีอีกรูปหนึ่ง ที่มีผลงานปรากฏแพร่หลายและได้ดำรงตำแหน่งสูงสุดแห่งคณะสงฆ์ คือตำแหน่ง **“สังฆนายก”** รูปแรกนำเกียรติประวัติมาสู่ชาวอุบลราชธานี มีงานนิพนธ์หลายเรื่องที่ยังถือเป็นคำสอนชั้นอมตะสืบต่อกันมาจนทุกวันนี้ เช่น

เรื่องแว่นใจ	เรื่องสอนหนุ่มน้อย
เรื่องสอนโลก	เรื่องหลักครู
เรื่องสอนนายนาง	เรื่องหลักญาติ

อมตะพจน์ คำสอนของท่านที่ทุกคนรู้จักดีคือ **“ใจไม่เป็น เป็นใหญ่ยาก”**

สมเด็จพระมหาธีรวงศ์ (ติสโส อ้วน) มรณภาพเมื่อวันที่ 26 มกราคม พ.ศ. 2499 ที่วัดบรมนิวาสวิหาร กรุงเทพมหานคร อายุได้ 89 ปี

พระโพธิญาณเถระ (ชา สุภทฺโท)

พระโพธิญาณเถระ (ชา สุภทฺโท) เกิดเมื่อวันที่ 17 มิถุนายน พ.ศ. 2461 ที่บ้านจิกก่อ ตำบลธาตุ อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดอุบลราชธานี สกุลเดิม “ช่วงโชติ”

บรรพชาเป็นสามเณรเมื่อเดือนมีนาคม พ.ศ. 2475 ได้ 3 พรรษา อุปสมบทที่วัดบ้านก่อใน เมื่อวันที่ 26 เมษายน พ.ศ. 2482 โดย**พระครูอินทสารคุณ** เป็นพระอุปัชฌาย์ ได้ศึกษาเล่าเรียนพระปริยัติธรรม สอบไล่ได้นักธรรมเอก สามารถอ่าน-เขียนหนังสือธรรม (ตัวธรรม) ได้ เรียนมูลกัจจายน์ (บาลีไวยากรณ์) อ่าน แปลบาลีได้พอสมควร

เกียรติประวัติ

พระโพธิญาณเถระ (ชา สุภทฺโท) หรือที่ชาวบ้านรู้จักกันโดยทั่วไปว่า **หลวงพ่อชา** เป็นพระที่ได้ทำคุณประโยชน์แก่พระศาสนาและแก่สังคมโลกมากที่สุดรูปหนึ่ง สำหรับจังหวัดอุบลราชธานีแล้ว นับได้ว่าท่านเป็นบุคคลที่สำคัญอย่างยิ่ง

เมื่อท่านบรรพชาและอุปสมบทแล้วได้ศึกษาหลักธรรมอย่างลึกซึ้ง ต่อมาได้ นำธรรมะที่ได้ศึกษาแล้วนั้น มาปฏิบัติโดยเคร่งครัด เพื่อให้เกิดรู้แจ้งเห็นจริง ท่านได้อุทิศชีวิตให้แก่การปฏิบัติธรรม ในปี พ.ศ. 2490 ได้ฝากตัวเป็นศิษย์ของ **พระอาจารย์มั่น ภูริทตฺโต** ที่จังหวัดสกลนคร

ต่อมาท่านได้เดินธุดงค์ปฏิบัติธรรมแสวงหาความวิเวกตามป่าเขาด้วยตนเอง และได้มาอยู่ที่วัดหนองป่าพง ตำบลวารินชำราบ อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี และได้ตั้งเป็นสำนักวัดป่าขึ้น มีพระภิกษุสามเณร อุบาสก อุบาสิกา มาเป็นศิษย์ปฏิบัติธรรมเป็นจำนวนมาก นอกจากพุทธศาสนิกชนชาวไทยแล้วยังมีชาวพุทธต่างประเทศเป็นจำนวนมากเช่นกันมาฝากตัวเป็นศิษย์ปฏิบัติธรรมด้วย ศิษยานุศิษย์ของท่านได้ตั้งสำนักสาขาขึ้นทั้งในประเทศและต่างประเทศ จำนวนร้อยละกว่าแห่ง ท่านได้ปฏิบัติธรรมเคร่งครัดมาโดยตลอด บำเพ็ญทั้งประโยชน์ตนและประโยชน์ผู้อื่น ได้เทศนาสั่งสอนฝึกอบรมลูกศิษย์มาเป็นเวลานานปี

พระโพธิญาณเถระ (ชา สุภทฺโท) ได้มรณภาพเมื่อวันที่ 16 มกราคม พ.ศ. 2535 หลังจากท่านกลับจากไปเผยแผ่ธรรมะที่ประเทศอังกฤษ สิริอายุได้ 74 ปี

คติธรรมคำสอนหลวงพ่ocha

“ทุกขังมี	เพราะยึด
ทุกขังยึด	เพราะอยาก
ทุกขังมาก	เพราะพลอย
ทุกขังน้อย	เพราะหลุด
ทุกขังหยุด	เพราะปล่อย”

จากครูประจำบาล...สู่นักบริหารการประถมศึกษาจังหวัด

นายพร สุทธิวิรัตน์

นายศักดิ์ คำประไพ

นายประสงค์ มากนวล

นายเจริญ โภคผล

นายทวีศักดิ์ จันทสาร

นายเพชร ดาษดา

**ลูกชาวดุบลฯ คนเมืองนักปราชญ์
ดำรงตำแหน่ง
ผู้อำนวยการประถมศึกษาจังหวัด**

ผลงาน : ความสำเร็จและความภาคภูมิใจ

การดำเนินงานโครงการต่างๆ ในรอบปี 2541 ที่สนองนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ และสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี เป็นงาน/โครงการ/กิจกรรม ที่ดำเนินการเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน มีผลงานปรากฏอย่างชัดเจน สมควรได้รับการเผยแพร่เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีต่อไป

โครงการตามพระราชดำริ

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

โรงเรียนบ้านโง้งนขาม-ดงนา

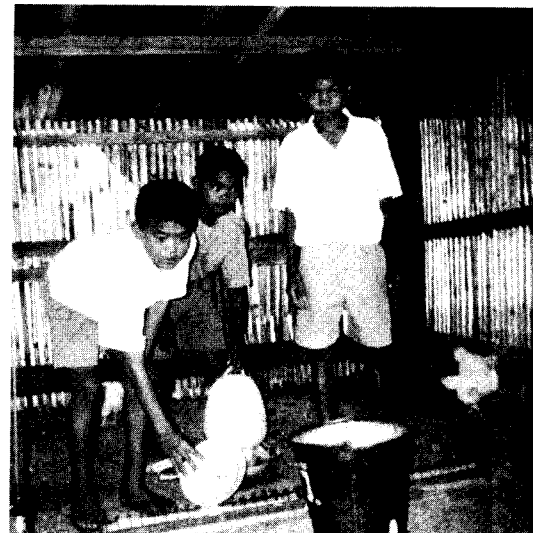
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี พระองค์ทรงเป็น “พระมิ่งขวัญการประถมศึกษา” ได้มีพระเมตตา พระบารมีปกเกล้าฯ ชาวจังหวัดอุบลราชธานี โดยเสด็จพระราชดำเนิรเยี่ยมราษฎรในท้องถิ่นทุรกันดาร ตามแนวชายแดนจังหวัดอุบลราชธานี

ในการนี้ มีโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานีจำนวน 2 โรงเรียน ซึ่งเป็นโรงเรียนในโครงการตามพระราชดำริมาตั้งแต่ปี 2535 คือ โรงเรียนบ้านโง้งนขาม และโรงเรียนบ้านดงนา อำเภอศรีเมืองใหม่

โรงเรียนบ้านโง้งนขาม เป็นโรงเรียนในพื้นที่ชายแดนและกันดาร ตั้งอยู่หมู่ที่ 4 ต.หนามแท่ง อำเภอศรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี ห่างจากตัวจังหวัดอุบลราชธานี ประมาณ 160 กิโลเมตร โดยเส้นทางจังหวัดอุบลราชธานี อำเภอศรีเมืองใหม่ เป็นถนนลาดยาง จากศรีเมืองใหม่-บ้านหุ่งหลวง โดยถนนลูกรัง และจากบ้านจากบ้านหุ่งหลวง-บ้านโง้งนขาม สภาพถนนเป็นทางเดินขึ้นภูเขาประมาณ 9 ก.ม. และขณะนี้กำลังปรับปรุงให้รถยนต์และรถจักรยานยนต์ขึ้นไปได้

โรงเรียนบ้านโง้งนขาม จัดกิจกรรมการเรียนการสอนตั้งแต่ ป.1-ป.6 แบบปีเว้นปี คือสอน ป.1-3-5 และปีต่อไปสอน ป.2-4-6

โรงเรียนบ้านโง้งนขามเป็นโรงเรียนจัดทำเกษตรเพื่ออาหารกลางวันอย่างต่อเนื่อง คือการปลูกผักสีเขียว เพาะเห็ดนางฟ้า เลี้ยงไก่พื้นเมือง เลี้ยงผึ้ง นอกจากนี้ยังมีโครงการสุขภาพอนามัยนักเรียนโดยมีอาหารเสริม (นม) และการขาดสารไอโอดีนรวมทั้งพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ประชาชน ได้มีพลังงานไฟฟ้าใช้จากการผลิตพลังงานไฟฟ้าจากแสงอาทิตย์ การประปาหมู่บ้าน การส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์ การปลูกไม้ผล มีกลุ่มเกษตรกรและสหกรณ์หมู่บ้าน ทำให้การพัฒนาการศึกษาและคุณภาพชีวิตของหมู่บ้านโง้งนขามดีขึ้นตามลำดับ

โรงเรียนบ้านดงนา เป็นโรงเรียนกัณฑ์ดาร์อีกแห่งหนึ่ง ตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำโขงชายแดนไทย-ลาว ห่างจากบ้านโพนงามประมาณ 8 กม. เป็นโรงเรียนในโครงการตามพระราชดำริเช่นเดียวกับโรงเรียนบ้านโพนงาม ลักษณะภูมิประเทศตั้งอยู่ตามแอ่งที่ราบบนภูเขา เมื่อพูดถึงหมู่บ้านที่กัณฑ์ดาร์และชายแดน คนทั่วไปนิยมเรียกว่า “โพนงาม-ดงนา”

โรงเรียนบ้านดงนา จัดกิจกรรม

การเรียนการสอนแบบปีเว้นปี คือ ป.1-3-5 และ ปีต่อไปสอน ป.2-4-6 สลับกันไปเช่นกัน

สำหรับโครงการตามพระราชดำริมีการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน ปลูกผักสวนครัว ปลูกมะละกอ เลี้ยงไก่ เลี้ยงเป็ด เพาะเห็ด นอกจากนี้มีอาหารเสริมและแก้ปัญหาและเรื่องเด็กขาดสารไอโอดีนซึ่งกิจกรรมที่จัดทำให้มีสุขภาพอนามัยสมบูรณ์ และเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนโดยเฉพาะโรงเรียนเป็นศูนย์กลางในการผลิตพลังงานไฟฟ้าจากแสงอาทิตย์จ่ายให้ประชาชนในหมู่บ้านได้นำไปใช้กับแบตเตอรี่เพื่อประกอบอาชีพและใช้ประจำวันในการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์นี้ กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและการพลังงานเป็นผู้สนับสนุนติดตั้ง

ที่โรงเรียนบ้านโพนงาม-ดงนา สามารถขั้วตแบตเตอรี่ได้ 20 ชุด เพียงพอต่อการใช้งานและใช้สูบน้ำประปาให้ทุกครัวเรือนได้บริโภคอีกด้วย

จากโครงการพระราชดำริดังกล่าว **สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี** ได้เสด็จพระราชดำเนินไปเยี่ยมเยียนราษฎรหมู่บ้านโพนงาม-ดงนา เป็นการส่วนพระองค์ต่อเนื่องตั้งแต่ปี 2535-2540

ด้วยพระบารมีและโครงการตามพระราชดำรินั้นเป็นพระราชประสงค์ที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนตามหมู่บ้านชนบทห่างไกลในท้องถิ่นทุรกันดารชายแดนที่กระจายอยู่ทั่วประเทศ รวมทั้งหมู่บ้านโพนงาม-ดงนา ของจังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งในแต่ละแห่งแต่ละหมู่บ้าน มีโรงเรียนประถมศึกษาตั้งอยู่เพื่อพัฒนาการศึกษาแก่เยาวชนคนไทยทุกคน

สำนักงานการศึกษาจังหวัดอุบลราชธานีได้รับสนองในโครงการตามพระราชดำริเพื่อดำเนินการให้เกิดผลดี ทั้งคุณภาพการศึกษาและการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนควบคู่กันไปอันจะทำให้เยาวชนไทยไม่ว่าจะอยู่ท้องถิ่นใด ๆ ก็สามารถมีความเสมอภาคเท่าเทียมกันและเป็นพลเมืองดีของสังคมประเทศชาติยึดมั่นในสถาบัน ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์อย่างแท้จริง

การพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยระบบ 4 ประกัน

สพจ.อุบลราชธานี ได้ดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการและสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 4 ประกัน คือ การประกันโอกาส การประกันคุณภาพ การประกันประสิทธิภาพ และการประกันความปลอดภัย

ผลการดำเนินงานด้านประกันโอกาสทางการศึกษา

1. การเกณฑ์เด็กภาคบังคับใน ทร. 14 ปี การศึกษา 2541 จำนวนทั้งสิ้น 29,621 คน สามารถเกณฑ์เข้าเรียนได้ 29,334 คน คิดเป็นร้อยละ 99.03
2. นักเรียนที่จบชั้น ป.6 จำนวน 27,535 คน ได้เข้าศึกษาต่อชั้น ม.1 ปีการศึกษา 2541 จำนวน 23,540 คน คิดเป็นร้อยละ 85.49 ออกไปประกอบอาชีพ 3,995 คน คิดเป็นร้อยละ 14.51
3. เด็กกลุ่มด้อยโอกาส (เด็กพิการ) ได้รับบริการเรียนร่วมกับเด็กปกติ จำนวน 165 คน แยกเป็นเด็กพิการทางการได้ยิน 40 คน ทางปัญญา 53 คน ทางการเห็น 29 คน ทางร่างกาย 18 คน เด็กมีปัญหาทางการเรียนรู้ 15 คน และเด็กที่มีความบกพร่องซ้ำซ้อน 10 คน

ผลการดำเนินงานด้านประกันคุณภาพ

1. การพัฒนาคุณภาพนักเรียนระดับก่อนประถมศึกษา
 - จัดอบรมครูผู้สอนชั้นอนุบาล จำนวน 500 คน
 - จัดสรรงบประมาณเป็นค่าวัสดุ/ครุภัณฑ์
 - จัดแนวและแผนการจัดประสบการณ์/คู่มือครูให้ครูอนุบาล
2. การพัฒนาคุณภาพนักเรียนชั้น ป.6 และ ม.3
 - ประชุมอบรม/สัมมนาผู้บริหารโรงเรียนปฏิรูป/โรงเรียนขยายโอกาส/ผู้ช่วยผู้บริหารและครูผู้สอนทุกกลุ่มประสบการณ์และทุกวิชา จำนวน 2,580 คน
 - จัดแบ่งเขตการพัฒนาคุณภาพเป็น 6 เขต มีการ วางแผนร่วมกันในการนิเทศติดตาม กำกับอย่างต่อเนื่อง
 - ให้ครูทุกคนวัด/ประเมินผลโดยใช้แฟ้มสะสมงาน (Portfolio) ทั้งของครูและนักเรียน
3. การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชั้น ป.6, ม.3
 - ได้จัดการเตรียมความพร้อมของบุคลากรทุกระดับด้วยการประชุมชี้แจง/อบรม/สัมมนา
 - สํารวจข้อมูลพื้นฐาน/จัดทำสารสนเทศ/จัดทำแผนปฏิบัติการของ สพจ., สปอ./ก.และโรงเรียน
 - สพจ., สปอ./ก.และโรงเรียน จัดทำเครื่องมือประเมินมาตรฐาน

ผลการดำเนินงานด้านประกันประสิทธิภาพ

1. การปรับปรุงโรงเรียนขนาด (นร.60 คนลงมา) ซึ่งมีจำนวนถึง 90 โรงเรียน (สถิติข้อมูล 10 มิ.ย. 41) โดยดำเนินการในรูปแบบค่อยเป็นค่อยไป ปัจจุบันสามารถยบรวมได้ 4 โรงเรียน จึงมีโรงเรียนหลัก (ศูนย์โรงเรียน) 4 โรงเรียน คือ โรงเรียนบ้านทุ่งเทิง (สปอ.เดชอุดม) โรงเรียนตระการพิชผล (สปอ.ตระการพิช) โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 87 (นิคมสร้างตนเอง 1) (สปอ.สิรินธร) และโรงเรียนบ้านคูเต๋อ (สปอ.เมืองฯ)

2. การพัฒนาประสิทธิภาพโดยจัดเครือข่ายโรงเรียนสหวิทยามหามงคล 3 รูปแบบ คือ

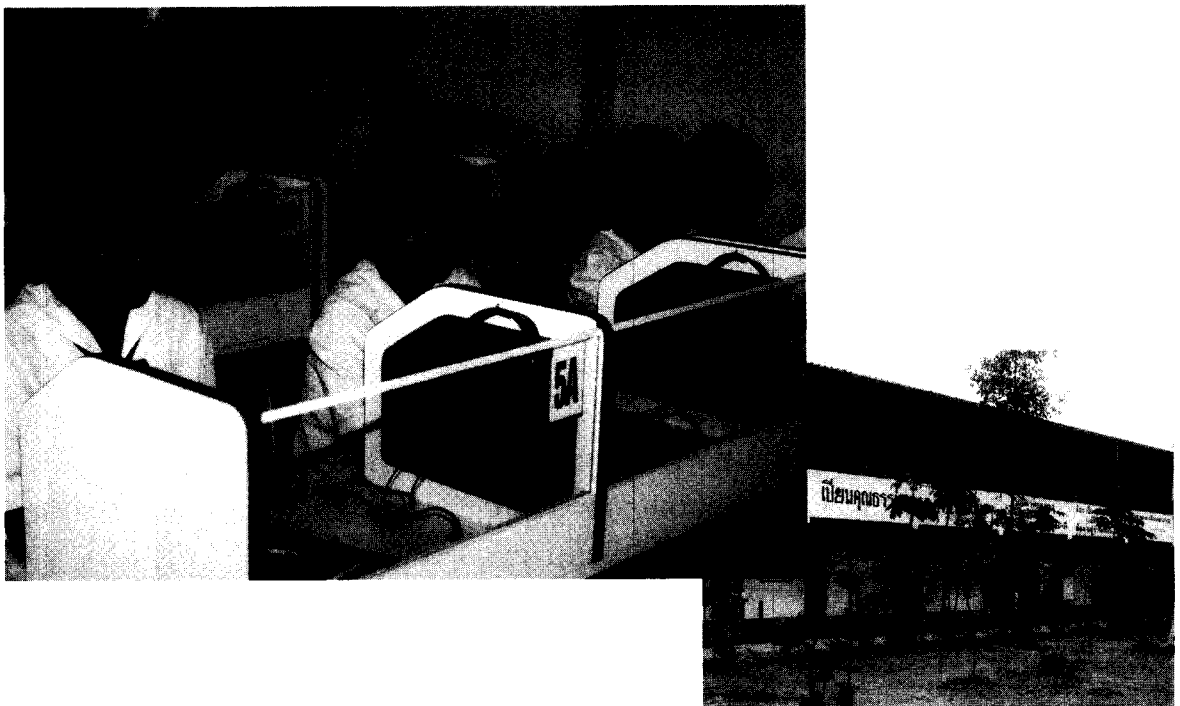
2.1 เครือข่ายโรงเรียนสหวิทยาเขต จัดให้โรงเรียนอนุบาลอุบลฯ เป็นโรงเรียนต้นแบบ มีโรงเรียนเครือข่าย สปอ./ก.ละ 1 โรงเรียน รวม 25 โรงเรียน

2.2 เครือข่ายโรงเรียนศูนย์ปฏิรูปการศึกษา จัดให้โรงเรียนขยายโอกาสฯ ที่มีความพร้อมเป็นโรงเรียนศูนย์ปฏิรูปการศึกษา จำนวน 31 ศูนย์ (โรงเรียน) เป็นต้นแบบการเรียนรู้ 3 วิชา คือ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และภาษาอังกฤษ

2.3 เครือข่ายโรงเรียนวิทยาการ จัดให้โรงเรียนใน สปอ.เมืองฯ 7 โรงเรียน เป็นโรงเรียนเครือข่ายเฉพาะสาขา 7 สาขา คือ วิทยาศาสตร์, คอมพิวเตอร์, คณิตศาสตร์, ภาษาไทย, ภาษาอังกฤษ, กีฬา ศิลปะ ดนตรีและวิชาชีพ

ผลการดำเนินงานด้านประกันความปลอดภัย

มุ่งเน้นการประกันความปลอดภัยในสุขภาพร่างกายของนักเรียน ความปลอดภัยจากอุบัติเหตุในห้องเรียน อาคารเรียน บริเวณโรงเรียน และดำเนินการตามโครงการโรงเรียนสีขาว เพื่อให้ปลอดจากการทำอนาจาร การทะเลาะวิวาท สู้ลามกและสารเสพติด ซึ่งดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรมและดำเนินการต่อเนื่องในปีการศึกษา 2542

นิเทศการศึกษา : เป้าหมายที่คุณภาพ

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานีมีหน่วยงานทางการศึกษาและโรงเรียนในสังกัดเป็นจำนวนมากถึง 1,087 โรงเรียน 9 โรงเรียนสาขา มีสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ จำนวน 25 แห่ง มีสำนักงานกลุ่มโรงเรียน 150 กลุ่ม การนิเทศติดตามผลเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน จำเป็นจะต้องนิเทศติดตามผลอย่างทั่วถึงและต่อเนื่องเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ ดังนั้นจึงได้กำหนดแนวทางดำเนินการนิเทศได้ 100% ดังนี้

1. สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด และสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ จัดทำแผนปฏิบัติการนิเทศร่วมกัน โดยบุคลากรผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการนิเทศทุกคนร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ

2. บริหารงานโดยการแบ่งเขตปฏิบัติการพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีบุคลากรผู้รับผิดชอบในการนิเทศติดตามผลแต่ละเขตปฏิบัติการ ประกอบด้วย

2.1 บุคลากรระดับจังหวัด ได้แก่

- 1) ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด
- 2) ผู้ช่วยผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด
- 3) หัวหน้าฝ่ายทุกฝ่าย
- 4) ศึกษานิเทศก์ทุกคน

2.2 บุคลากรระดับอำเภอ/กิ่งอำเภอ ได้แก่

- 1) หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ
- 2) ผู้ช่วยหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ
- 3) หัวหน้างานทุกงาน
- 4) ศึกษานิเทศก์ทุกคน

3. กำหนดเขตปฏิบัติการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาออกเป็น 6 เขต มีสำนักงานการประม ศึกษอำเภอกิ่งอำเภ และโรงเรียนในเขต ปฏิบัติการ แต่ละเขตดังนี้

เขตปฏิบัติการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 1

ประกอบด้วย สำนักงานการประมศึกษา อำเภอมืองอุบลราชธานี และเขื่องในมีโรงเรียน ในสังกัด 144 โรงเรียน ครูผู้สอน จำนวน 2,010

เขตปฏิบัติการพัฒนาคุณภาพศึกษาที่ 2

ประกอบด้วย สำนักงานการประมศึกษา อำเภอดงหลวงพิชผล ม่วงสามสิบ ดอนมดแดง และกิ่งอำเภเหล่าเสือโก้ก มีโรงเรียนในสังกัด จำนวน 203 โรงเรียน ครูผู้สอน จำนวน 1,824 คน

เขตปฏิบัติการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 3

ประกอบด้วย สำนักงานการประมศึกษา อำเภศรีเมืองใหม่ เขมราฐ กุดข้าวปุ้น โพธิ์ไทร และกิ่งอำเภนาตาล มีโรงเรียนในสังกัด จำนวน 201 โรงเรียน ครูผู้สอน จำนวน 1,916 คน

เขตปฏิบัติการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 4

ประกอบด้วย สำนักงานการประมศึกษา อำเภวารินชำราบ สำโรง พุทศิอุดม นาเยีย และกิ่งอำเภสว่างวีระวงศ์ มีโรงเรียนในสังกัด จำนวน 169 โรงเรียน ครูผู้สอน จำนวน 1,734 คน

เขตปฏิบัติการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 5

ประกอบด้วย สำนักงานการประมศึกษา อำเภพิบูลมังสาหาร โขงเจียม บุนนทริก สิรินคร มีโรงเรียนในสังกัด จำนวน 186 โรงเรียน ครูผู้สอน จำนวน 1,942 คน

เขตปฏิบัติการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 6

ประกอบด้วย สำนักงานการประมศึกษา อำเภเดชอุดม น้ำยืน นาจะหลวยและกิ่งอำเภ น้ำขุ่น มีโรงเรียนในสังกัด จำนวน 184 โรงเรียน ครูผู้สอน จำนวน 2,126 คน

ผลการปฏิบัตินิเทศ

การดำเนินการนิเทศการศึกษาตั้งแต่เริ่มปีงบประมาณ 2541 จนถึงปัจจุบัน มีการวางแผน ประชุมผู้เกี่ยวข้องทั้งระดับจังหวัด ระดับอำเภ/ กิ่งอำเภ และการนิเทศในเขตรับผิดชอบของ ศึกษานิเทศก์ สปจ. มีดังนี้

การดำเนินงานตามนโยบายของกระทรวง ศึกษาธิการและสำนักงานคณะกรรมการการ ประถมศึกษาแห่งชาติ

สปจ.อุบลราชธานีได้ดำเนินการนิเทศเพื่อ พัฒนาคุณภาพ สนองงานตามนโยบายของ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ คือ งานปรับปรุงการนิเทศการศึกษา (การนิเทศ 100%) การประกันโอกาส ประกันคุณภาพ ประกันประสิทธิภาพ และประกันความปลอดภัย แนวทางการนำเรื่องรัฐธรรมนูญเข้าสู่สถานศึกษา, เกษตรทั่วไทย, สุขภาพนักเรียน, การพัฒนาการ เรียนการสอนคณิตศาสตร์-ภาษาไทย, พฤติกรรม เบี่ยงเบน (เอดส์), การใช้ห้องปฏิบัติการทาง วิทยาศาสตร์ ห้องปฏิบัติการทางภาษา และห้อง คอมพิวเตอร์, ข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล และ หลักสูตรท้องถิ่น

การดำเนินงานนิเทศติดตามผลตามความต้องการของ สปจ.อุบลราชธานี

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี โดยศึกษานิเทศก์ที่รับผิดชอบในแต่ละเขตปฏิบัติการได้ปฏิบัติการนิเทศในระหว่างวันที่ 13-19 กุมภาพันธ์ 2541 ครบทุก สปอ./ก. สปอ./ก. ละ 1 โรงเรียน รวม 25 โรงเรียน สรุปผลการดำเนินงานตามหัวข้อต่าง ๆ ต่อไปนี้

1. งานที่ทำการนิเทศ

เพื่อเร่งรัดให้เกิดการปฏิบัติงานสนองนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ และของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จึงกำหนดงานนิเทศใน 5 เรื่อง คือ

1.1 การปรับปรุงการนิเทศการศึกษา (การนิเทศ 100%)

1.2 การเกษตรทั่วไทย

1.3 แนวทางการนำรัฐธรรมนูญเข้าสู่สถานศึกษา

1.4 การส่งเสริมกิจกรรมปลูกป่าลูกเสือป่าไม้

1.5 การจัดตั้งศูนย์คอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนการสอน

2. กิจกรรมการนิเทศ

มีกิจกรรมนิเทศที่ใช้เป็นหลักร่วมกันในทุกเขตปฏิบัติการอยู่ 3 ลักษณะ คือ

2.1 การประชุมคณะกรรมการนิเทศของแต่ละ สปอ./ก. เพื่อชี้แจงนโยบายแนวทางดำเนินงานระดับงาน ระดับ สปอ./ก. รับทราบปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน และหารือในการแก้ปัญหาร่วมกัน

2.2 เก็บข้อมูลความคิดเห็นจากคณะกรรมการการนิเทศระดับอำเภอ เกี่ยวกับการจัดตั้งศูนย์คอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนการสอน

2.3 ในระดับโรงเรียนมีการประชุมครูเพื่อสำรวจสภาพปัจจุบัน ในการดำเนินโครงการ

การชี้แจงทำความเข้าใจในแนวทางดำเนินการในระดับโรงเรียน รับทราบปัญหาและชี้แนะแนวทางในการแก้ปัญหา เก็บข้อมูลความร่วมมือในการดำเนินการในทุกงานที่ทำการนิเทศในครั้งนี้

3. สาระเนื้อหาที่ให้การนิเทศในแต่ละงาน

3.1 การปรับปรุงงานนิเทศการศึกษา (การนิเทศ 100%) ได้ให้หลักการและแนวทางปฏิบัติ คือ

หลักการให้สามารถนิเทศอย่างทั่วถึง มีความต่อเนื่องเป็นระบบ และมีประสิทธิภาพ

แนวทางปฏิบัติเพื่อให้เป็นไปตามหลักการ

1) ความทั่วถึง

ให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการและระบุความรับผิดชอบให้ชัดเจนว่าใครรับผิดชอบโรงเรียนใด

2) ความต่อเนื่อง

ให้มีการวางแผนชัดเจนว่า จะนิเทศกี่ครั้ง แต่ละครั้งให้กำหนดกิจกรรมให้ชัดเจน

3) ความเป็นระบบ

ให้มีข้อมูลแต่ละโรงเรียนวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและปัญหาแต่ละโรงเรียนได้วางแผนดำเนินการนิเทศและสรุปรายงานผล

4) ความมีประสิทธิภาพ

ให้สามารถนิเทศได้อย่างเบ็ดเสร็จและจัดทำเครื่องมือการนิเทศที่สอดคล้องกับกิจกรรมทุกครั้ง

3.2 การเกษตรทั่วไทย

หลักการ คือ ดำเนินการตามสภาพท้องถิ่นอย่างเหมาะสมในการปลูกพืชผักสวนครัว การเลี้ยงสัตว์ การปลูกไม้ยืนต้น

แนวทางปฏิบัติ

- 1) สํารวจข้อมูลทุกโรงเรียนในสังกัดแต่ละ สปอ./ก.
- 2) ให้มีการกำหนดโรงเรียนตัวอย่างที่ดำเนินการได้อย่างต่อเนื่อง สปอ./ก.
ละ 5 โรงเรียน รวม 125 โรงเรียน
- 3) ประชุมสัมมนาผู้บริหารโรงเรียนตัวอย่าง เพื่อขยายผลการดำเนินงาน
ให้ครบทุกโรงเรียน

3.3 แนวทางนำรัฐธรรมนูญสู่สถานศึกษา

หลักการ คือ ให้นำเนื้อหาที่สัมพันธ์กับสิทธิหน้าที่ที่ควรทราบไปดำเนินการ
เรียนการสอน และขยายผลสู่การให้ความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชน

แนวปฏิบัติ

- 1) แจกแนวดำเนินการเกี่ยวกับการสอนสอดแทรกเนื้อหาเรื่องรัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรไทย
- 2) พิมพ์รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยให้ทุกโรงเรียน (สปจ.เป็นผู้
ดำเนินการ)
- 3) สํารวจโรงเรียนต้นแบบที่เป็นตัวอย่างได้

การวัดและประเมินผล : กระบวนการที่ปรับเปลี่ยน

การวัดและประเมินผลเป็นกระบวนการสำคัญของการจัดการเรียนการสอน ที่จะช่วยให้ครูผู้สอนสามารถค้นหาจุดเด่น จุดบกพร่องของนักเรียนแต่ละคน ได้อย่างถูกต้อง สามารถส่งเสริมและพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนได้ตรง ตามสภาพจนถึงขีดสุดของศักยภาพ ปัจจุบันการจัดการเรียนการสอนมุ่งเน้น ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามสภาพที่แท้จริง ดังนั้นการวัดและประเมินผลจึงต้อง ให้สอดคล้องกับสภาพการเรียนรู้

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี ได้ตระหนักถึงความสำคัญ ของการเรียนการสอนและการวัดประเมินผลตามสภาพที่แท้จริงเป็นอย่างยิ่ง จึง ได้จัดทำโครงการพัฒนาการวัดและประเมินผลตามสภาพที่แท้จริงขึ้น เพื่อส่ง เสริมให้มีการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนตามสภาพที่แท้จริงในโรงเรียน

กิจกรรมการดำเนินงานตามโครงการนี้ได้จัดอบรมศึกษานิเทศก์ ครูผู้สอน และ ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินผลจำนวน 150 คน เพื่อให้ครูผู้สอนทุกกลุ่ม ประสพการณ์ ได้มีคู่มือการวิเคราะห์ความสัมพันธะระหว่างเนื้อหาที่เรียนกับชิ้นงาน ผลงานของนักเรียนอย่างชัดเจน ตลอดจนมีความรู้ความเข้าใจ วิธีการวัดและประเมิน ผลการเรียนรู้ของนักเรียนได้ โดยใช้แฟ้มสะสมงานได้

นอกจากนั้นในการจัดอบรมเพื่อพัฒนาบุคลากร ทุกระดับและทุกกลุ่ม ประสพการณ์ได้นำเสนอเนื้อหากระบวนการ และตัวอย่างการประเมินผลโดยใช้ แฟ้มสะสมงาน ไว้ทุกครั้ง

ผลการดำเนินงาน

มีโรงเรียนต้นแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล ตามสภาพที่แท้จริง อยู่หลายโรงเรียนสามารถเป็นตัวอย่างแก่โรงเรียนอื่นได้ เช่น โรงเรียนบ้านนาสว่าง สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเดชอุดม

การเกษตรครูประถมศึกษากับ การพัฒนาคุณภาพชีวิต.....สพจ.อุบลราชธานี

ครูประถมศึกษาหรือ “ครูประชาบาล” ในอดีตที่ทุกคนเรียกขาน จากการดำรงชีวิตอย่างเรียบง่ายของครูประถมศึกษาค่อนข้างสมถะประหยัด และมีครูส่วนหนึ่งนอกจากทำหน้าที่สอนแล้วยังมีงานที่ทำเพื่อเสริมรายได้จนเกือบครบถ้วนโดยการทำนา ทำสวน และปลูกพืชผักสวนครัวไว้กินได้และที่สำคัญครูสมัยนั้นไม่ค่อยเป็นหนี้หรือได้รับการสนับสนุนจากสถาบันการเงินต่างๆ

เมื่อความเจริญของบ้านเมืองขยายตัว และกระจายสู่ชนบท ครูประถมศึกษาคือเป้าหมายที่สำคัญในการพัฒนา และเป็นผู้นำในหมู่บ้าน ทั้งด้านการศึกษา เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม บางยุคบางสมัยก็เฟื่องฟู หรูหรา และครูประถมศึกษาได้ยกฐานะเป็น ข้าราชการเต็มขั้น มีศักดิ์มีศรีภาคภูมิใจในอาชีพครูอย่างยิ่ง

ด้วยความเจริญ และความผันผวนทางเศรษฐกิจ ปัจจุบันทำให้ผู้ประกอบการอาชีพครูปรับตัวไม่ทัน มีปัญหาด้านคุณภาพชีวิต และกลายเป็นหนี้สินจำนวนมาก จนกระทั่งรัฐบาลกระทรวงศึกษาธิการ มีแนวนโยบายในการลดปัญหานี้ลง และจัดโครงการต่างๆ ให้เป็นสวัสดิการเพื่อบรรเทาความเดือดร้อน

โครงการเกษตรทั่วไทย เป็นอีกโครงการหนึ่งที่จะแก้ปัญหา และพัฒนาคุณภาพชีวิตของครูได้ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี มีโครงการรองรับ และแก้ปัญหาสภาวะหนี้สินครูอีกหลายโครงการ ซึ่งโครงการที่สำคัญและสามารถแก้ปัญหา สร้างรายได้ให้กับข้าราชการครู คือ “การเกษตรเพื่อชีวิต”

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี มีข้าราชการครูในสังกัดกว่า 11,552 คน มีโรงเรียนกว่า 1,087 แห่ง จัดการศึกษา 3 ระดับ คือ ก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา และมัธยมศึกษาตอนต้น และทางโรงเรียนได้จัดกิจกรรมด้านการเกษตรครบวงจร ด้วยการทำไร่นาสวนผสม เลี้ยงสัตว์ โค สุกร เป็ด ไก่ นกกระทา เลี้ยงปลา ขยายพันธุ์ปลา เพาะปลูกพืชผักสวนครัว เป็นกิจกรรมการเรียนการสอน และโครงการอาหารกลางวัน ซึ่งเป็นกิจกรรมที่สามารถลดค่าใช้จ่ายของโรงเรียน และส่วนหนึ่งส่งผลให้ครู อาจารย์ และโครงการอาหารกลางวัน ซึ่งเป็นกิจกรรมที่สามารถลดค่าใช้จ่ายของโรงเรียน และส่วนหนึ่งส่งผลให้ครู อาจารย์ และนักเรียนได้นำโครงการเกษตรเพื่อชีวิตนี้ไปพัฒนาคุณภาพชีวิตให้มีความพออยู่ พอกิน

จากแนวทางการดำเนินการตามโครงการดังกล่าว สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี จึงได้กำหนดเป็นนโยบายให้โรงเรียนที่มีความพร้อมและที่ดำเนินการได้ จัดกิจกรรมนำร่องจำนวน 150 โรงเรียนและขยายผลให้ครอบคลุมทุกโรงเรียน โดยเฉพาะการทำเกษตรในครอบครัวของข้าราชการครู ซึ่งเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ประชาชนแล้วยังช่วยลดค่าใช้จ่ายประจำวันได้อีกทางหนึ่งด้วย

เพื่อให้กระบวนการและแนวคิดสู่การปฏิบัติจริง นายประสงค์ มากนวล ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี ได้เป็นผู้นำในการพัฒนาการเกษตรเพื่อชีวิต โดยริเริ่มโครงการเกษตรธรรมชาติ ในที่นา 16 ไร่เศษ ที่อำเภอวารินชำราบ หลัก กม.ที่ 12 ถนนสาย วาริน-เดชอุดม หน้ามหาวิทยาลัยอุบลราชธานี เป็นแบบอย่างแก่ข้าราชการครู และประชาชนทั่วไป ปัจจุบันได้จัดพื้นที่ทำนา ทำสวนตามแนวทฤษฎีใหม่ แบ่งเป็นส่วนๆ คือ นาข้าว บ่อเลี้ยงปลา พืชสวน แหล่งน้ำครบวงจร และเลี้ยงสัตว์ คือ เป็ด ไก่ ปลา และกบ พืชไม้ผลที่ปลูกเช่น มะม่วง มะขาม ทุเรียน และพืชผักสวนครัวสำหรับบริโภคระยะสั้นและระยะยาว

วิธีการเพาะปลูกโดยได้ยึดรูปแบบที่เรียบง่าย ประหยัดในการเตรียมดิน การปลูกต้นไม้ และปลูกพืชต่างๆ ไม่ใช่สารเคมี เลือกใช้ปุ๋ยจุลินทรีย์จากธรรมชาติ เพื่อความปลอดภัยของผู้บริโภคและรักษาพื้นที่ให้อุดมสมบูรณ์ มีบรรดาข้าราชการครู-ผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดได้นำไปปรับปรุง และพัฒนาที่นา ที่สวนของตนเอง นับเป็นการแก้ปัญหาเรื่องรายได้ และลดต้นทุนการผลิตทางการเกษตรของครูให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจของประเทศในปัจจุบัน

เด็กพิการ : ความเสมอภาคทางการศึกษา

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี ร่วมกับมูลนิธิธรรมมิกชนเพื่อคนตาบอด กองทุนเด็กสหราชอาณาจักรศูนย์การศึกษาพิเศษและโรงเรียนอุบลปัญญานุกุลจังหวัดอุบลราชธานีได้จัดการเรียนการสอนและให้บริการสำหรับเด็กพิการและเด็กพิการเรียนร่วมกับเด็กปกติมาตั้งแต่ปีการศึกษา 2536 โดยได้จัดอบรมบุคลากรผู้เกี่ยวข้องในการบริหารและการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการ ให้มีความรู้ความเข้าใจและทักษะในการสอนเด็กพิการ แต่ละประเภทให้สามารถพัฒนาการเรียนรู้ได้เต็มตามศักยภาพ สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุขตามสภาพที่เป็นอยู่ สามารถช่วยเหลือตนเองได้โดยไม่เป็นการระคายผู้อื่นมากเกินไป

ในปี 2541 สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดได้ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมพัฒนาการและการบริหารสำหรับเด็กด้อยโอกาสเป็นพิเศษโดยจัดอบรมบุคลากรผู้เกี่ยวข้องในท้องถิ่นที่มีเด็กพิการทุกประเภท ผู้เข้าอบรมได้แก่ศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอทุกแห่งฯ ละ 1 คน รวม 25 คน และครูผู้สอนในโรงเรียนที่มีเด็กพิการเรียนร่วมจำนวน 111 คน

ผลการดำเนินงาน

บุคลากรผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้ ความเข้าใจและมีความตระหนักในการอุทิศตนเพื่อการส่งเสริมโอกาสการเรียนรู้ และการอยู่ร่วมในสังคมของเด็กพิการเป็นอย่างดี ในปี 2541 สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี ได้ให้บริการและจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการเรียนร่วมกับเด็กปกติกระจายอยู่ในอำเภอต่างๆ จำนวนทั้งสิ้น 155 คน แยกเป็นกลุ่มได้ ดังนี้

เด็กพิการทางการได้ยิน จำนวน 40 คน

เด็กพิการทางปัญญา จำนวน 53 คน

เด็กพิการทางการเห็น จำนวน 29 คน

เด็กพิการทางร่างกาย จำนวน 18 คน

เด็กมีปัญหาด้านการเรียนรู้ จำนวน 15 คน

ความร่วมมือเพื่อเด็กไทยที่มีความบกพร่องเหล่านี้ ได้รับการสานต่อจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องซึ่งมีความสอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญที่มุ่งเน้นให้มีความเสมอภาคทางการศึกษาอีกด้วย

ฟ้าใส...วัยเกษียณ

ในต้นปีงบประมาณ 2541 (30 กันยายน 2541) มีข้าราชการครูและลูกจ้างประจำในสังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานีเกษียณอายุราชการ จำนวน 80 คน ท่านเหล่านี้ได้สร้างคุณงาม ความดีให้กับวงการประถมศึกษาของจังหวัดด้วยดีตลอดมา เป็นผู้เสียสละที่ควรแก่การยกย่อง สรรเสริญ จึงได้จัดให้มีการประชุมสัมมนาในหัวข้อ “ฟ้าใสวัยเกษียณ” ในวันที่ 16 กันยายน 2541 ณ หอประชุม สำนักงานการศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี

ในงานนี้ได้เรียนเชิญวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิมาให้ความรู้ความคิดและแนวทางการใช้ชีวิตหลังเกษียณ อาทิ นายแพทย์กวี ไชยศิริ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลประจำจังหวัดสรรพสิทธิประสงค์อุบลราชธานี และ พระชยสาโร ภิกขุ เจ้าอาวาสวัดป่านานาชาติ ในโอกาสนี้ นายประสงค์ มากนวล ผู้อำนวยการ การประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี ได้มอบ “พันธุ์มะพร้าวหอม และหนังสือหลักชัยวัยงาม” ไว้เป็น ที่ระลึกสำหรับผู้เกษียณอายุราชการทุกคน

ลมหนาว...ที่ชายแดน...

ตามนโยบายการประกันโอกาสทางการศึกษา สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี ต้องจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้กับกลุ่มประชากรซึ่งมีอายุตั้งแต่ 4 ปี ถึง 15 ปี ในท้องที่ 25 อำเภอ 219 ตำบล 2,363 หมู่บ้าน ทุกคนอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน ซึ่งจากการสำรวจข้อมูลสถิติทางการศึกษา 10 มิถุนายน 2541 ปรากฏว่ามีนักเรียนในสังกัดในกลุ่มอายุดังกล่าวมีความขาดแคลนซึ่งปัจจัยสนับสนุนในการศึกษาโดยเฉพาะในเรื่องเครื่องแบบ เครื่องนุ่งห่ม จำนวนถึง 159,456 คน จากจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 249,856 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 63.82 ฉะนั้น เพื่อให้เด็กในกลุ่มดังกล่าวได้มีเครื่องแบบ เครื่องนุ่งห่ม โดยเฉพาะชุดกันหนาวได้สวมใส่ ในช่วงระยะยาวเวลาฤดูหนาว สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี จึงได้จัดทำโครงการ “โครงการน้องหนูสู้ลมหนาว” ขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อระดมความช่วยเหลือในการจัดหาเสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่ม ชุดกันหนาวให้กับนักเรียนที่ขาดแคลนในสังกัด โดยขอความร่วมมือจากหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน มูลนิธิ บริษัท ห้างร้านและบุคคลทั่วไป

ผลการดำเนินงาน ได้รับการสนับสนุนทั้งเงินสดและเสื้อผ้า จากหน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนและประชาชนตลอดจนสื่อมวลชนทุกสาขา ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานีได้ทำพิธีมอบให้กับสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอทุกแห่งในวันที่ 25 พฤศจิกายน 2541 ซึ่งเป็น “วันประถมศึกษาแห่งชาติ” เพื่อนำไปแจกจ่ายให้นักเรียนที่ขาดแคลน

เดลินิวส์

ฉบับที่ 17,933 วันพุธที่ 18 พฤศจิกายน พ.ศ. 2541

ราคา 8 บาท DAILY NEWS

เชิญชวนบริจาคช่วยเหลือเด็กนักเรียน ในโครงการ “ช่วยน้องหนูสู้ลมหนาว”

นายประสงค์ มากนวล ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี ได้จัดตั้งศูนย์อำนวยการในการรับบริจาคเสื้อกันหนาว เครื่องนุ่งห่มและชุดนักเรียน เพื่อนำอุปกรณ์เหล่านี้ไปแจกจ่ายให้กับเด็กนักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดที่ขาดแคลนไว้ใช้กันในช่วงฤดูหนาวนั้น บัดนี้ได้มีผู้ใจบุญที่มองเห็นความสำคัญและความจำเป็นของเด็กนักเรียนในท้องถิ่น ซึ่งอาศัยอยู่ในภูมิภาคที่อากาศหนาวจัด ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีฐานะยากจน บ่อยครั้งจะต้องใช้วิธีช่วยเหลือตัวเองด้วยการก่อกองไฟสุมให้เกิดความอบอุ่นแก่ร่างกาย เห็นแล้วเป็นที่น่าเวทนาสงสาร

จึงแจ้งความประสงค์ขอบริจาคเงินและเสื้อผ้าเข้าร่วมโครงการฯ แล้วดังนี้ คือ

1. มูลนิธิเผ่าพนัส จำนวนเงิน 200,000 บาท
2. มูลนิธิคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 100,000 บาท
3. กองทุนสุทัศน์ เงินหมื่น จำนวน 60,000 บาท
4. สมาคมศิษย์เก่าวิทยาลัยครูและสถาบันราชภัฏอุบลราชธานี จำนวน 10,000 บาท
5. คุณสวัสดิ์ กฤตโยภาส ร้านคริสตัล จำนวน 5,000 บาท
6. สหภาพตัดเย็บเสื้อผ้า ศรีสะเกษ คุณสมโชค เกียรติสุนนท์ จำนวน 300 ชุด
7. เหล่ากาชาดจังหวัดอุบลราชธานี เสื้อกันหนาว 100 ตัว ผ้าห่ม 50 ผืน
8. คุณสุวิทย์-คุณศศิณา วิมุตตานนท์ ผู้ประกาศข่าวช่อง 7 สี ผ้าห่ม 50 ผืน
9. นายบุญคุ้ม วิชาเทพ เสื้อกันหนาว จำนวน 14 ชุด การบริจาคที่เริ่มมาตั้งแต่วันที่ 1 พฤศจิกายนนี้ ได้เงินจำนวน 375,000 บาทและเสื้อผ้าอีกจำนวน 314 ชุด

ซึ่งทางสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี จะได้ทยอยนำเสื้อผ้าและเครื่องกันหนาวออกไปแจกจ่ายให้กับเด็กนักเรียนไปเรื่อยๆ และโครงการช่วยน้องหนูสู้ลมหนาวยังเปิดรับบริจาคต่อเนื่องไปจนถึงสิ้นปีนี้ และโอกาสนี้ขอขอบคุณทุกๆ หน่วยงานและทุกท่านที่ได้ร่วมบริจาคในโครงการนี้

ในน้ำมีปลา ในนามีข้าว โรงเรียนของเรา...

เนื่องจากปัจจุบันประเทศไทยอยู่ในภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจ อัตราว่างงานของประชากรมีมากขึ้น ชาวชนบทต่างมุ่งเข้าสู่ตัวเมือง ซึ่งคิดว่าจะทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้น แต่เมื่อพบกับสภาพเศรษฐกิจเช่นปัจจุบันนี้ ที่ทั้งภาครัฐและเอกชนต้องรัดเข็มขัด ผู้คนต่างดองงาน และเดินทางกลับสู่ชนบท

ดังนั้นโรงเรียนบ้านแสนถาวรสปก.น้ำขุ่นจึงได้จัดทำโครงการเกษตรผสมผสานทฤษฎีใหม่ตามแนวกระแสพระราชดำริของในหลวง เพื่อเป็นการยกระดับคุณภาพชีวิต และแก้ปัญหาความยากจน เป็นพื้นฐานของงานอาชีพที่อิสระแบบพึ่งพาตนเอง สอดคล้องกับหลักการและจุดประสงค์ของหลักสูตรที่มุ่งให้ผู้เรียนเป็นผู้คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น และยังตอบสนองความสนใจของผู้เรียนที่อยู่ในท้องถิ่นด้วย

การดำเนินการตามโครงการ

- ทำนาข้าว จำนวน 5 ไร่
- เลี้ยงปลาในบ่อ จำนวน 3 บ่อ ในพื้นที่ 3 ไร่
- เลี้ยงกบในกระชัง
- เลี้ยงปลาในกระชัง
- เลี้ยงกบในกะลา
- เลี้ยงเป็ด, ไก่
- เพาะเห็ดนางฟ้า
- ปลูกพืชผักสวนครัวต่างๆ เช่น พริก, ถั่ว, ผักต่างๆ, ข่า, กระเพรา, โหระพา, แมงลัก, ผักชีฝรั่ง, สะระแหน่, หอม, ตำลึง, ชะอม
- ปลูกเผือก, มะละกอ, ดอกแค, น้อยหน่า, ฝรั่ง, ขี้เหล็ก

ผลการดำเนินการ

ทำให้เกิดผลสำเร็จดังนี้

- นักเรียนและผู้ปกครองชื่นชมผลงานของตนเองที่เกิดขึ้น จนนำไปสู่การปฏิบัติจริงในท้องถิ่น
- นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในระบบของสหกรณ์ และสนใจเพิ่มขึ้น
- ชุมชน โรงเรียน มีวัสดุประกอบอาหาร โดยมีผลผลิตจากการเกษตร ที่ได้จัดทำร่วมกัน ทั้งเวลาปกติ และเวลาว่างงานประเพณีต่างๆ
- นักเรียนมีรายได้จากผลผลิตที่เขาได้ลงมือปฏิบัติที่โรงเรียนจนมีเงินฝากที่ธนาคารประมาณ 70% ของนักเรียนทั้งหมด

การเผยแพร่ผลงานโครงการ

- เป็นต้นแบบการจัดการเกษตรผสมผสานทฤษฎีใหม่ตามแนวกระแสพระราชดำริของในหลวง ของชุมชน และท้องถิ่นอื่นๆ
- เป็นโรงเรียน กศ.พช. ดีเด่น สปก.น้ำขุ่น และครู กพอ.ดีเด่น สปก.น้ำขุ่น
- มีการจัดทำเอกสารเผยแพร่ และการประชาสัมพันธ์ จนมีคณะต่างๆ ไปเยี่ยมชมศึกษาดูงานมากมาย

อิมอรอยแบบพึ่งตนเอง

โรงเรียนเจริญศึกษา สปอ.น้ำยืน เป็นโรงเรียนขนาดกลางที่พัฒนาตนเองอยู่เสมอ จนทำให้โรงเรียนสามารถพัฒนาตนเองได้รับรางวัลและมีกิจกรรมดีเด่น และเป็นต้นแบบหลายกิจกรรม เช่น โรงเรียนสุขภาพดีถ้วนหน้า ปีการศึกษา 2540 ระดับเขตคุณภาพ โรงเรียนสะอาด ร่มรื่น **โรงเรียนนาร่อง โครงการโรงเรียนสีขาว โรงเรียนในโครงการเกษตรทั่วไทย**ซึ่งโครงการต่างๆ ได้รับความร่วมมือด้วยดีจากชุมชน โรงเรียนเจริญศึกษาได้ดำเนินกิจกรรมที่ดีเด่นกิจกรรมหนึ่งที่ควรนำเสนอต่อสาธารณชน เพื่อเป็นการเผยแพร่ คือ**โครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน** โดยโรงเรียนมีพื้นที่ในการทำเกษตรอย่างจำกัด แต่โรงเรียนก็พยายามที่จะดำเนินการเพื่อใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่าในฤดูฝน โรงเรียนจะทำการปลูกข้าวเมื่อเก็บเกี่ยวข้าวเสร็จ ก็จะทำการปลูกพืชผักสวนครัว สนับสนุนอาหารกลางวันและโรงเรียนยังมีพื้นที่อีกส่วนหนึ่งปลูกกล้วยน้ำว้า ประมาณ 2 ไร่ จำนวน 80 ต้น ซึ่งผลผลิตทั้งหลายเหล่านี้ ได้นำมาสนับสนุนอาหารกลางวันให้กับเด็กนักเรียน ซึ่งทำให้นักเรียนมีสุขภาพร่างกายที่ดี

การดำเนินการ

โรงเรียนเจริญศึกษามีพื้นที่ทั้งหมด 18 ไร่ ได้แบ่งพื้นที่อย่างเป็นสัดส่วนสวยงาม พื้นที่ที่ใช้สำหรับการทำการเกษตรประมาณ 5 ไร่ โดยแบ่งเป็นนาข้าวประมาณ 3 ไร่ ส่วนกล้วยน้ำว้าประมาณ 2 ไร่ ส่วนหนึ่งเลี้ยงไก่ และพื้นที่อีกส่วนปลูกมะม่วงหิมพานต์ในส่วนของการทำนานั้นโรงเรียนได้จ้างรถไถนาของผู้ปกครองนักเรียนมาไถให้ ส่วนการปักดำนั้นต้นกล้าได้ขอความอนุเคราะห์

จากผู้ปกครองนักเรียน และใช้แรงงานนักเรียนในการปักดำ ดูแลเก็บเกี่ยว ส่วนการนวดโรงเรียนได้จ้างรถนวดของผู้ปกครองนักเรียน

การปลูกกล้วยน้ำว้า โรงเรียนได้เตรียมหลุมโดยนักเรียนชั้น ป.5-6 ส่วนพันธุ์กล้วยนั้นได้ขอจากผู้ปกครองนักเรียนมาปลูก ซึ่งในปัจจุบันต้นกล้วยกำลังเติบโตออกงามให้ผลผลิตอย่างดี ส่วนการบำรุงรักษาให้น้ำ ให้อปุ๋ย เป็นหน้าที่รับผิดชอบของนักเรียน ซึ่งก็มีครูที่รับผิดชอบคอยดูแลและให้คำแนะนำตลอด

การปลูกมะม่วงหิมพานต์ โรงเรียนได้รับพันธุ์มะม่วงจากศูนย์เพาะชำของกรมป่าไม้ เมื่อประมาณ ปี พ.ศ. 2535 และได้ทำการเตรียมพื้นที่ในการปลูกไว้ประมาณ 2 ไร่ ปลูกประมาณ 50 ต้น และยังได้ปลูกตามแนวรั้วด้านหลังของโรงเรียนประมาณ 30 ต้น ซึ่งในปัจจุบัน มะม่วงหิมพานต์เติบโตเต็มที่ให้ผลผลิตเป็นอย่างดี สามารถขายได้ประมาณปีละ 1,000 บาท

การเลี้ยงไก่ โรงเรียนได้จัดสร้างเล้าไก่ขนาดกว้าง 5 เมตร ยาว 8 เมตร ล้อมด้วยไม้ไผ่จัดซื้ออุปกรณ์ในการเลี้ยง เช่น ที่ให้อาหาร ให้น้ำ และได้ซื้อพันธุ์ไก่เนื้อมาเลี้ยง 50 ตัว และให้นักเรียน

ได้ฝึกปฏิบัติในการเลี้ยง การให้ยา การดูแลรักษา งบประมาณในการซื้ออาหาร พันธุ์ไก่ โรงเรียนใช้งบของโรงเรียน

การปลูกพืชผักสวนครัว เนื่องจากโรงเรียนมีพื้นที่จำกัด จึงได้ใช้พื้นที่ทำนาข้าว หลังฤดูเก็บเกี่ยวเสร็จ ได้จัดเตรียมดินในการปลูกพืชผักสวนครัว โดยพืชที่ปลูกส่วนใหญ่ ได้แก่ ผักกาด คะน้า กะหล่ำปลี ผักบุ้ง ซึ่งนำผลผลิตมาทำอาหารกลางวัน

ผลการดำเนินงาน

1. จากการดำเนินงานสามารถสรุปถึงผลผลิตได้ดังนี้

1.1 การทำนาข้าว	ปี 2538	ขายได้ 354 บาท
	ปี 2539	ขายได้ 1032 บาท
	ปี 2540	ขายได้ 1937 บาท
1.2 การปลูกกล้วยน้ำว้า	ปี 2540	ขายได้ 980 บาท
1.3 มะม่วงหิมพานต์	ปี 2537	ขายได้ 500 บาท
	ปี 2538	ขายได้ 800 บาท
	ปี 2539	ขายได้ 750 บาท
	ปี 2540	ขายได้ 670 บาท
1.4 ขายไก่	ปี 2539	ขายได้ 500 บาท
	ปี 2540	ขายได้ 727 บาท

2. ผลการดำเนินงานที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาของนักเรียน

2.1 โรงเรียนได้งบประมาณสนับสนุนจากผลผลิตจึงสามารถดำเนินการจัดอาหารกลางวันให้กับนักเรียนทุกคนตลอดปีการศึกษา ทำให้นักเรียนได้รับสารอาหารครบ มีน้ำหนัก ส่วนสูงที่ได้เกณฑ์มาตรฐานของกรมอนามัย และลดอัตราการภาวะทุพโภชนาการของโรงเรียนได้

2.2 นักเรียนได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริง มีทักษะสามารถทำความรู้ที่ได้ไปใช้ในชีวิตจริง

2.3 นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

3. ผลการดำเนินงานที่ส่งผลกระทบต่อผู้ปกครอง

3.1 โรงเรียนได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครอง

3.2 ผู้ปกครองมีเจตคติที่ดีต่อโรงเรียน

3.3 ช่วยแบ่งเบาภาระเศรษฐกิจให้กับผู้ปกครองส่วนหนึ่ง

เกษตรผสมผสาน...ผลิตผลรายวัน

โรงเรียนบ้านโนนคูณ สปอ.พิบูลมังสาหาร เป็นโรงเรียนขนาดกลาง อยู่ในท้องถิ่นที่ห่างไกล ดิถีริมอ่างเก็บน้ำเขื่อนสิรินธร ประชากรส่วนใหญ่ มีฐานะยากจน มีอาชีพทำนาบ้างเล็กน้อยและรับจ้างเป็นส่วนใหญ่ การทำมาหากินของชาวบ้าน อาศัยแหล่งน้ำ อ่างเก็บน้ำของเขื่อนสิรินธรเพื่อการยังชีพแต่ก็ยังไม่เพียงพอจากสภาพการดังกล่าวส่งผลกระทบภาวะโภชนาการของเด็กนักเรียนและเศรษฐกิจของครอบครัว

การดำเนินการ

1. คณะครูอาจารย์และกรรมการโรงเรียนได้ ประชุมปรึกษาหารือจัดทำโครงการขอความ อนุเคราะห์จากมูลนิธิมิสชั่นส์เฮอร์แลนด์ชุดบ่อ เลี้ยงปลาขนาด ยาว 40 เมตร กว้าง 20 เมตร ลึก 2 เมตร จำนวน 1 บ่อ

2. โรงเรียนได้ดำเนินการปล่อยพันธุ์ปลา หลายชนิด เช่น ปลานิล ปลาไน ปลาดุกเพียนขาว ซึ่งเป็นปลากินพืชและทำการปลูกสร้างโรงเรือน เลี้ยงไก่ ในบ่อปลาจำนวน 1 โรงเรือน และรอบ บ่อปลาได้ปลูกพืชไม้ผลและพืชผักสวนครัวหลาย ชนิด เช่น กล้วยน้ำว้า ขี้เหล็ก ฝรั่ง หอม กระเทียม พริก มะเขือ ฯลฯ

ปัจจุบันโรงเรียนมีบ่อปลาจำนวน 2 บ่อ ไก่

พันธุ์เนื้อ 1 โรงเรือน กบ 2 กระชังนาข้าว 1 แปลง กิจกรรมทั้งหมด โรงเรียนได้มอบหมายให้ นักเรียนเป็นผู้ดูแล บำรุงรักษาตลอดจนเก็บเกี่ยว ผลผลิต ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวอยู่ในความควบคุมดูแลของชมรมประกอบด้วยโรงเรียน ครู นักเรียน ชุมชน

ผลการดำเนินการ

1. โรงเรียนได้ผลสำเร็จในเรื่องการจัดโครงการอาหารกลางวัน โดยได้รับประทานอาหาร กลางวันครบทุกคน

2. นักเรียนได้รับความรู้และประสบการณ์ ตรงสามารถนำไปใช้ในครอบครัวได้

3. นักเรียนมีนิสัยรักการทำงาน ขยัน ซื่อสัตย์ ร่วมมือช่วยซึ่งกันและกัน ทำงานกลุ่มได้

4. นักเรียนมีรายได้จากการปันผลของ ชมรมเมื่อสิ้นปี

5. ครู ช่วยประหยัดรายจ่าย ในเรื่องอาหาร และประสบผลสำเร็จในการจัดกิจกรรมการเรียน การสอน

6. ชุมชนเข้าใจการทำงานและกิจกรรมของ โรงเรียนให้ความช่วยเหลือเอาใจใส่เห็นคุณค่าของ การศึกษาและนำวิธีการไปจัดทำในครอบครัว/ชุมชนต่อไป

ผลจากการดำเนินงาน

ผลผลิตจากโครงการ

1. ปลา ปี 2539 จับได้ 154 กิโลกรัม	จำหน่ายเป็นเงิน	4,607 บาท
ปี 2540 จับได้ 252 กิโลกรัม	จำหน่ายเป็นเงิน	7,548 บาท
2. ไก่ ปี 2539 เลี้ยงได้ 7 รุ่น	จำหน่ายเป็นเงิน	70,983 บาท
	ได้กำไร	11,319 บาท
ปี 2540 เลี้ยงได้ 11 รุ่น	จำหน่ายเป็นเงิน	87,983 บาท
	ได้กำไร	9,318 บาท
3. พืชผักสวนครัว ได้ผล		
ปี 2539	ขายได้ เป็นเงิน	1,530 บาท
ปี 2540	ขายได้ เป็นเงิน	1,500 บาท

การเผยแพร่และประชาสัมพันธ์

1. จัดทำวารสารแนะนำ
2. สื่อมวลชน (หนังสือพิมพ์)
3. การจัดนิทรรศการในระดับอำเภอและจังหวัด

เสื้อโบเตย : ภูมิปัญญาท้องถิ่นดีเด่น

โรงเรียนบ้านโคกสว่าง สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอสำโรง เป็นโรงเรียนในกลุ่มเป้าหมาย และยกระดับการพัฒนาคุณภาพชีวิตเพื่อให้ชุมชนมีความก้าวหน้า พอกอยู่พอกกิน นอกจากการทำนาแล้วประชาชนในท้องถิ่นยังมีอาชีพรองและสร้างรายได้เป็นหลัก คือ การทอเสื้อโบเตย เนื่องจากในท้องถิ่นในหมู่บ้าน ซึ่งนิยมปลูกต้นเตยไว้เป็นรั้วบ้านซึ่งต้นเตยจะเจริญเติบโตเร็วมีความสูงประมาณ 4-8 เมตร จากข้อมูลดังกล่าวโรงเรียนได้นำภูมิปัญญาท้องถิ่นการทอเสื้อโบเตยมาจัดเป็นหลักสูตร และจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อสืบสานงานฝีมือของชาวบ้านจริง ๆ ให้คงไว้โดยอาศัยกระบวนการเรียนการสอน

อุปกรณ์

อุปกรณ์สำหรับการทอเสื้อโบเตย ประกอบด้วย

1. โครงกี่ ขนาดกว้าง 4 เมตร ยาว 6 เมตร ลักษณะเหมือนวงกบขนาดใหญ่
2. ฟืม ขนาด 1 เมตร หรือ 1.5 เมตร (เท่ากับความกว้างของเสื้อที่ต้องการทอ)
3. ไไม้กระสวย (ไม้สอดเส้นโบเตย)
4. เชือก หรือด้ายไนลอน (เป็นเส้นแกนสานกับโบเตย)

5. มีดตัดขอบ/ตัดเศษปลายเส้นโบเตย ขั้นตอนการทอเสื้อ

อันดับแรกต้องคัดเลือกวัสดุ คือ โบเตย ต้องสังเกตและเลือกตัดเอาโบเตยที่มีความยาว ความแก่ พอที่จะนำไปทอได้ ทั้งนี้เพราะขนาดของเสื้อนั้นปกติจะมีความกว้าง 100-150 เซนติเมตร ส่วนความยาวประมาณ 3-4 เมตร เมื่อตัดโบเตยที่มีความยาวพอเหมาะสมแล้วก็นำไปตัดนามออกแล้วแยกออกเป็นเส้นขนาดประมาณ 1 เซนติเมตร นำไปตากแดดให้แห้ง แล้วนำไปทอหรือจะย้อมสีก่อนเพื่อให้มีลวดลายก็ได้

ผลการจัดกิจกรรม

เนื่องจากนักเรียนมีความผูกพันและพื้นฐานจากผู้ปกครองที่มีการทอเสื้อในครัวเรือนมาแล้ว ตลอดจนความพร้อมของบุคลากร ครู อาจารย์ นำภูมิปัญญาชาวบ้านและวิชาการผสมผสานกัน จนเกิดผลสำเร็จได้รับรางวัล โรงเรียนจัดกิจกรรม

หลักสูตรท้องถิ่นดีเด่น

การเผยแพร่และนำไปประยุกต์ใช้

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี โดยฝ่ายบริการทางการศึกษา ได้ผลิตสื่อวีดิทัศน์ เรื่องหลักสูตรท้องถิ่นการทอเสื้อโบเตย เพื่อเผยแพร่ให้กับโรงเรียนในสังกัดด้วยการสำเนาแจกให้ยืมอย่างทั่วถึง

เดลินิวส์

ฉบับที่ 17,887 วันเสาร์ที่ 3 ตุลาคม พ.ศ.2541

ราคา 8 บาท DAILY NEWS

ทอเสื้อ“ใบเตย”ขายรายได้ดี ไม่ต้องไปขายแรงงานต่างถิ่น

นายประสงค์ มากนวล ผอ.สพจ.อุบลราชธานี เผยว่าโรงเรียนบ้านโคกสว่าง สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอสำโรง จ.อุบลราชธานี เป็นโรงเรียนในกลุ่มเป้าหมายและยกระดับการพัฒนาคุณภาพชีวิต เพื่อให้เกษตรกรมีความก้าวหน้า “พออยู่พอกิน” นอกจากการทำนาแล้วประชาชนในท้องถิ่นยังมีอาชีพรองและสร้างรายได้เป็นหลักคือ “การทอเสื้อใบเตย” ซึ่งโรงเรียนบ้านโคกสว่างได้นำภูมิปัญญาชาวบ้านในท้องถิ่นมาจัดทำหลักสูตรและจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อสืบสานฝีมือของชาวบ้านจริงๆ ให้คงไว้ จึงอาศัยกระบวนการเรียนการสอน “จากหมู่บ้านสู่โรงเรียน และจากโรงเรียนสู่ชุมชน” ด้วย ซึ่งโรงเรียนบ้านโคกสว่าง เป็นโรงเรียนเก่าแก่ของจังหวัดอุบลราชธานี ก่อตั้งมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2487 ปัจจุบันเปิดสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาล-ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

นายอุดม สูงสุมาลย์ ผู้ใหญ่บ้านหมู่ 11 บ้านโคกสว่าง ได้กล่าวถึงความเป็นมาและแนวทางการพัฒนาท้องถิ่นว่า บ้านโคกสว่างมีประชากรประมาณ 303 ครัวเรือน อาชีพหลักของชาวบ้านคืออาชีพทำนา และในอดีตประชาชนส่วนหนึ่งเดินทางไปรับจ้างขายแรงงานทั้งต่างประเทศและในกรุงเทพมหานครและแถวจังหวัดชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก การทำมาหากินและการประกอบอาชีพของชาวบ้าน

ส่วนหนึ่งยังยึดตามพ่อแม่สืบทอดต่อกันมาคือการทำนา

ด้วยความเจริญของการศึกษาและความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทุกคนต้องต่อสู้ทุกวิถีทางที่จะอยู่รอด จึงมีการศึกษาและพัฒนากลุ่มงานอาชีพต่างๆ เพื่อสร้างรายได้ให้กับครอบครัวเมื่อมีกลุ่มงานอาชีพ “ทอเสื้อด้วยใบเตย” โดยไม่ต้องไปขายแรงงานที่อื่นซึ่งมีความหลากหลายทั้งทางด้านประกอบอาชีพและความเป็นอยู่ การที่ทางโรงเรียนเห็นความสำคัญ นำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาพัฒนารูปแบบจัดกิจกรรมการเรียนการสอนงานอาชีพในโรงเรียน จึงเป็นทางเลือกทางหนึ่งที่จะให้นักเรียนที่จบไปแล้วมีความรู้ด้านอาชีพสามารถนำไปประกอบอาชีพเลี้ยงตนได้

นางสมบุรณ์ ดวงสนิท อายุ 58 ปี เลขที่ 4 หมู่ 11 บ้านโคกสว่าง ซึ่งเป็นวิทยากรท้องถิ่น และทำหน้าที่

สอนและสาธิตการทอเสื้อใบเตย กล่าวว่าแต่เดิมชาวบ้านโคกสว่างบ้านหนองกลาง ได้ใช้ชีวิตประจำวันอยู่กับการทำนา เมื่อสร้างอาคารเก็บเกี่ยวก็พอมีเวลาว่างต่างคนต่างก็ทำงานฝีมือ (หัตถกรรมครัวเรือน) บางคนก็ทอผ้าสำหรับนุ่งห่ม บางคนก็เลี้ยงสัตว์ แล้วมีอีกส่วนหนึ่งได้เห็นว่าทรัพยากรในท้องถิ่นในหมู่บ้าน ซึ่งนิยมปลูกไว้เป็นรั้วบ้าน ปลูกตามสวนในบริเวณบ้าน คั้นต้นเตย ซึ่งมีความเขียวร่มเย็น และในหมู่บ้านนี้ก็จะมีปลูกแล้วต้นเตยจะเจริญเติบโตเร็ว มีใบสีเขียวสวยงามและบางต้นใบเตยจะมีความยาว หรือต้นจะสูงประมาณ 4-8 เมตร การทอเสื้อใบเตยก็เริ่มขึ้นด้วยการสืบสานจากคนรุ่นเก่าก่อนมาตามลำดับ และปัจจุบันนี้ชาวบ้านทุกคน ทุกครัวเรือนมีต้นเตย สวนเตย และสามารถทอเสื้อใบเตยได้ทุกครัวเรือน.

โรงเรียนประถมศึกษา : ศูนย์กลางการพัฒนาครอบครัว

การพัฒนาประเทศชาติให้มีความเจริญก้าวหน้า ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ มุ่งเน้นให้ประชาชนมีคุณภาพและยกระดับมาตรฐานความเป็นอยู่พึ่งตนเองได้

โครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท (กศ.พช.) ได้ดำเนินการตามแนวพัฒนาฉบับที่ 5 ต่อเนื่องถึงฉบับที่ 8 โดยให้หน่วยงานองค์กรของรัฐและเอกชนร่วมมือดำเนินการภายใต้นโยบายการพัฒนาชนบทของรัฐบาล และคณะกรรมการพัฒนาชนบทแห่งชาติ

สำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ (สพช.) ได้สนองนโยบายและมอบหมายให้สำนักงานการศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี ดำเนินการในพื้นที่ ซึ่งมีโรงเรียนในโครงการ กศ.พช. และดำเนินการให้โรงเรียนเป็นศูนย์กลางในการพัฒนาคุณภาพชีวิต ตามแนวทางการกิจกรรมการเรียนการสอน 8 ข้อ คือ

1. ให้นักเรียนมีความรู้นำไปใช้ในชีวิตประจำวัน
2. การพัฒนาทรัพยากรบุคคลในท้องถิ่น
3. เกิดความรู้ความเข้าใจพึ่งพาตนเองได้
4. เป็นประชาธิปไตย ผู้นำ ผู้ตามที่ดี
5. กระจายความรู้ด้านอาชีพให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น
6. เป็นแหล่งข้อมูลข่าวสารและประชาสัมพันธ์อย่างทั่วถึง

7. ใช้โรงเรียนประถมศึกษาเป็นศูนย์กลางในการพัฒนาและความร่วมมือ

8. ส่งเสริมการศึกษา นันทนาการ สวัสดิการ ศิลปวัฒนธรรมประเพณีในท้องถิ่น

โรงเรียนบ้านสำโรง สำนักงานการศึกษา อ.เมือง จ.อุบลราชธานี ปัจจุบันมีนายสรศิลป์

นามณี เป็นผู้อำนวยการโรงเรียน นายวุฒินันต์ กมขุนทดและนายชุมพล ศุภผล เป็นผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียน นายจิระศักดิ์ สายรอด เป็นผู้รับผิดชอบโครงการ มีครู 25 คน นักภารโรง 1 คน นักเรียน 647 คน จัดการศึกษา 3 ระดับ คือระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นโรงเรียนหนึ่งที่จัดกิจกรรมประสบผลสำเร็จในการจัดการศึกษาทั้งในอดีตและปัจจุบัน

ในการดำเนินการตามโครงการ กศ.พช. ทางโรงเรียน ได้รับความร่วมมือจากชุมชนตามแนวทางการพัฒนาแบบ "บวร" คือ บ้าน วัด และโรงเรียน มาช่วยกันจัดและส่งเสริมกิจกรรมต่างๆ จนบังเกิดผลสำเร็จ มีความก้าวหน้าตามลำดับ และสร้างคุณภาพชีวิตแก่ชุมชนอย่างดียิ่ง

ผลการดำเนินการ

ผลการดำเนินงานตามโครงการนี้ ทางโรงเรียนสามารถเป็นศูนย์กลางในการเรียนรู้ และประสานงาน ยกย่องความเจริญก้าวหน้า โดยจัดสร้างรั้วคอนกรีตรอบโรงเรียน (ใช้เงิน 100,000 บาท) ปรับสนามกีฬาภายในโรงเรียน (ใช้เงิน

130,000 บาท) สร้างโรงจอดรถ (ใช้เงิน 20,000 บาท) อาคารสำนักงานบริหารโรงเรียน (ใช้เงิน 45,000 บาท) อาคารฝึกวิชาชีพ (ใช้เงิน 70,000 บาท) โรงเลี้ยงไก่ (ใช้เงิน 20,000 บาท) ซึ่งเกิดจากความร่วมมือของชุมชน คณะครู นักเรียนและไม่ใช้เงินงบประมาณของราชการ

ผลสำเร็จจากโครงการ

- นักเรียนมีความรู้ทักษะทางวิชาชีพที่ยั่งยืน สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน และประกอบอาชีพได้
- ครูผู้สอนเกิดความชำนาญการ และได้รับคัดเลือกเป็นครูดีเด่นระดับอำเภอและจังหวัด
- ผู้บริหารดีเด่น ระดับจังหวัด
- ชุมชนมีงานอาชีพเสริมตลอดปี และมีศูนย์รวมภูมิปัญญาชาวบ้าน เพื่อช่วยสนับสนุนการปฏิรูป

การศึกษาของโรงเรียน

“ปัญหาทำให้ผู้บริหารเข้มแข็ง
เวลาทำให้ผู้บริหารเชี่ยวชาญ
สถานการณ์ ทำให้ผู้บริหารรู้จักแก้ไข
การตัดสินใจ ทำให้ผู้บริหาร ถูกหรือผิด
ความผิด ทำให้ผู้บริหาร เปิดทางปัญญา
การพัฒนา ทำให้ผู้บริหารมีคุณภาพ”

ปลา : อาหารกลางวันที่ทรงคุณค่า

ประเทศไทยอุดมสมบูรณ์ด้วยทรัพยากรธรรมชาติ แต่ในปัจจุบันเทคโนโลยีได้เข้ามามีบทบาทในการดำรงชีวิตของคนไทยมากขึ้น จึงมีผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติ โดยเฉพาะสัตว์น้ำซึ่งในอดีตธรรมชาติได้รับการระบบนิเวศน์ได้อย่างสมดุล แต่ในปัจจุบันเครื่องมือจับสัตว์น้ำได้พัฒนาขึ้นโดยเทคโนโลยีที่ทันสมัย สามารถจับสัตว์น้ำได้เป็นจำนวนมากและยังมีส่วนทำลายสัตว์น้ำและทรัพยากรธรรมชาติอีกด้วย

โรงเรียนบ้านนาโพธิ์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอพิบูลมังสาหาร โดยคณะกรรมการโรงเรียนและครูอาจารย์ในโรงเรียนได้ตระหนัก ถึงความจำเป็นในการมีส่วนช่วยเพิ่มปริมาณ สัตว์น้ำให้ได้มากกว่าวิธีทางธรรมชาติ จึงเริ่ม โครงการผสมเทียมและการอนุบาลลูกปลา โดยการใช้เทคนิคและหลักวิชาการเข้ามาช่วยซึ่งคาดว่า น่าจะช่วยให้ประชาชนได้มีสัตว์น้ำไว้บริโภคอย่างเพียงพอ

การดำเนินการ

โรงเรียนบ้านนาโพธิ์มีศักยภาพและสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม มีหนองน้ำตามธรรมชาติเป็นเนื้อที่หลายไร่ มีน้ำขังตลอดทั้งปีซึ่งทางโรงเรียนได้ดำเนินการประมงโรงเรียนเพื่ออาหารกลางวันดังนี้

1. เสนออนุมัติโครงการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการ
2. ประชุมกรรมการดำเนินการ ประกอบด้วยบุคลากรในโรงเรียนและคณะกรรมการโรงเรียนผู้นำชาวบ้าน
3. ประชาสัมพันธ์โครงการให้ชุมชนทราบ
4. จัดสร้างโรงเพาะฟักลูกปลาและบ่ออนุบาลปลาปล่อยปลา
5. จัดสร้างศูนย์แสดงนิทรรศการภูมิปัญญาท้องถิ่นรวบรวมเครื่องมือและอุปกรณ์การจับ สัตว์น้ำ
6. แบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบโดยครู นักเรียน และประชาชน

ผลการดำเนินการ

1. นักเรียนระดับชั้น ป.5-6 สามารถเรียนวิชาเตรียมไปสู่อาชีพ
2. นักเรียนระดับชั้น ม.1-2 เรียนวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับการเลี้ยงสัตว์บนบ่อเลี้ยงปลาและนำความรู้และประสบการณ์ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้
3. นักเรียนมีนิสัยรักการทำงาน ขยัน ประหยัด มีความร่วมมือกันทำงาน
4. มีผลผลิตเกิดขึ้นจำนวนมาก เช่นพันธุ์ปลา กบ เป็ด ไก่
5. ครูได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ การปลูกสร้างโรงเรียนการจัดหาอุปกรณ์ซึ่งเป็นภูมิปัญญาของท้องถิ่น
6. ครูมีความรู้ความสามารถในการผสมเทียมปลาการอนุบาลปลา
7. ประชาชนมีความสนใจเข้าร่วมโครงการร้อยละ 80
8. ประชาชนกลุ่มเป้าหมายที่รับลูกปลาได้มีการประสานงานกันเป็นประจำ
9. ประชาชนและบุคลากรในโรงเรียนมีความรักหวงแหนและมีความภูมิใจในผลงาน

การเผยแพร่

1. โรงเรียนได้จัดทำกาเผยแพร่โครงการ ทำหอกระจายข่าว วารสารเพื่อนครูอุบล สื่อมวลชนทั้งส่วนกลางและท้องถิ่น
2. การถ่ายทำวิดีโอเผยแพร่
3. การจัดนิทรรศการโครงการในระดับจังหวัดและอำเภอ

เปลี่ยนวิถีชีวิตครูอีสานปลูกยางพารา

เมื่อครั้งที่อาจารย์ประจวบ พรหมพิทักษ์ อาจารย์ใหญ่โรงเรียนบ้านทุ่งเพียง สำนักงานการประถมศึกษา กิ่งอำเภอสว่างวีระวงศ์ ได้ร่วมเดินทางไปทัศนศึกษาทางภาคใต้กับคณะครูอาจารย์ได้เห็นการปลูกยางพาราที่ภาคใต้เป็นการปลูกที่มีระบบระเบียบสวยงามร่มรื่นดีผลผลิตรายได้ค่อนข้างสูง ขณะเดียวกันตามที่ราบก็มีการปลูกข้าว เป็นข้าวพันธุ์หอมมะลิ พันธุ์ข้าวได้มาจากทางภาคอีสาน จึงเกิดแนวความคิดว่า “ข้าวหอมมะลิปลูก ที่ภาคอีสานก็เป็นข้าวหอมมะลิปลูกภาคใต้ก็เป็นข้าวหอมมะลิ ทำไมยางพาราเมื่อปลูกภาคใต้ได้ จะปลูกที่ภาคอีสานไม่ได้”

การดำเนินการ

ในปี 2533 อาจารย์ประจวบ พรหมพิทักษ์ ได้เลือกสถานที่ที่เป็นบ้านเหล่าคำ ต.โนนก่อ อ.สิรินธร เป็นสถานที่ปลูก เป็นยางชั้น 1 พันธุ์ดี ติดตา พันธุ์อาร์ อาร์ไอเอ็ม 600 ทำการปลูกทั้งหมดประมาณ 8,000 ต้น เหลือรอดตายและเจริญเติบโตประมาณ 5,000 ต้น

ผลการดำเนินงาน

ปัจจุบันสามารถกรีดยางได้จำนวน 4,225 ต้น แบ่งเป็น 2 แปลง กรีดยอดกรีด 4 เล่มผลผลิตวันละ 80-85 แผ่นต่อวัน แผ่นละ 1-1.2 กิโลกรัม เดือนละประมาณ 2,000-2,500 กิโลกรัมขายราคาแทรกแซง กิโลกรัมละ 27 บาท ใน 1 เดือน ขายได้ 50,000-60,000 บาท โดยแบ่ง 60 ต่อ 40 เจ้าของสวนมีรายได้ประมาณ 30,000 บาทเป็นอย่างต่ำ ปี 1 กรีดยอดได้ ประมาณ 9 เดือนพักประมาณ 3 เดือน ในช่วงยางผลัดใบ

การเผยแพร่

ปัจจุบันมีคณะต่างๆ ไปดูงานมากมาย และมีผู้ดำเนินการปลูกยางพาราลายราย ทั้งในท้องถิ่นใกล้เคียงและต่างถิ่น

การปลูกยางพาราต้องใจเย็น ขยัน และอดออม แต่เมื่อต้นยางให้ผลผลิตเต็มที่ก็นับว่าเป็นผลที่น่าภาคภูมิใจยิ่ง

เพาะพันธุ์ยางบงขาย สร้างรายได้ในโรงเรียน

พื้นที่จังหวัดอุบลราชธานีในอดีต อุดมสมบูรณ์ไปด้วยทรัพยากรธรรมชาติมากมาย ในปัจจุบันทรัพยากรป่าไม้ มีจำนวนเหลือลดน้อยส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมโดยทั่วไปรัฐบาลโดยทุกหน่วยงาน และสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานีมีนโยบายให้สถานศึกษาร่วมกับชุมชน ได้ดำเนินการปลูกป่าทดแทน

นายพิสิทธิ์ รวยทรัพย์ หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอพิบูลมังสาหาร ได้ให้ความสำคัญป่าไม้และโดยเฉพาะไม้เศรษฐกิจ “ต้นบง” เป็นไม้เศรษฐกิจให้ประโยชน์ด้านสิ่งแวดล้อม และอื่นๆ เปลือกและยางของต้นบงสามารถนำมาผลิตเป็นรูปหอยขายได้ราคาดี ซึ่งเป็นความรู้และภูมิปัญญาชาวบ้านได้ปฏิบัติต่อมาจนถึงปัจจุบัน ได้มอบหมายให้โรงเรียนบ้านสะพือใต้ โดยนายสุพจน์ แสงโสม ผู้บริหารโรงเรียน ได้จัดปลูกและขอความร่วมมือจากสำนักงานเกษตรอำเภอให้ความรู้ และข้อมูลเบื้องต้น

การดำเนินการ

โรงเรียนบ้านสะพือใต้โดยคณะกรรมการโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียน ครูนักเรียน ได้ร่วมปรึกษารวบรวมแนวปฏิบัติร่วมกัน แต่งตั้งคณะทำงานผู้รับผิดชอบดำเนินการตามขั้นตอนในเนื้อหาของโรงเรียน 5 ไว้ ดังนี้

1. พันธุ์พืช ได้คัดเลือกพันธุ์พื้นเมืองซึ่งมีการเจริญเติบโตได้ดีในท้องถิ่น
2. การเตรียมการบุคลากรในโรงเรียนและชาวบ้าน ได้ร่วมมือกันจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ พันธุ์ต้นกลาง ดิน ปุ๋ย และน้ำ
3. บุคลากรในโรงเรียนและชาวบ้านได้ร่วมแรงร่วมใจกัน ปลูกต้นบงไม้เศรษฐกิจไทยได้จำนวน 210 ต้น
4. ผู้รับผิดชอบ นักเรียน-ครู แบ่งหน้าที่รับผิดชอบ บำรุงดูแลและรักษา และคอยดูแลโดยคณะกรรมการโรงเรียน
5. การเก็บเกี่ยวผลผลิต ไม้บงเป็นพันธุ์ไม้ไทยโตเร็วเป็นไม้เศรษฐกิจ นำเปลือกไปจำหน่ายผลิตเป็นรูปหอย ขั้นตอนนี้อยู่ในช่วงระหว่างดำเนินการ

ผลการดำเนินการ

1. โรงเรียนได้รับการสนับสนุนและความร่วมมือด้วยดีจากชุมชนและหน่วยงานต่างๆ
2. โรงเรียนมีต้นบงจำนวน 210 ต้น และเพาะพันธุ์จำหน่ายจำนวน 1,000 ต้นกล้า
3. นักเรียนได้เรียนรู้ได้รับประสบการณ์ตรง จากการปฏิบัติงานจริง เกิดทักษะ มีเจตคติที่ดีต่อการทำ
งานและการทำงานกลุ่ม
4. นักเรียนมีความรับผิดชอบในหน้าที่ เห็นคุณค่าความสำคัญของกิจกรรม
5. ในช่วงระหว่างที่ยังไม่ได้ตัดจำหน่าย นักเรียนได้อาศัยร่มเงา ความร่มรื่นของต้นบง
6. มีสวนป่าไม้เศรษฐกิจของโรงเรียนและชุมชน
7. โรงเรียนมีรายได้จากการจำหน่ายเปลือกไม้บง
8. โรงเรียนมีผลดีเด่นชัดเจนทำให้มีคณะบุคคล หน่วยงานมาเยี่ยมชม และศึกษาผลผลิต การนำไปใช้

การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์

1. ประชาสัมพันธ์หอกระจายข่าวเรื่องการปลูกต้นบง
2. จัดถ่ายภาพ และจัดนิทรรศการในวันประถมศึกษาแห่งชาติที่อำเภอพิบูลมังสาหาร (ในเรื่องการผลิต
ธูปหอม)
3. จัดถ่ายทำวิดีโอ ประชาสัมพันธ์กิจกรรมของโรงเรียน

ธนาคารชุมชน เพื่อคนท้องถิ่น

เนื่องด้วยโรงเรียนบ้านสมพรรัตน์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอพุทธนิคมได้คัดเลือก ให้เป็นโรงเรียนในโครงการพระราชดำริ พ.ศ. 2539 และจากกระแสพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราช ในภาวะวิกฤตเศรษฐกิจตกต่ำในปัจจุบันจำเป็นที่โรงเรียนและชุมชนต้องมีการระดมทุน เพื่อจัดตั้งเป็นการรวมกลุ่มกันในรูปแบบต่างๆ เพื่อเป็นการดำเนินการ โดยประชาชนของประชาชน และเพื่อประชาชน โรงเรียนบ้านสมพรรัตน์ได้ร่วมมือกับวัดสมพรรัตนารามและชาวบ้านสมพรรัตน์ จัดตั้งกลุ่มระดมทุนเพื่อดำเนินธุรกิจทางการเงินขึ้น จัดตั้งชื่อว่า “โครงการธนาคารหมู่บ้านสมพรรัตน์ในพระราชดำริ” โดยจัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2541 เป็นสำนักงานที่วัดสมพรรัตนาราม บ้านสมพรรัตน์ อำเภอพุทธนิคม จังหวัดอุบลราชธานี โดยมีพระครูรัตนสรวิวัฒน์ เจ้าอาวาสเป็นประธานดำเนินการ นายฤกษ์ชัย พลศรี ผู้อำนวยการโรงเรียนเป็นรองประธานธนาคารหมู่บ้าน และมีคณะกรรมการบริหารจำนวน 15 คน

การดำเนินการ

ปัจจุบันธนาคารหมู่บ้านสมพรรัตน์มีทุนดำเนินการ 480,000 บาท

- เงินฝากออมทรัพย์ 120,000 บาท
- มีสมาชิกจำนวน 214 คน
- การดำเนินการของธนาคาร โดยการบริการรับฝากเงินทั่วไปและให้บริการกู้ยืมแก่สมาชิกในอัตราดอกเบี้ยต่ำกว่าธนาคารพาณิชย์ทุกแห่ง และได้ดอกเบี้ยฝากสูงกว่าธนาคารพาณิชย์ทุกแห่ง
- การให้บริการพิเศษแก่สมาชิก

1. บริการกู้เงิน ครั้งละไม่เกิน 2,000 บาท (โดยไม่คิดดอกเบี้ย) ถ้าส่งใช้ภายใน 1 เดือน

2. บริการกู้ระยะเวลา 1 ปี ในวงเงินไม่เกิน 36,000 บาทต่อคน ดอกเบี้ยร้อยละ 1.50 บาท/เดือน

ผลที่ได้รับ

- นักเรียน-ชุมชน รู้จักการออมทรัพย์ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในเรื่องของการระดมทุนของชุมชน
 - สามารถนำดอกผลไปพัฒนาส่วนรวมและสาธารณประโยชน์
 - นำดอกผลที่ได้ไปเป็นทุนการศึกษาแก่บุตรหลานของสมาชิกและชุมชน
- การเผยแพร่

จากการดำเนินการดังกล่าว กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ได้ส่งเจ้าหน้าที่มาศึกษาและนำไปเผยแพร่ไปยังหมู่บ้าน อปป. ต่างๆ โดยทางธนาคารหมู่บ้านสมพรรัตน์ ได้เป็นวิทยากรเผยแพร่ไปยังหมู่บ้านต่างๆ ในเขตอำเภอพุทธนิคม จังหวัดอุบลราชธานี และจังหวัดอื่นๆ

สหกรณ์โรงเรียน : กิจกรรมพึ่งตนเอง

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้ตระหนักถึงความสำคัญของระบบสหกรณ์จึงได้ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดทุกโรงเรียนตลอดมา ทั้งนี้ โดยมุ่งหวังที่จะให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติและมีเจตคติที่ดีต่ออุดมการณ์ หลักการและวิธีการ สหกรณ์อย่างแท้จริง

โรงเรียนบ้านดอนพันชาติ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอตาลสุม เป็นอีกโรงเรียนหนึ่งที่ได้ดำเนินการตามนโยบายดังกล่าวและมีความสอดคล้องกับสภาพความเป็นอยู่ของชุมชนกับสถานที่ตั้งของโรงเรียนอยู่ห่างไกลจากชุมชน การบริการด้านสวัสดิการจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง โรงเรียนจึงได้ดำเนินกิจกรรมดังกล่าวขึ้น ซึ่งเป็นการจัดกิจกรรมสหกรณ์แบบครบวงจร

การดำเนินการ

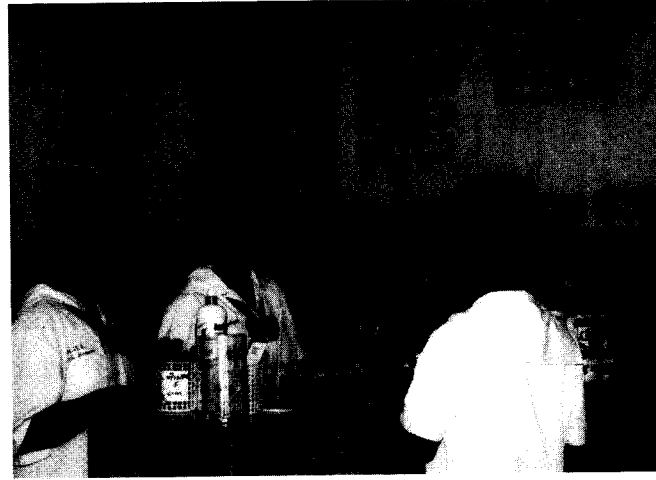
การดำเนินงานในกิจกรรมนี้ จะดำเนินงานโดยกรรมการฝ่ายต่าง ๆ ซึ่งเป็นนักเรียนที่ได้รับคัดเลือก แบ่งหน้าที่รับผิดชอบร่วมกัน โดยจัดเป็นเวรประจำวันหมุนเวียนกันทำงาน หัวหน้าแต่ละฝ่ายจะเป็นผู้ควบคุมดูแลงานฝ่ายของตน ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ฝ่ายคือ

1. ฝ่ายร้านค้า
2. ฝ่ายเงินทุน
3. ฝ่ายผลิต

ผลการดำเนินงาน

1. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสหกรณ์ในโรงเรียนได้จัดบูรณาการเข้ากับทุกกลุ่มประสบการณ์ ทำให้นักเรียนมีคุณภาพ ผลสัมฤทธิ์สูงขึ้น

2. ส่งเสริมงานอนามัยของโรงเรียน นักเรียนได้รับประทานอาหารสดใหม่ พืชผักปลอดสารพิษและราคาถูก

3. ส่งเสริมโครงการประชาธิปไตย โดยปูพื้นฐานประชาธิปไตยแก่นักเรียน เช่น การเลือกตั้งคณะกรรมการ การเสนอความคิดเห็นด้วยเหตุผลเป็นสำคัญ

4. ส่งเสริมการจัดกิจกรรม จริยธรรม โดยการปลูกฝังให้นักเรียนรู้จัก ขยัน ประหยัด อดออม ซื่อสัตย์ ตรงต่อเวลา รับผิดชอบต่อหน้าที่

5. เป็นการแบ่งเบาภาระของผู้ปกครองในเรื่องการเงิน นักเรียน ได้รับเงินปันผลจากเงินหุ้นเฉลี่ยคืน ดอกเบี้ยเงินฝากออมทรัพย์ และรายได้จากผลผลิต สามารถนำไปซื้ออุปกรณ์การเรียนที่จะเอื้อประโยชน์

6. เป็นการเชื่อมความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้ปกครองกับโรงเรียน

การเผยแพร่และนำไปประยุกต์ใช้

โรงเรียนได้จัดทำวีดิทัศน์ การจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนเพื่อขยายผลให้กับโรงเรียนต่างๆ ที่สนใจ

สืบสานวัฒนธรรมไทย : ไหว้กันวันละทน

เนื่องจากว่า ผู้อำนวยการการประถม ศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี คือ นายประสงค์ มากนวล มีความประสงค์ที่จะอนุรักษ์วัฒนธรรม และขนบธรรมเนียมประเพณีแบบไทยๆ ไว้จึงได้ กำหนดให้มี โครงการไหว้กันวันละทนขึ้น เพราะ การไหว้กันนอกจากเป็นการแสดงออกซึ่งการทำ ความเคารพ ความรัก ซึ่งกันและกันแล้ว ยัง เป็นการแสดงออกถึงการทักทายอย่างหนึ่งของ สังคมไทยเรา และได้มอบหมายให้โรงเรียนพิบูล มังสาหาร (วิภาคย์วิทยากร) สปอ.พิบูลมังสาหาร เป็นโรงเรียนนำร่องของโครงการนี้

การดำเนินงานตามโครงการ

1. โรงเรียนได้ทำการประชุมชี้แจงเกี่ยวกับ ที่มา วิธีการ และเป้าหมายของโครงการ ให้คณะครู กรรมการโรงเรียน และนักเรียน ทราบ

2. จัดตั้งคณะกรรมการ เพื่อรับผิดชอบและ ติดตามผล ตลอดจนประเมินผลโครงการเป็นระยะ ๆ ผลการดำเนินการ

1. ก่อให้เกิดความรัก สามัคคี ที่สนิทแน่นขึ้น ในหมู่คณะบุคลากร และผู้เกี่ยวข้อง

2. คณะครูและนักเรียนได้อนุรักษ์ วัฒนธรรม ไทยที่ดีๆ คือการไหว้เอาใจ และถ่ายทอดสิ่งเหล่านี้ให้แก่สังคม

3. เป็นโครงการหนึ่งที่ได้รับ ความสนใจ แก่ คณะที่มาเยี่ยมชม หรือศึกษาดูงานในสถานศึกษา แห่งนี้ และนำไปปฏิบัติเผยแพร่อย่างกว้างขวาง จึงนับว่าเป็นโครงการหนึ่งที่อนุรักษ์วัฒนธรรมไทย ได้เป็นอย่างดี

โรงเรียนชานเมือง : ร่วมด้วยช่วยกันพัฒนา

เนื่องจากการจัดการศึกษาที่ผ่านมาผู้ปกครองนักเรียนจำนวนมากประสบปัญหาในการส่งบุตรหลานเข้าเรียน เพราะทุกคนมีความต้องการให้บุตรหลานเข้าเรียนโรงเรียนที่อยู่ในเมืองหรือโรงเรียนที่มีชื่อเสียง ทำให้เกิดปัญหาในเรื่องอาคารสถานที่ ครูไม่เพียงพอ รวมทั้งปัญหาค่าใช้จ่ายของผู้ปกครองอีกด้วย

ดังนั้น โครงการ “ร่วมด้วย ช่วยกัน” จึงได้จัดขึ้นเพื่อกระจายโอกาสให้แก่ผู้ปกครองและโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ในชานเมืองจัดการศึกษาได้เท่าเทียมกัน สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี ได้พิจารณายกระดับ และพัฒนาโรงเรียนประถมศึกษาชานเมือง 5 แห่ง คือ โรงเรียนเมืองอุบล โรงเรียนสามัคคีวิทยาการ

โรงเรียนปทุมวิทยากร โรงเรียนบ้านท่าบ่อ และโรงเรียนบ้านปากห้วยวังนอง เพื่อพัฒนาโรงเรียนดังกล่าวให้มีความพร้อมทั้งด้านอาคารสถานที่ งานวิชาการ และกิจกรรมต่างๆ ให้มีประสิทธิภาพใกล้เคียงกันการดำเนินการตามโครงการนี้ ได้มอบหมายให้โรงเรียนทั้ง 5 แห่ง จัดกิจกรรมทางวิชาการเข้าค่ายพัฒนาการเรียนการสอน วิชาภาษาไทย คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ และวิทยาศาสตร์ โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษาอำนวยการความสะดวก ติดตามกำกับดูแล ส่งเสริม และสรุปผลการดำเนินงานทุกภาคเรียน ในปีการศึกษา 2541 คาดว่าโครงการนี้จะช่วยให้โรงเรียนดังกล่าวมีประสิทธิภาพใกล้เคียงกัน ผู้ปกครองมีความพึงพอใจส่งบุตรหลานเข้าเรียน เป็นการลดปัญหาต่างๆ ได้มากยิ่งขึ้น

แนวทางใหม่ร่วมด้วยช่วยกัน

นายประสงค์ มากนวล ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี เปิดเผยว่า สืบเนื่องจากการจัดการศึกษาที่ผ่านมา ได้มีบรรดาผู้ปกครองนักเรียนจำนวนมากประสบปัญหาหลายด้านในการส่งบุตรหลานเข้าเรียน เพราะหลายคนมีความเชื่อและเป็นไปตามกระแสนิยม มีความต้องการให้บุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนที่อยู่ในเมืองหรือโรงเรียนที่มีชื่อเสียง

จากกรณีดังกล่าวทำให้การรับนักเรียนและการจัดการศึกษาประสบปัญหาในเรื่องอาคาร สถานที่ ครูไม่เพียงพอ รวมทั้งค่าใช้จ่ายของผู้ปกครองด้วย จึงได้จัดการศึกษาให้เท่าเทียมกันตามโครงการ “ร่วมด้วยช่วยกัน” พิจารณาระดับและพัฒนาโรงเรียนประถมศึกษาขนาด 5 แห่ง คือโรงเรียนเมืองอุบลฯ โรงเรียนสามัคคีวิทยาการ โรงเรียนปทุมวิทยากร โรงเรียนบ้านท่าบ่อ และโรงเรียนบ้านปากห้วยวังนอง

ด้วยการพัฒนาโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ 5 แห่งดังกล่าว ให้ความพร้อมทั้งทางด้านอาคารสถานที่ งานวิชาการและกิจกรรมต่างๆ ให้มีประสิทธิภาพใกล้เคียงกัน สร้างศรัทธาและค่านิยมแก่ผู้ปกครองให้ส่งบุตรหลานเข้าเรียนร่วมมือ ร่วมใจกันพัฒนาอย่างต่อเนื่องและจริงจัง ในการดำเนินงานตามโครงการนี้ได้มอบหมายให้โรงเรียนขนาด 5 แห่ง จัดกิจกรรมทางวิชาการ เข้าค่ายพัฒนาการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ และวิทยาศาสตร์ ติดตามกำกับดูแลส่งเสริมและสรุปผลการดำเนินงานทุกภาคเรียนในปีการศึกษา 2541 นี้ คาดว่าโครงการร่วมด้วยช่วยกันพัฒนาโรงเรียนขนาดใหญ่ในเขตเมืองลดปัญหาห้องเรียนเต็มและลดค่าใช้จ่ายในภาวะเศรษฐกิจตกต่ำอันเป็นแนวทางการในการแก้ปัญหาการจัดการจัดการเรียนการสอนอีกทางหนึ่งต่อไปในอนาคต

แนว.จำหน่ายที่ศูนย์กรุงเทพ
ไทยรัฐ

วันพุธที่ 23 กันยายน พ.ศ. 2541

กรวักเฝ้า

ส.ป.อ.อุบลฯจัดโครงการร่วมด้วยช่วยกัน พัฒนายกระดับโรงเรียนลดปัญหานร.ล้น

นายประสงค์ มากนวล ผอ.ส.ป.อ.อุบลฯ เปิดเผยว่า เนื่องจากการจัดการศึกษาที่ผ่านมาผู้ปกครองนักเรียนจำนวนมากประสบปัญหาในการส่งบุตรหลานเข้าเรียน เพราะทุกคนมีความต้องการให้บุตรหลานเข้าเรียนโรงเรียนที่อยู่ในเมืองหรือโรงเรียนที่มีชื่อเสียง ทำให้เกิดปัญหาในเรื่องอาคารสถานที่ ครูไม่เพียงพอ รวมทั้งปัญหาค่าใช้จ่ายของผู้ปกครองอีกด้วย

ดังนั้น โครงการ “ร่วมด้วย ช่วยกัน” จึงได้จัดขึ้นเพื่อกระจายโอกาสให้แก่ผู้ปกครองและโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ในเขตเมืองจัดการศึกษาได้เท่าเทียมกัน สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี ได้พิจารณาระดับ และพัฒนาโรงเรียนประถมศึกษาขนาด 5 แห่ง คือ โรงเรียนเมืองอุบลฯ โรงเรียนสามัคคีวิทยาการ โรงเรียนปทุมวิทยากร โรงเรียนบ้านท่าบ่อ และโรงเรียนบ้านปากห้วยวังนอง เพื่อพัฒนาโรงเรียนดังกล่าวให้มีความพร้อมทั้งด้านอาคารสถานที่ งานวิชาการ และกิจกรรมต่างๆ ให้มีประสิทธิภาพใกล้เคียงกันการดำเนินการตามโครงการนี้ได้มอบหมายให้โรงเรียนทั้ง 5 แห่ง จัดกิจกรรมทางวิชาการเข้าค่ายพัฒนาการเรียนการสอน วิชาภาษาไทย คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ และวิทยาศาสตร์ โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษาอำนวยความสะดวก ติดตามกำกับดูแล ส่งเสริม และสรุปผลการดำเนินงานทุกภาคเรียนในปีการศึกษา 2541 โดยคาดว่าโครงการนี้จะช่วยให้โรงเรียนดังกล่าวมีประสิทธิภาพใกล้เคียงกัน ผู้ปกครองมีความพึงพอใจส่งบุตรหลานเข้าเรียนเป็นการลดปัญหาต่าง ๆ อีกทางหนึ่ง

อักษรตัวเหลี่ยมแบบอุบลราชธานี

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี ได้จัดทำโครงการพัฒนาการเรียนการสอน (กิจกรรมคัดลายมือสวย) เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กและส่งเสริมให้นักเรียนทุกคนรักการเขียน การอ่านที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ

เมื่อปี 2526 นายอรุณ สมชัย หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอเมืองอุบลราชธานี (ขณะนั้น) ได้คิดค้นและพัฒนาการเขียน (คัดลายมือสวย) ด้วยอักษรตัวเหลี่ยมเริ่มทดลองใช้กับนักเรียนในสังกัดระดับ ป.1 ป.2 และปรับปรุงให้ถูกต้องตามลักษณะการเขียนภาษาไทย นอกจากนี้ยังได้จัดทำคู่มือต้นแบบ และจัดอบรมครูสอนภาษาไทยให้ครบทุกโรงเรียน ทำให้นักเรียน ป.1 ป.2 คัดลายมือสวย ครูมีความเข้าใจ และแก้ปัญหาเรื่องการเขียนได้ ผู้ปกครองมีความพอใจในการเรียนการสอน

จากการดำเนินงานตามโครงการคัดลายมือสวยด้วยอักษรตัวเหลี่ยมดังกล่าว มีหน่วยงานและสถานศึกษาทั่วประเทศนำไปใช้อย่างแพร่หลายและเมื่อปี พ.ศ. 2535 เนื่องในโอกาสเฉลิมฉลองจังหวัดอุบลราชธานี ครบ 200 ปี จึงได้ยกย่องและให้เกียรติกับจังหวัดเพื่อเป็นสัญลักษณ์ “อักษรตัวเหลี่ยมแบบอุบลราชธานี”

ลูกเสือ.....กับป่าไม้

รักษป่า จรรโลงสิ่งแวดล้อม ลดมลภาวะที่เป็นพิษ คุณภาพชีวิตต้องดีขึ้น การจัดสภาพแวดล้อมให้ร่มรื่น และจัดบรรยากาศให้เหมาะสม ย่อมส่งผลและเอื้อต่อการเรียนรู้ การปลูกฝังจิตสำนึกและสร้างความตระหนักให้เกิดความรัก ความหวงแหน ในธรรมชาติเป็นสิ่งสำคัญ นอกจากจะเป็นประโยชน์ต่อตนเองต่อสังคม และมนุษย์โลกแล้ว ยังเป็นการส่งเสริมลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์ตามหลักสูตร การบำเพ็ญตนให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี ได้อบรมผู้บังคับบัญชาลูกเสือหลักสูตรการอบรมลูกเสือป่าไม้ และอบรมผู้บังคับบัญชาลูกเสือจากโรงเรียนต้นแบบจากสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ โดยพิจารณาจากโรงเรียนที่มีพื้นที่พอที่จะดำเนินการปลูกป่าได้ ทำเป็นต้นแบบทุกอำเภอ อำเภอละ 2 โรงเรียน จัดส่งเอกสารคู่มือแนวทางการส่งเสริมการปลูกป่า ลูกเสือป่าไม้ให้ทุกโรงเรียนจัดเป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตร กิจกรรมลูกเสือป่าไม้เพื่อขยายผลตามลำดับ

ผลการดำเนินการทำให้ลูกเสือ นักเรียน ผู้ปกครอง ตลอดจนผู้เกี่ยวข้อง เกิดความตระหนักและเห็นความสำคัญของการปลูกป่า รักธรรมชาติ ลดการตัดไม้ ทำลายป่าได้โรงเรียนต้นแบบของการปลูกป่าของ สปจ.อุบลราชธานี อย่างเต็มพื้นที่ ส่งผลให้โรงเรียนและชุมชนร่วมกันทำให้สิ่งแวดล้อมได้รับการพัฒนาและอนุรักษ์สืบไป ในปี 2541 ทุกโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดปลูกต้นไม้ได้ทั้งหมด 295,767 ต้น

สวัสดิการ มูลนิธิ กองทุนพัฒนาการศึกษา

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี ได้รับการสนับสนุนจากองค์กรภาคเอกชนและประชาชนเพื่อจัดการศึกษาให้บรรลุดุติประสงค์ เพื่อประโยชน์ในการบริหารการศึกษาอย่างทั่วถึงคือ

1. **มูลนิธิเผ่าพนัส** โดยนางทองพูน เผ่าพนัส บริจาคก่อตั้ง เมื่อวันที่ 9 กรกฎาคม 2530 จำนวนเงิน 1,000,000 บาท (1 ล้านบาท) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือสนับสนุนโครงการอาหารกลางวัน เป็นทุนการศึกษาให้แก่นักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี และเพื่อสาธารณกุศลอื่น ๆ

2. **มูลนิธิการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี** โดย นายพร สุทธิวิรัตน์ อดีตผู้อำนวยการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี ระดมทุนก่อตั้ง เมื่อวันที่ 21 ธันวาคม 2525 จำนวนเงิน 107,460.57 (หนึ่งแสนเจ็ดพันสี่ร้อยหกสิบบาทห้าสิบบ้างสตางค์) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนอาหารกลางวัน เสื้อผ้า ยารักษาโรค ช่วยเหลือนักเรียนที่ขาดแคลน เป็นทุนการศึกษาให้แก่นักเรียนที่เรียนดีแต่ยากจน และเพื่อสาธารณกุศลอื่น

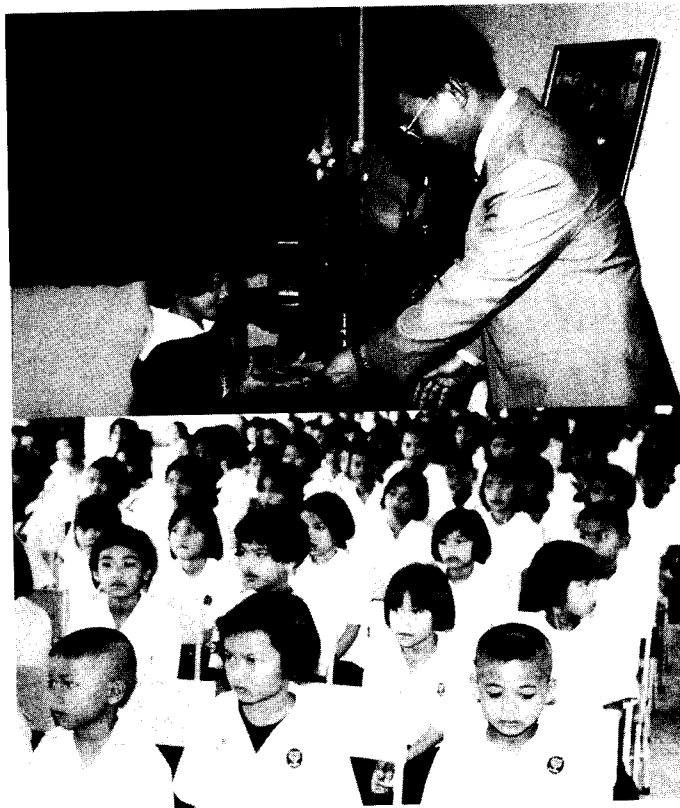
3. **กองทุนผ้าป่าสามัคคีสุทัศน์ เงินหมื่น และคณะ 2532** โดยเจตนารมณ์ของนายสุทัศน์ เงินหมื่น บริจาคเงินจำนวน 700,000 บาท (เจ็ดแสนบาท) ตั้งเป็น “กองทุนผ้าป่าสามัคคีสุทัศน์ เงินหมื่นและคณะ พ.ศ. 2532” ขึ้นเมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2532 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือสนับสนุนโครงการอาหารกลางวัน ช่วยเหลือนักเรียนประสบอุบัติเหตุต่างๆ สนับสนุนนักเรียนที่สร้างชื่อเสียงดีเด่นด้านกีฬาและอื่นๆ และนักเรียนด้อยโอกาส นักเรียนพิการ ทั้งระดับประถมและมัธยมศึกษาในจังหวัดอุบลราชธานี

ในปีการศึกษา 2541 คณะกรรมการได้นำดอกผลจากมูลนิธิและกองทุนไปใช้ประโยชน์เพื่อการศึกษา ดังนี้

- มูลนิธิเผ่าพนัส สนับสนุนโครงการ “ช่วยน้องหนูสู้ลมหนาว” จำนวน 200,000 บาท (สองแสนบาทถ้วน)

- มูลนิธิการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี สนับสนุนโครงการช่วยน้องหนูสู้ลมหนาว จำนวน 100,000 บาท (หนึ่งแสนบาทถ้วน)

- กองทุนผ้าป่าสามัคคีสุทัศน์ เงินหมื่น และคณะ 2532 สนับสนุนทุนการศึกษาให้กับนักเรียน ระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น ในสังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี โรงเรียนเอกชน และโรงเรียนเทศบาลเป็นจำนวนเงิน 100,000 บาท (หนึ่งแสนบาทถ้วน)

ณ.ส.อ. : ช่วยเหลือเหยื่อโย

ในปลายปี 2540 นายประสงค์ มากนวล ได้ย้ายมาดำรงตำแหน่ง ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี ได้รับการร้องเรียนและการปรารภจากเพื่อนครูอุบลราชธานีทั้งผู้เกษียณอายุราชการแล้วและยังรับราชการอยู่ว่า มีความเป็นห่วงในสถานะของสมาคมอาปนกิจสงเคราะห์อุบลราชธานี (ณ.ส.อ.) ซึ่งมีปัญหาหลายประการ อาทิ สมาชิกที่ถึงแก่กรรมแล้วไม่ได้รับเงินสงเคราะห์มีการฟ้องร้องคณะกรรมการชุดเก่าถึงโรงถึงศาลและการบริหารจัดการขาดประสิทธิภาพ เป็นต้น หากปล่อยไว้จะทำให้สมาชิกซึ่งเป็นครูประถมศึกษาส่วนใหญ่เดือดร้อนเพราะเป็นเรื่องของสวัสดิการส่วนหนึ่งด้วย

ท่านจึงได้เข้ามาศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการของสมาชิกและปรึกษาหารือผู้หลักผู้ใหญ่ในจังหวัดและตัดสินใจเข้ามาดูแลเรื่องนี้ โดยได้เสนอให้จัดประชุมสมัชชาวิสามัญเพื่อเลือกตั้งคณะกรรมการชุดใหม่เมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2541 และได้เข้ามาบริหารกิจการของสมาคมฯ โดยนายประสงค์ มากนวลได้รับเป็นประธานกรรมการตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา

ผลการดำเนินงานในช่วงที่ผ่านมา ได้ปรับปรุงแก้ไขปัญหาดังกล่าวของสมาคมฯ ให้ดำเนินการไปด้วยดี จัดทำทะเบียนสมาชิกให้เป็นปัจจุบัน และให้มีบัตรประจำตัวทุกคน นำระบบคอมพิวเตอร์มาใช้ในการบริหารจัดการ ปรับปรุงระบบงานธุรการ งานการเงิน การบัญชีของสมาคมฯ ให้โปร่งใส ตรวจสอบได้ แก้ไขข้อบังคับที่เป็นปัญหาต่อการดำเนินงานและแก้ไขปัญหาค้างจ่ายเงินสงเคราะห์สมาชิก 144 รายไปได้ในระดับหนึ่งและจะจ่ายให้ครบทุกรายส่งเลิกจ้างเจ้าหน้าที่ของสมาคมฯ 4 ราย ที่ทุจริตเงินของสมาคมฯ แล้วประกาศรับสมัครสอบเข้าทำงานใหม่โดยใช้ระเบียบวิธีการบริสุทธิ์ยุติธรรม

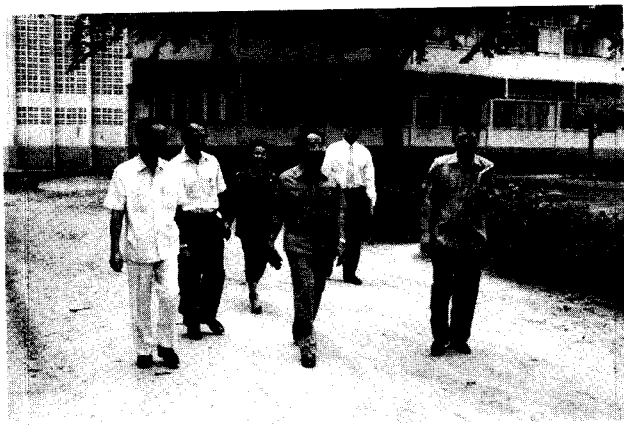
ปัจจุบันกิจการของสมาคมฯ มีความมั่นคงดีแล้ว มีสมาชิกใน 3 จังหวัดคือ อุบลราชธานี ยโสธรและอำนาจเจริญ รวม 20,851 คน ถ้าสมาชิกถึงแก่กรรมจะได้รับเงินสงเคราะห์ประมาณ 80,000 บาท ขณะนี้สำนักงานสมาคมฯ ตั้งอยู่ที่หอประชุมสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี อ.เมือง จ.อุบลราชธานี โทร. 242766

ผลการประกวดกิจกรรมดีเด่น เนื่องในงานวันประถมศึกษาแห่งชาติ ปี 2541

ระดับเขต

ระดับจังหวัด

ผลการคัดเลือกบุคคลตามโครงการบุคคลดีเด่น
(รับรางวัลส่วนกลาง)
เนื่องในงานวันประถมศึกษาแห่งชาติ ประจำปี 2541
ระดับเขต เขตการศึกษา 10

ตามที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ให้พิจารณาคัดเลือกบุคคลดีเด่น เพื่อรับรางวัลในส่วนกลาง ตามโครงการบุคคลดีเด่นเนื่องในงานวันประถมศึกษาแห่งชาติ ประจำปี 2541 โดยให้สำนักงานประถมศึกษาจังหวัดที่เป็นที่ตั้งสำนักงานเขตการศึกษาดำเนินการคัดเลือกกิจกรรมประเภทต่าง ๆ ตามโครงการบุคคลดีเด่นเพื่อให้ได้บุคคลดีเด่นเขตละ 1 คน และผู้ตรวจราชการในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติประจำเขตการศึกษา 10 ได้มอบหมายให้สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการกลั่นกรองและพิจารณาคัดเลือกผู้สมควรได้รับรางวัล ซึ่งบัดนี้คณะกรรมการดังกล่าวได้ดำเนินการพิจารณาคัดเลือกบุคคลดีเด่นเรียบร้อยแล้ว รายละเอียดดังนี้

1. ประเภทผู้บริหารโรงเรียนดีเด่น

ชนะเลิศ นายมาโนช สุขเลิศ ผู้อำนวยการโรงเรียนม่วงสามสิบ (อำนวยการปัญญา)
สพอ.ม่วงสามสิบ สปจ.อุบลราชธานี

2. ประเภทครูผู้สอนดีเด่น

ชนะเลิศ นางศศิธร หาคำ อาจารย์ 2 โรงเรียนบ้านนาสง
สพอ.เดชอุดม สปจ.อุบลราชธานี

3. ประเภทนักเรียนดีเด่น

ชนะเลิศ ด.ญ.ปาริชาติ ภิรมจิตร์ผ่อง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลอุบล
สพอ.เมืองอุบลราชธานี สปจ.อุบลราชธานี

ผลการคัดเลือกกิจกรรมดีเด่น

เนื่องในวันประถมศึกษาแห่งชาติ ประจำปี 2541 ระดับจังหวัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี

ตามที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กำหนดให้มีการประกวดกิจกรรมดีเด่น ประเภทต่างๆ เนื่องใน วันประถมศึกษาแห่งชาติ ประจำปี 2541 ซึ่งสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี ได้แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการคัดเลือกกิจกรรมประเภทต่างๆ ไปแล้วนั้น บัดนี้การดำเนินการคัดเลือกดังกล่าวได้เสร็จเรียบร้อยแล้ว ปรากฏผลดังนี้

1. บุคคลดีเด่น

1.1 ผู้ให้การสนับสนุนช่วยเหลือการประถมศึกษาเรียงตามลำดับดังนี้

นายชาติรี พิริยะกิจไพบูลย์ ส.ส.อุบลราชธานี
พระพุทธรังษี (บุญมา ธิปธัมโม)
พระมงคลกิตติธิดา วัดป่าวิเวก (ธรรมชาน์)
พระครูพิพิธพัฒนโกศล วัดบ้านโนนใหญ่

1.2 ข้าราชการเกษียณอายุ

1.2.1 ตามกำหนดหลักเกณฑ์ของ สปช. ปี 2541

ชนะเลิศ นางอภัย บุญวัฒน์

1.2.2 เป็นผู้เกษียณมาก่อนปี 2541 เรียงลำดับดังนี้

นายบุญอยู่ คำเลิศ

นายเพียร เชื้อโชติ

นายสุขุม จันทรักษา

1.3 ประเภทข้าราชการพลเรือนดีเด่น

1.3.1 ข้าราชการพลเรือนดีเด่น

ชนะเลิศ นายไพฑูรย์ ตระการไทย สปจ.อุบลราชธานี

รองชนะเลิศอันดับ 1 นางวิมลศรี ละเอียดยิบ สปอ.วารินชำราบ

รองชนะเลิศอันดับ 2 น.ส.วิไลวรรณ ละมุดตะคุ สปอ.ศรีเมืองใหม่

รองชนะเลิศอันดับ 3 นางมณฑิรา คละเครือ สปอ.เดชอุดม

1.3.2 ข้าราชการครู

1.3.2.1 ศึกษานิเทศก์ดีเด่น

ชนะเลิศ นายสมัย แสนคำหมื่น สปอ.สำโรง

รองชนะเลิศอันดับ 1 น.ส.เปรมกมล ศรีธรรมมา สปอ.ตระการพิพิธผล

รองชนะเลิศอันดับ 2 นางศุภลักษณ์ บุญจรัส สปอ.สิรินธร

รองชนะเลิศอันดับ 3 นางอำพา ประทุมชัย สปอ.เดชอุดม

1.3.2.2 ผู้บริหารสถานศึกษาดีเด่น

- ชนะเลิศ นายมานิช สุขเลิศ ร.ร.ม่วงสามสิบ (อำนวยการ) สปอ.ม่วงสามสิบ
รองชนะเลิศอันดับ 1 นายวิระพล บุษดี ร.ร.บ้านหัวคำ สปอ.เมืองฯ
รองชนะเลิศอันดับ 2 นายจิตตินันท์ ชบาศรี ร.ร.บ้านอ่างหิน สปอ.พิบูลฯ
รองชนะเลิศอันดับ 3 นายวิเชียร จันทูมา ร.ร.บ้านบกฯ สปอ.วารินฯ

1.3.2.3 ครูผู้สอนดีเด่น

- ชนะเลิศ นางศศิธร หาคำ ร.ร.บ้านนาสว่าง สปอ.เดชอุดม
รองชนะเลิศอันดับ 1 นางพัชรียา หิบบงเนิน ร.ร.อนุบาลอุบลฯ สปอ.เมืองฯ
รองชนะเลิศอันดับ 2 นางระเบียบ นามบุตร ร.ร.เขื่องใน (เจริญราษฎร์) สปอ.เขื่องใน
รองชนะเลิศอันดับ 3 น.ส.สุนทรี คำเลิศ ร.ร.บ้านบก (มันสามัคคี) สปอ.วารินชำราบ

1.4 นักเรียนดีเด่น

- ชนะเลิศ ด.ญ.ปาริชาติ ภิรมจิตร์มั่ง ร.ร.อนุบาลอุบลฯ สปอ.เมืองอุบลฯ
รองชนะเลิศอันดับ 1 ด.ญ.ทัศนียาพร แสนดี ร.ร.บ้านบก สปอ.วารินชำราบ
รองชนะเลิศอันดับ 2 ด.ญ.ประคองรัตน์ ธิบุรณ์บุญ ร.ร.ม่วงสามสิบฯ สปอ.ม่วงสามสิบ
รองชนะเลิศอันดับ 3 ด.ญ.อภิญา สหายใหม่ ร.ร.บ้านนาสว่าง สปอ.เดชอุดม

2. โรงเรียนดีเด่น

โรงเรียนขนาดกลางดีเด่น

- ชนะเลิศ โรงเรียนเมืองอุบล สปอ.เมืองอุบลราชธานี
รองชนะเลิศอันดับ 1 โรงเรียนม่วงสามสิบ (อำนวยการ) สปอ.ม่วงสามสิบ
รองชนะเลิศอันดับ 2 โรงเรียนบ้านสร้างแก้ว สปอ.พิบูลมังสาหาร
รองชนะเลิศอันดับ 3 โรงเรียนบ้านโคกก่อง สปอ.ลำโรง

โรงเรียนขนาดเล็กดีเด่น

- ชนะเลิศ โรงเรียนบ้านโนนจิก สปอ.วารินชำราบ
รองชนะเลิศอันดับ 1 โรงเรียนศรีศึกษา สปอ.เขื่องใน
รองชนะเลิศอันดับ 2 โรงเรียนบ้านดุน สปก.เหล่าเสือโก้ก
รองชนะเลิศอันดับ 3 โรงเรียนบ้านท่าช้าง สปอ.พิบูลมังสาหาร

3. กลุ่มโรงเรียนดีเด่น

ชนะเลิศ

กลุ่มโรงเรียนในเมือง สปอ.เมืองอุบลราชธานี

รองชนะเลิศอันดับ 1

กลุ่มโรงเรียนบ้านบอน สปอ.ลำโรง

รองชนะเลิศอันดับ 2

กลุ่มโรงเรียนเวฬุวนศึกษา สปอ.ม่วงสามสิบ

รองชนะเลิศอันดับ 3

กลุ่มโรงเรียนโพธิ์ศรี สปอ.พิบูลมังสาหาร

4. ครูผู้สอน

ครูผู้สอนระดับก่อนประถมศึกษาดีเด่น

ชนะเลิศ

นางอ่อนน้อม จำปาพันธ์ ร.ร.บ้านหัวคำ สปอ.เมืองอุบลราชธานี

รองชนะเลิศอันดับ 1

นางกิ่งแก้ว อำไพพันธ์ ร.ร.ขุหลุประชาฯ สปอ.ตระการพืชผล

รองชนะเลิศอันดับ 2

นางรัตนา พรหมจารีย์ ร.ร.ชุมชนบ้านนาเยีย สปก.นาเยีย

รองชนะเลิศอันดับ 3

นางอัญชลี เรืองแสน ร.ร.บ้านดงบัง สปอ.กุดข้าวปุ้น

ครูผู้สอนภาษาไทยดีเด่น

ชนะเลิศ

นางสุนันทา สายแวง ร.ร.บ้านหนองช้าง สปอ.ม่วงสามสิบ

รองชนะเลิศอันดับ 1

นางอุบลวรรณ ศรีธานี ร.ร.บ้านหนองหว้า สปอ.เมืองอุบลราชธานี

รองชนะเลิศอันดับ 2

นางสมพร กองทุน ร.ร.บ้านโคกชำแระ สปอ.ทุ่งศรีอุดม

รองชนะเลิศอันดับ 3

นางสดสวย แสงตา ร.ร.บ้านไร่ใต้ สปอ.พิบูลมังสาหาร

รองชนะเลิศอันดับ 3

นางวัฒนา สายพฤกษ์ ร.ร.บ้านแข็งขยัน สปอ.กุดข้าวปุ้น

รองชนะเลิศอันดับ 3

นางมณี อุปนิสากร ร.ร.บ้านม่วงนาดี สปอ.เดชอุดม

ครูผู้สอนคณิตศาสตร์ดีเด่น

ชนะเลิศ

นางพรรณิ คุณรัตน์ ร.ร.บ้านท่าปอ สปอ.เมืองอุบลราชธานี

รองชนะเลิศอันดับ 1

นางนลินี พิมพ์กันต์ ร.ร.บ้านบึงหวาย สปอ.วารินชำราบ

รองชนะเลิศอันดับ 2

นางศศิธร หาคำ ร.ร.บ้านนาสว่าง สปอ.เดชอุดม

รองชนะเลิศอันดับ 3

นางอารยาณี ศรีเนตร ร.ร.บ้านโนนหอม สปอ.กุดข้าวปุ้น

ครูผู้สอนวิทยาศาสตร์ดีเด่น

ชนะเลิศ

นายสุริยัน พรหมจำปา ร.ร.บ้านโนนสว่าง สปอ.บุญทริก

รองชนะเลิศอันดับ 1

นายอนุสรณ์ แสงงาม ร.ร.บ้านโพธิ์ไทร สปอ.โพธิ์ไทร

รองชนะเลิศอันดับ 2

นางราตรี อังคนาวิตต์ ร.ร.บ้านหนองโพธิ์ สปอ.น้ำยืน

รองชนะเลิศอันดับ 3

นางมุกดา โพธิ์สุวรรณ ร.ร.บ้านเบญจโนนดู่ สปอ.ทุ่งศรีอุดม

ครูผู้สอนสังคมศึกษาดีเด่น

ชนะเลิศ	นางประพิศ เจริญสวัสดิ์ ร.ร.บ้านสะอาดสวนฝ้าย สปอ.เดชอุดม
รองชนะเลิศอันดับ 1	นางรำไพศรี สุรศิลป์ ร.ร.อุบลวิทยาคม สปอ.เมืองอุบลราชธานี
รองชนะเลิศอันดับ 2	นางอุทิศ แสงทอง ร.ร.บ้านน้ำอ้อมผักระยา สปอ.ม่วงสามสิบ
รองชนะเลิศอันดับ 3	นางวิรัตน์ โคตรสมบัติ ร.ร.บ้านโนนสว่าง สปอ.กุดข้าวปุ้น

ครูผู้สอนพละนาฏย (พลศึกษา/สุขศึกษา) ดีเด่น

ชนะเลิศ	นายสุพิชญ์ ประจัญยุทธ ร.ร.บ้านหินแห่ สปอ.สำโรง
รองชนะเลิศอันดับ 1	นายสำพันธ์ คำศรีสุข ร.ร.อุบลวิทยาคม สปอ.เมืองอุบลราชธานี
รองชนะเลิศอันดับ 2	นายวีระสันต์ สมโคตร ร.ร.บ้านนาจาน สปอ.พิบูลมังสาหาร
รองชนะเลิศอันดับ 3	นายสมบัติ สร้างโคตรก ร.ร.บ้านนาพิน สปอ.ตระการพิษผล

ครูผู้สอนศิลปศึกษาดีเด่น

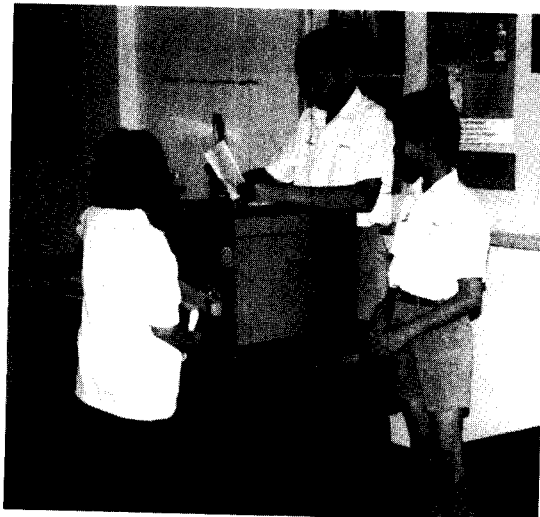
ชนะเลิศ	นายวัชร อูธธา ร.ร.อุบลวิทยาคม สปอ.เมืองอุบลราชธานี
รองชนะเลิศอันดับ 1	นายโกสิน ภูติรักษ์ ร.ร.บ้านขามเปี้ย สปอ.ตระการพิษผล
รองชนะเลิศอันดับ 2	นายสุรสิทธิ์ สารศรี ร.ร.บ้านทุ่งเพียง สปก.สว่างวีระวงศ์
รองชนะเลิศอันดับ 3	นางสมพร ฐานมัน ร.ร.น้ำยืน สปอ.น้ำยืน

ครูผู้สอนดนตรีดีเด่น

ชนะเลิศ	นายประยูร ทองเรียง ร.ร.บ้านท่าก่อ สปอ.นาจะหลวย
รองชนะเลิศอันดับ 1	นายเทอดศักดิ์ จำนงค์ ร.ร.อุบลวิทยาคม สปอ.เมืองอุบลราชธานี
รองชนะเลิศอันดับ 2	นายพิชิต ททรัพย์แสงส่ง ร.ร.บ้านบุง สปอ.สำโรง
รองชนะเลิศอันดับ 3	นายเรวัติ จรลี ร.ร.บ้านกุดกร สปอ.ตระการพิษผล

ครูผู้สอนนาฏศิลป์ดีเด่น

ชนะเลิศ	นางรัชดาภรณ์ อ่อนแก้ว ร.ร.บ้านแก่งเค็ง สปอ.กุดข้าวปุ้น
รองชนะเลิศอันดับ 1	นางสุกัญญา พันธุ์ทอง ร.ร.บ้านดงยาง สปอ.เขื่องใน
รองชนะเลิศอันดับ 2	นายอรรถยุทธ ผันผอง ร.ร.บ้านโคกเทียม สปอ.สิรินธร
รองชนะเลิศอันดับ 3	นางพิมพ์พร สารพันธ์ ร.ร.บ้านเบญจโนนดู สปอ.ทุ่งศรีอุดม

ครูผู้สอนจริยศึกษาดีเด่น

ชนะเลิศ

นางอัมรา รอดกันภัย ร.ร.ปทุมวิทยากร สปอ.เมืองอุบลราชธานี

รองชนะเลิศอันดับ 1

นายภูธร ธิอามาตย์ ร.ร.บ้านเก่าขาม สปอ.น้ำยืน

รองชนะเลิศอันดับ 2

นางบังอร ทิมกุล ร.ร.บ้านโพธิ์ศรี สปอ.พิบูลมังสาหาร

รองชนะเลิศอันดับ 3

น.ส.พิศเสนห์ ศรีสมบุญ ร.ร.บ้านสำโรง สปอ.สำโรง

รองชนะเลิศอันดับ 3

นางฉวีวรรณ ศิริเจริญ ร.ร.ชุมชนมนต์ชัยฯ สปอ.ม่วงสามสิบ

ครูผู้สอนการงาน-อาชีพดีเด่น

ชนะเลิศ

นางพยอม มาลีวัตร ร.ร.อุบลวิทยาคม สปอ.เมืองอุบลราชธานี

รองชนะเลิศอันดับ 1

นายพัฒนา ผ่องแผ้ว ร.ร.สมาคมจักรยานสมัครเล่น สปอ.โพธิ์ไทร

รองชนะเลิศอันดับ 2

นายสุเทพ บุญดาราชบุรี ร.ร.บ้านโนนบก สปอ.บุญทริก

รองชนะเลิศอันดับ 3

น.ส.สุภาพร คลังแก้ว ร.ร.บ้านแสนถาวร สปก.น้ำขุ่น

ครูผู้สอนภาษาต่างประเทศดีเด่น

ชนะเลิศ

นางลัษิตาภรณ์ อมรสิน ร.ร.บ้านม่วงเด่า สปอ.เขมราฐ

รองชนะเลิศอันดับ 1

น.ส.กานดา หาญदानันท์ ร.ร.ชุมชนบ้านท่าบ่อแบ่ง สปอ.ตระการพิพิธ

รองชนะเลิศอันดับ 2

นางลำพูน ศรีชัยบาล ร.ร.บ้านนาสง สปอ.เดชอุดม

รองชนะเลิศอันดับ 3

นางฉวีวรรณ สารศรี ร.ร.บ้านท่าช้าง สปก.สว่างวีระวงศ์

ครูผู้สอนแนะแนวดีเด่น

ชนะเลิศ

นางอัมพร วิทยาศิลป์ ร.ร.บ้านนาจาน สปก.นาเยีย

รองชนะเลิศอันดับ 1

นางเพชรมณี ไสภิตา ร.ร.บ้านกาบิน สปอ.กุดข้าวปุ้น

รองชนะเลิศอันดับ 2

นางปริศนา กาดิวงค์ ร.ร.บ้านตากแดด สปอ.ตระการพิพิธ

รองชนะเลิศอันดับ 3

นายณัษณัย ศรีวงษ์ชัย ร.ร.บ้านโคกเที่ยง สปอ.สิรินธร

โรงเรียนจัดกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตยและวินัยนักเรียนดีเด่น

ชนะเลิศ

โรงเรียนบ้านหนองจักษ์ สปอ.เมืองอุบลราชธานี

รองชนะเลิศอันดับ 1

โรงเรียนชุมชนบ้านดอนจิก สปอ.พิบูลมังสาหาร

รองชนะเลิศอันดับ 2

โรงเรียนนิคมสร้างตนเองลำโดมใหญ่ สปอ.เดชอุดม

รองชนะเลิศอันดับ 3

โรงเรียนบ้านศรีบัว สปอ.เขื่องใน

โรงเรียนจัดกิจกรรมการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท (กศ.พช.) ดีเด่น

ชนะเลิศ

โรงเรียนบ้านโนนจิก สปอ.วารินชำราบ

รองชนะเลิศอันดับ 1

โรงเรียนบ้านดอน สปอ.น้ำยืน

รองชนะเลิศอันดับ 2

โรงเรียนบ้านหนองฮาง สปอ.ม่วงสามสิบ

รองชนะเลิศอันดับ 3

โรงเรียนบ้านโนนบก สปอ.บุญทริก

โรงเรียนจัดกิจกรรมสหกรณ์ดีเด่น

ชนะเลิศ

โรงเรียนอุบลวิทยาคม สปอ.เมืองอุบลราชธานี

รองชนะเลิศอันดับ 1

โรงเรียนบ้านโนนสว่าง สปอ.บุญทริก

รองชนะเลิศอันดับ 2

โรงเรียนบ้านกลางแก้งส้มป่อย สปอ.เขื่องใน

รองชนะเลิศอันดับ 3

โรงเรียนบ้านหนองฮีเห็น สปอ.ทุ่งศรีอุดม

โรงเรียนจัดกิจกรรมพัฒนาสุขภาพอนามัยนักเรียนดีเด่น

ชนะเลิศ	โรงเรียนบ้านศรีชะกระบือ สปอ.วารินชำราบ
รองชนะเลิศอันดับ 1	โรงเรียนบ้านค้อทอง สปอ.เขื่องใน
รองชนะเลิศอันดับ 2	โรงเรียนบ้านม่วงโนนกระแต สปอ.เดชอุดม
รองชนะเลิศอันดับ 3	โรงเรียนบ้านนาคูน สปอ.เมืองอุบลราชธานี

โรงเรียนจัดกิจกรรมกายบริหารท่าแม่ไม้มวยไทยขั้นพื้นฐานดีเด่น

ชนะเลิศ	โรงเรียนดอนมดแดง (ดงบัง) สปอ.ดอนมดแดง
รองชนะเลิศอันดับ 1	โรงเรียนบ้านไทรย้อย สปอ.เขมราฐ
รองชนะเลิศอันดับ 2	โรงเรียนชุมชนมนต์ชัยเวทย์วิวัฒน์ สปอ.ม่วงสามสิบ
รองชนะเลิศอันดับ 3	โรงเรียนบ้านหาดทรายคูณ สปอ.บุญทริก

โรงเรียนจัดกิจกรรมดนตรีไทยดีเด่น

ชนะเลิศ	โรงเรียนมูลนิธิวัดศรีอุบลรัตนาราม สปอ.เมืองอุบลราชธานี
รองชนะเลิศอันดับ 1	โรงเรียนพิบูลมังสาหาร (วิภาคย์วิทยากร) สปอ.พิบูลมังสาหาร
รองชนะเลิศอันดับ 2	โรงเรียนบ้านท่าก่อ สปอ.นาจะหลวย
รองชนะเลิศอันดับ 3	โรงเรียนบ้านกอก สปอ.เขื่องใน

โรงเรียนจัดกิจกรรมส่งเสริมและอนุรักษ์เอกลักษณ์ไทยดีเด่น

รองชนะเลิศอันดับ 1	โรงเรียนบ้านกุดกร สปอ.ตระการพืชผล
รองชนะเลิศอันดับ 2	โรงเรียนชุมชนบ้านเจียด สปอ.เขมราฐ
รองชนะเลิศอันดับ 3	โรงเรียนบ้านท่าก่อ สปอ.นาจะหลวย
รองชนะเลิศอันดับ 3	โรงเรียนชุมชนบ้านนาเยีย สปอ.นาเยีย

โรงเรียนจัดกิจกรรมแนะแนวดีเด่น

ชนะเลิศ	โรงเรียนบ้านคำขวาง สปอ.วารินชำราบ
รองชนะเลิศอันดับ 1	โรงเรียนบ้านดงยาง สปอ.เขื่องใน
รองชนะเลิศอันดับ 2	โรงเรียนบ้านผาแก้ว สปอ.เมืองอุบลราชธานี
รองชนะเลิศอันดับ 3	โรงเรียนชุมชนบ้านหนองยาว สปอ.เดชอุดม

โรงเรียนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนระดับก่อนประถมศึกษาดีเด่น

ชนะเลิศ

โรงเรียนบ้านป่าโมง สปอ.เดชอุดม

รองชนะเลิศอันดับ 1

โรงเรียนบ้านคำแก้งหนองจิก สปอ.ม่วงสามสิบ

รองชนะเลิศอันดับ 2

โรงเรียนชุมชนบ้านนาเยีย สปก.นาเยีย

รองชนะเลิศอันดับ 3

โรงเรียนวัดท่าวังหิน สปอ.เมืองอุบลราชธานี

โรงเรียนสะอาดร่มรื่นดีเด่น

ชนะเลิศ

โรงเรียนอุบลวิทยาคม สปอ.เมืองอุบลราชธานี

รองชนะเลิศอันดับ 1

โรงเรียนเจริญศึกษา สปอ.น้ำยืน

รองชนะเลิศอันดับ 2

โรงเรียนบ้านข้าวไม้แก่น สปอ.วารินชำราบ

รองชนะเลิศอันดับ 3

โรงเรียนบ้านนาจาน สปอ.พิบูลมังสาหาร

โรงเรียนจัดค่ายลูกเสือดีเด่น

ชนะเลิศ

โรงเรียนบ้านโนนจิก สปอ.วารินชำราบ

รองชนะเลิศอันดับ 1

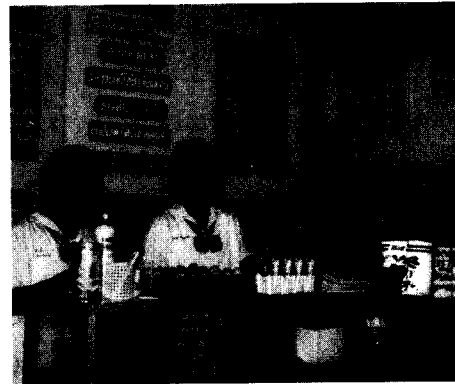
โรงเรียนบ้านหนองนกทา สปอ.เขมราฐ

รองชนะเลิศอันดับ 2

โรงเรียนบ้านคำกลาง สปอ.น้ำยืน

รองชนะเลิศอันดับ 3

โรงเรียนบ้านไผ่ สปอ.เขื่องใน

ครูผู้สอนกายบริหารท่าแม่ไม้มวยไทยดีเด่น

ชนะเลิศ

นายประหยัด บุญพอ ร.ร.บ้านไทร้อย สปอ.เขมราฐ

รองชนะเลิศอันดับ 1

นายสุรพล จิตจักร ร.ร.บ้านหาดทรายคูณ สปอ.บุญทริก

รองชนะเลิศอันดับ 2

นายพงษ์อนันต์ บุญเกื้อ ร.ร.ชุมชนมนต์ชัยวิทยะวิวัฒน์ สปอ.ม่วงสามสิบ

รองชนะเลิศอันดับ 3

นายประสิทธิ์ บุญโกมล ร.ร.บ้านป่าช้า สปก.สว่างวีระวงศ์

ครูผู้สอนดนตรีไทยดีเด่น

ชนะเลิศ

นางนารีรัตน์ ศุภดล ร.ร.พิบูลมังสาหาร (วิภาคฯ) สปอ.พิบูลมังสาหาร

รองชนะเลิศอันดับ 1

นายวุฒิไกร ไชยกาล ร.ร.สามัคคีวิทยาคาร สปอ.เมืองอุบลราชธานี

รองชนะเลิศอันดับ 2

นายสมบาล แสนแก้ว ร.ร.บ้านนาคำใหญ่ สปอ.เขื่องใน

รองชนะเลิศอันดับ 2

นายสมชัย วงศ์วานิช ร.ร.บ้านห้วยยาง สปอ.เขมราฐ

ครูผู้สอนดนตรีสากลดีเด่น

ชนะเลิศ

นายจำรัส สลักคำ ร.ร.บ้านแดงหม้อ สปอ.เขื่องใน

รองชนะเลิศอันดับ 1

นายราเชนทร์ จุลทุม ร.ร.อนุบาลอุบลราชธานี สปอ.เมืองอุบลราชธานี

รองชนะเลิศอันดับ 2

นายวิเชียร วงษาบุตร ร.ร.บ้านโคกก่อง สปอ.สำโรง

รองชนะเลิศอันดับ 3

นายจตุพร เนื่องโนราช ร.ร.บ้านสมพรรัตน์ สปอ.บุญทริก

การแข่งขันการแสดงประกอบการเล่าเรื่อง (ระดับก่อนประถมศึกษา)

ชนะเลิศ

โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 87 สปอ.สิรินธร

รองชนะเลิศอันดับ 1

โรงเรียนม่วงสามสิบ (อำนวยการปัญญา) สปอ.ม่วงสามสิบ

รองชนะเลิศอันดับ 2

โรงเรียนบ้านหนองนกทา สปอ.เขมราฐ

รองชนะเลิศอันดับ 3

โรงเรียนบ้านสำโรง สปอ.สำโรง

การแข่งขันสร้างภาพจากวัสดุ (ระดับก่อนประถมศึกษา)

ชนะเลิศ	โรงเรียนบ้านหัวทุ่งประชาสรรค์ สปอ.เจียงใน
รองชนะเลิศอันดับ 1	โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 87 สปอ.สิรินธร
รองชนะเลิศอันดับ 2	โรงเรียนบ้านสำโรง สปอ.สำโรง
รองชนะเลิศอันดับ 3	โรงเรียนบ้านแต่ใหม่ สปก.เหล่าเสือโก้ก

วิสัยทัศน์สังคมไทย...สู่สังคมโลก

มงคล จันทรโรภา*
ลำราญ สุขโท**

วิวัฒนาการของโลกแบ่งออกเป็นยุคต่าง ๆ คือ ยุคสังคมเกษตรกรรม ยุคสังคมอุตสาหกรรม และยุคของสังคมข่าวสาร (ALVIN TOFFLER : THE THIRD WAVE) ซึ่งลักษณะของสังคมแต่ละยุคพอสรุปได้ดังนี้

1. ยุคสังคมเกษตรกรรม ยุคนี้ประชาชนทั่วไปมีอาชีพหลักทางการเกษตรทำเพื่อบริโภคแลกเปลี่ยนกัน ไม่นั่นด้านวัตถุดิบมากนัก นักสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติยังอุดมสมบูรณ์สภาพชีวิตของคนยุคนี้มีความสุขมีความสงบ

2. ยุคสังคมอุตสาหกรรม ยุคนี้เป็นยุคแห่งการแข่งขันในระบบทุนนิยม การผลิตมีจำนวนมากขึ้น (MASS PRODUCTION) ผลิตเพื่อการจำหน่าย ทรัพยากรธรรมชาติถูกใช้ไปอย่างสิ้นเปลือง เป็นสังคมนิยมวัตถุสูง ผู้คนเห็นแก่ตัวมากขึ้น

3. ยุคของสังคมข่าวสาร เป็นยุคที่เทคโนโลยีด้านการสื่อสาร โทรคมนาคม และคอมพิวเตอร์ถูกนำมาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต และการทำงานอื่น ๆ เป็นยุคของสังคมแห่งการเรียนรู้ที่พยายามคิดค้นวิจัย หรือสร้างองค์ความรู้ใหม่เพื่อทดแทนความสูญเสียจากยุคที่ผ่านมา

ปัจจัยความเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกที่มีผลกระทบต่อสังคมไทย

การมองสังคมไทยในอนาคตจำเป็นต้องวิเคราะห์ความเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกควบคู่ไปกับการพิจารณาปัจจัยภายในประเทศ ปัจจัยหรือกระแสหลักที่สำคัญ 6 ประการ ได้แก่

ปัจจัยที่ 1 กระแสของเทคโนโลยีในยุคข้อมูลข่าวสารหรือยุคโลกาภิวัตน์ เทคโนโลยีมีอิทธิพลต่อแบบแผนการดำรงชีวิต เครื่องมือที่สามารถใช้ข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตทำให้โลกไร้พรมแดน

ปัจจัยที่ 2 กระแสประชาธิปไตย และสิทธิมนุษยชน ความมีอิสระเสรีภาพของประชาชน การมีสถาบันที่ปกครองตนเองมากขึ้นและลดการควบคุมจากส่วนบนให้น้อยลงเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อประโยชน์สุขของสังคมยุคใหม่

ปัจจัยที่ 3 กระแสการรวมกลุ่ม การรวมกลุ่มของประเทศต่าง ๆ จะมีมากขึ้นทั้งเชิงเศรษฐกิจและการเมืองในระดับภูมิภาค เพราะการรวมกลุ่มทำให้มีอำนาจในการต่อรองมากขึ้น เช่นกลุ่มยุโรป กลุ่มอาเซม กลุ่มนาฟต้า หรือกลุ่มเอเปก

ปัจจัยที่ 4 กระแสการค้าเสรี เป็นกระแสที่มีอิทธิพลสูงในระบบเศรษฐกิจเปิดได้มีการรวมกลุ่มประเทศและจัดระเบียบข้อตกลงใหม่เพื่อลด

*ศึกษานิเทศก์ สปจ.อุบลราชธานี
**ศึกษานิเทศก์ สปจ.อุบลราชธานี

การเอารัดเอาเปรียบเศรษฐกิจโลกมีศูนย์กลางสำคัญอยู่ที่ทวีปอเมริกาเอเชียตะวันออกและสหภาพยุโรป

ปัจจัยที่ 5 กระแสนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและคุ้มครองผู้บริโภค เป็นกระแสที่เกิดจากความต้องการที่จะแก้ปัญหาสภาพแวดล้อมและปัญหาการถูกเอารัดเอาเปรียบจากการแข่งขันทางธุรกิจ ผู้บริโภคทั้งหลายจึงรวมตัวกัน เพื่อสร้างอำนาจต่อรองกับผู้ผลิตในการที่จะอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและรักษาสิทธิของตนเอง

ปัจจัยที่ 6 กระแสสังคมแห่งการเรียนรู้ สังคมแห่งการเรียนรู้จะเข้ามาแทนสังคมอุตสาหกรรม เพราะหากจะถือเศรษฐกิจเป็นหลัก สิ่งที่ขับเคลื่อนพัฒนาการเศรษฐกิจคือความรู้ ไม่ใช่ระบบเศรษฐกิจพัฒนาความรู้ อย่างไรก็ตามสังคมไม่ใช่เครื่องจักรและไม่ใช้คอมพิวเตอร์เพราะสังคมมีความสลับซับซ้อน มีองค์ประกอบและตัวแปรหลากหลาย ซึ่งต่างก็มีความสัมพันธ์ต่อกันที่จะเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา เมื่อสังคมมีความซับซ้อนมากขึ้น ความรู้ก็กลายเป็นหัวใจสำคัญของการอยู่รอดทางเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม

กลยุทธ์สังคมไทย

จากปัจจัยกระแสหลักที่กล่าวมาข้างต้นเป็นสิ่งที่โลกกำลังเผชิญอยู่ ความเปลี่ยนแปลงทั้งหลายที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว สังคมไทยต้องรับรู้ผลการเปลี่ยนแปลงและปรับตัวให้ยืนอยู่บนเวทีโลกได้

สังคมไทยจึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ในการแก้ปัญหาและพัฒนา โดยมองในภาพรวมทั้งระบบ กลยุทธ์ในการเปลี่ยนแปลงนั้นต้องเชื่อมโยงกันเป็นองค์รวมทั้งระบบการเมือง ระบบเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และจริยธรรม

1. กลยุทธ์ทางการเมือง จากกระแสประชาธิปไตย และสิทธิมนุษยชน แนวคิดหลักหรือทฤษฎีประชาธิปไตย จึงมีฐานอยู่ที่การเคารพความเป็นมนุษย์ของคนทุกคน จะต้องเชื่อมต่อกับองค์ประกอบต่างๆ ให้เป็นประชาธิปไตยโดยรอบด้านหรือปรัวตรประชาธิปไตยอันได้แก่

- (1) สันติวิธีในฐานะเป็นฐานของประชาธิปไตย
- (2) ปรัชญาวิทยาศาสตร์ และศาสนา ว่าด้วยความคิดพื้นฐานในความเป็นมนุษย์
- (3) ความเท่าเทียมกันทางการศึกษาและการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร
- (4) เศรษฐกิจประชาธิปไตย
- (5) วัฒนธรรมในฐานะเป็นการกระจายอำนาจ
- (6) ความเป็นชุมชนประชาธิปไตยที่แท้จริง
- (7) การปกครองที่เป็นประชาธิปไตยที่แท้จริง
- (8) กระบวนการความยุติธรรมในระบอบประชาธิปไตย

(9) การพัฒนาระบบการเมืองระดับชาติ (ประเวศ วะสี : การพัฒนาประชาธิปไตยและการปฏิรูปการเมือง)

ประเทศไทยควรให้ความสนใจในการพัฒนาการเมืองในรูปแบบของประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม (PARTICIPATORY DEMOCRACY) ซึ่งมีลักษณะสำคัญ 3 ประการคือ

- (1) เน้นประชาธิปไตยในชุมชนที่มีขนาดเล็กที่ประชาชนมีความสัมพันธ์ต่อกันและกันอย่างสนิทชิดเชื้อ (FACE TO FACE RELATIONSHIP หรือ HUMAN SCALE)
- (2) เน้นชุมชนและประชาคม (COMMUNITY) ที่มีลักษณะหรือมีธรรมชาติที่เป็นสาธารณะ
- (3) เน้นชุมชนหรือประชาคมที่มีความเท่า

เทียมกัน (EQUALITY) ทั้งในทางการเมืองและทางเศรษฐกิจ

ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมจำเป็นสำหรับโลกยุคปัจจุบัน การให้ชุมชนมีบทบาทและอำนาจหน้าที่อย่างเพียงพอการให้การศึกษาทางการเมืองแก่ประชาชนย่อมจะนำไปสู่ความปรองดองและความเป็นธรรม ตลอดทั้งการมีส่วนร่วมจะเพิ่มมากขึ้นในโลกอนาคต

2. กลยุทธ์ทางเศรษฐกิจ จากรายงานการสำรวจประจำปีของสหประชาชาติ (1996 UN HUMAN DEVELOPMENT REPORT) พบว่าการขยายตัวทางเศรษฐกิจและการเติบโตอย่างรวดเร็วของหลายประเทศนั้น ไม่ได้ทำให้ชีวิตคนส่วนใหญ่ในประเทศกำลังพัฒนาดีขึ้น แต่กลับทำให้คนจำนวนไม่น้อยถูกละทิ้งจากการพัฒนาเศรษฐกิจมีผลทำให้คุณภาพชีวิตต่ำลง

ประเทศไทยจำเป็นต้องพัฒนาเศรษฐกิจให้คุณภาพชีวิตของประชาชนดีขึ้น โดยให้ความสำคัญในประเด็นสำคัญต่อไปนี้

(1) ความขัดแย้งระหว่างปัจจัยการผลิตคือผลประโยชน์ที่ขัดกันระหว่างผู้ครอบครองทุนและผู้ใช้แรงงานต้องได้รับความเป็นธรรมทั้งสองฝ่าย

(2) ความได้เปรียบเสียเปรียบในสู่ทางการตลาด

(3) ความเป็นธรรมในการแข่งขัน เช่น การมีกฎหมายป้องกันการผูกขาดเพื่อรักษาธุรกิจขนาดเล็ก ขนาดกลาง เนื่องจากความได้เปรียบ

ของธุรกิจขนาดใหญ่ซึ่งมีทุน อำนาจต่อรองและเครือข่ายมากกว่า

(4) ความเหลื่อมล้ำระหว่างเมืองชนบท ต้องให้โอกาสกับชนบทมากขึ้นในทุกทาง

(5) ความได้เปรียบเสียเปรียบในอำนาจทางการเมืองและอภิสิทธิ์ (BIAS IN POLITICAL POWER AND PRIVILEGE) ต้องส่งเสริมกลุ่มผลประโยชน์ที่หลากหลายให้เข้มแข็งอย่างเท่าเทียมกัน เพื่อจะได้ลดแรงกดดันของกลุ่มผลประโยชน์ที่มีอภิสิทธิ์ต่อทิศทางการกำหนดนโยบายทั้งนี้เพื่อความสมดุลและความเป็นธรรมทางเศรษฐกิจ การเมืองและสังคม

ระบบเศรษฐกิจที่ประเทศไทยควรคำนึงถึงและนำมาวิเคราะห์เพื่อตัดสินใจ คือ

(1) ระบบเศรษฐกิจพอเพียง (SELF-SUFFICIENT-ECONOMY) และ

(2) ระบบเศรษฐกิจพึ่งพิง (DEPENDENT ECONOMY)

ระบบเศรษฐกิจพอเพียง หรือเศรษฐกิจพื้นฐานเป็นเศรษฐกิจของคนทั้งหมด เป็นเศรษฐกิจที่เชื่อมโยงกับจิตใจ-ครอบครัว-ชุมชน-วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม เป็นเศรษฐกิจแบบบูรณาการให้เกิดความสมดุลทำให้รากฐานแข็งแรงทั้งหมดสามารถเติบโตได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน มีจุดเน้นที่สร้างความเข้มแข็งของสังคม (ประเวศ วะสี : ยุทธศาสตร์ทางปัญญาของชาติ)

จากแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง การที่จะทำให้ชุมชน-สังคมเข้มแข็งจะต้องมีองค์ประกอบ 5 ประการคือ

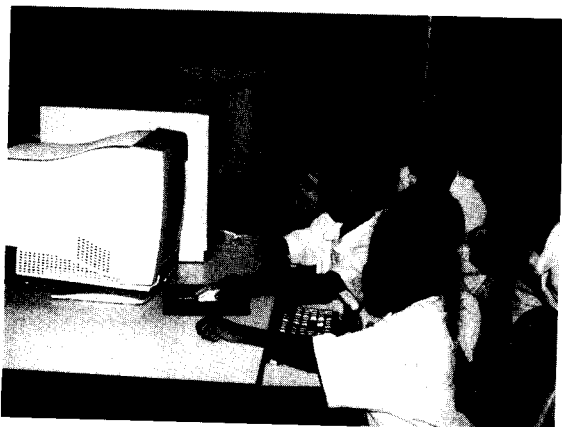
(1) ผู้นำตามธรรมชาติ

(2) การรวมตัวทำกิจกรรม

(3) ชุมชนเป็นเจ้าของกิจการ

(4) ชุมชนมีเงินออมและมีสวัสดิการ

(5) ชุมชนมีความสัมพันธ์ และเชื่อมโยงเครือข่ายภายนอก

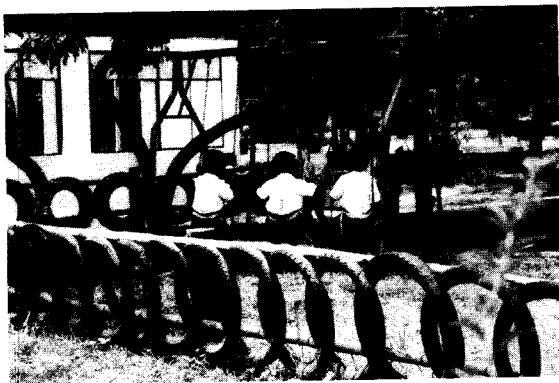

ระบบเศรษฐกิจพึ่งพิง เป็นระบบเศรษฐกิจ

ที่ประเทศไทยใช้ในทุกแผนพัฒนาที่ผ่านมา เป็นการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า และจะมีปัญหาใหม่ตามมา เช่นการพึ่งพิงทุนต่างชาติ พึ่งพิงเทคโนโลยีนำเข้า เป็นต้น ทำให้เกิดผลกระทบตามมาหลายประการ อาทิเช่น การขาดดุล การกระจายรายได้ การผูกขาด รวมถึงการเกิดวิกฤติเศรษฐกิจในปัจจุบัน

การวัดคุณภาพของประเทศในอนาคตจะวัดจาก การพึ่งตนเอง และการพึ่งพาคนอื่น ประเทศที่จัดว่ามีคุณภาพสูงย่อมพึ่งพาตนเองได้ สูงลดการพึ่งพาคนอื่นลงให้มาก จำเป็นที่ประเทศไทยจะต้องตัดสินใจในการกำหนดนโยบายปฏิรูประบบเศรษฐกิจให้เข้มแข็ง พึ่งพาตนเองได้และเป็นเศรษฐกิจที่ทุกคนได้รับผลประโยชน์ที่เป็นธรรม

3. กลยุทธ์ทางสังคม การเปลี่ยนแปลงใดๆ ที่ทรงพลังจะต้องเปลี่ยนแปลงในเชิงความคิดก่อนเสมอ เพราะความคิดแนวใหม่จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงกระบวนทัศน์ในการมองโลก มองสังคมจากสภาพเดิมที่เป็นอยู่และทดแทนด้วยความคิดใหม่ จนก่อให้เกิดการพัฒนาแนวทางใหม่ๆ ของมนุษยชาติแต่การที่จะเปลี่ยนแปลงสังคมในเชิงความคิดได้นั้นจำเป็นต้องสร้างบริบทให้เอื้อต่อการปรากฏขึ้นจำนวนมากๆ ของ **“ผู้ที่สามารถสร้าง”** แก่สังคม เพื่อให้บุคคลเหล่านี้กลายเป็นแกนนำในการสรรค์สร้างความคิดและการค้นหาสิ่งจะให้แก่ประชาชน (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ : คลื่นลูกที่ 5 ปราชญ์สังคม)

บุคคลที่มีวิสัยทัศน์ หรือผู้ที่มีความคิดก้าวล่วงไปในอนาคตจะต้องพยายามวางแผนเพื่อเผชิญกับสภาพสังคมใหม่ที่จะเกิดขึ้น โดยมองดูแนวโน้มว่าสังคมมนุษย์โดยสังคมโลกทั้งมวลหรือในแต่ละภูมิภาคจะก้าวไปสู่ทิศทางใด การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นย่อมจะนำไปสู่ทั้งจุดดีและจุดเสีย จำเป็นจะต้องมีมาตรการและนโยบายป้องกัน ขจัดหรือบรรเทาจุดเสียต่างๆ ในขณะที่เดียวกันก็พยายามที่จะเสริมจุดดีให้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง

ดังนั้นจึงต้องมีการวางแผนการศึกษาเพื่อให้ประชาชนในชาติสามารถปรับตัวได้กับสังคมยุคใหม่ ซึ่งจะต้องรีบทำเพื่อเป็นฐานสำคัญที่จะนำไปสู่ความสามารถที่จะตามทันโลกทั้งในแง่มหภาคและจุลภาค กล่าวคือในแง่ขององค์กรจัดตั้งหรือในแง่ของปัจเจกบุคคล การเตรียมความพร้อมเพื่อการนี้เป็นสิ่งสำคัญเพราะสังคมที่ล้าหลังไม่สามารถคาดการณ์ล่วงหน้าได้ย่อมจะประสบปัญหาและอาจตามประเทศเพื่อนบ้านไม่ทัน (ลิขิต ธีระเวคิน : เตรียมความพร้อมสำหรับศตวรรษที่ 21)

จากสภาวะวิกฤติสังคมไทยในปัจจุบันเป็นอุปสรรคต่อการก้าวทันสังคมโลก ฉะนั้นจำเป็นต้องสร้างสรรค์สังคมใหม่ในสาระสำคัญ 5 ประการ กล่าวคือ

1. สังคมไทยต้องเป็นสังคมที่มีวิสัยทัศน์มุ่งเน้นการป้องกันปัญหา (Proactive) มากกว่าการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า (Reactive)
2. สังคมไทยต้องเป็นสังคมที่มีความคิดสร้างสรรค์ คือเป็นสังคมที่มีกระบวนการที่ทำให้คนในสังคมคิดเป็น วิเคราะห์ได้และประยุกต์ใช้เป็น
3. สังคมไทยต้องเป็นสังคมที่ใช้ระบบคุณธรรมเป็นเกณฑ์วัดคุณค่าทำให้กฎเกณฑ์ทางสังคมที่ตั้งไว้มีประสิทธิภาพ ต้องเปิดโอกาสให้คนมีความรู้ ความสามารถเข้ามาร่วมพัฒนาสังคม
4. สังคมไทยต้องเป็นสังคมแห่งประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมเพื่อลดความเป็นสังคมแห่งอำนาจ

นิยมลงไป

5. สังคมไทยต้องเป็นสังคมที่เห็นคุณค่ากฎกติกาสังคมและคุณค่าของการอยู่ร่วมกัน

ฉะนั้นเพื่อให้สังคมไทยเป็นสังคมตามอุดมการณ์ดังกล่าวข้างต้น การกำหนดวิสัยทัศน์ด้านค่านิยมสังคมไทยที่พึงประสงค์ จึงต้องปรับปรุงแก้ไขกระบวนการต่างๆ ดังนี้

(1) การแก้ไขกระบวนการเลี้ยงดูจากครอบครัว

(2) การแก้ไขผ่านกระบวนการทางการศึกษา

(3) การแก้ไขผ่านกระบวนการทางการเมืองและการปกครองอันได้แก่ ระบบการเมืองและระบบราชการ

(4) แก้ไขผ่านกระบวนการทางเศรษฐกิจ

(5) การแก้ไขกระบวนการถ่ายทอดค่านิยมผ่านสื่อมวลชน

นอกจากจะปรับปรุงแก้ไขกระบวนการต่างๆ ดังกล่าวแล้ว การแก้ปัญหาเศรษฐกิจและสังคมยังต้อง “ปฏิรูป” สิ่งต่างๆ ต่อไปนี้ด้วย กล่าวคือ การสร้างคุณค่าและจิตสำนึกใหม่ การใช้ระบบเศรษฐกิจแบบพอเพียงและประชาสังคม การปฏิรูปเศรษฐกิจมหภาค การปฏิรูประบบรัฐ การปฏิรูประบบการศึกษา และการปฏิรูปสื่อ (ประเด็น : การแก้ปัญหาเศรษฐกิจและสังคม) หากสังคมยังไม่เข้มแข็งพอก็จะต้องสร้างทุนทางสังคม (Social Capital) พร้อมกันไปด้วย โดยคนในสังคมจะต้องร่วมกันลงทุนสร้างคนในสังคมให้พร้อมทั้งด้านกาย จิตใจ และสติปัญญาสร้างทุนทางด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากร ตลอดจนทั้งร่วมกันสร้างทุนทางวัฒนธรรม

4. กลยุทธ์ทางสิ่งแวดล้อม จากการประชุมสหประชาชาติเมื่อ พ.ศ. 2535 ได้มีแผนปฏิบัติการ 21 (Agenda 21) ซึ่งเป็นแนวทางในการปฏิบัติสำหรับท้องถิ่นประเทศและทั่วโลกในการป้องกันและรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทุกครั้งจะต้องมีการคิดราคาและจะต้องดำเนินการ

ตามแผนปฏิบัติการ 21 สังคมไทยจึงต้องตระหนักและวางกลยุทธ์ทั้งเชิงรับและเชิงรุก มิฉะนั้นจะถูกต่อต้านจากสังคมโลก เพราะการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีผลกระทบถึงกันทั่วโลก

5. กลยุทธ์ทางจริยธรรม ในสังคมโลกที่เต็มไปด้วยการแข่งขันสิ่งที่ดีตามมาคือการเอารัดเอาเปรียบนอกจากจะพัฒนาให้มีศักยภาพเท่าเทียมกันเพื่อลดการเอารัดเอาเปรียบแล้วสิ่งสำคัญที่สุดคือการพัฒนาจริยธรรม ไม่ว่าจะเป็นจริยธรรมทางการเมือง ทางเศรษฐกิจหรือจริยธรรมทางสังคม นับตั้งแต่จริยธรรมระดับปัจเจกบุคคล จนถึงระดับประเทศและประชาคมโลก การรวมกลุ่มของประเทศต่างๆ ทั้งในระดับภูมิภาค และระดับโลก ตลอดจนการติดต่อสื่อสารกันทั้งในสังคมโลกยุคไร้พรมแดน ความเป็น “จริยธรรมสากล” ย่อมจำเป็นอย่างยิ่ง

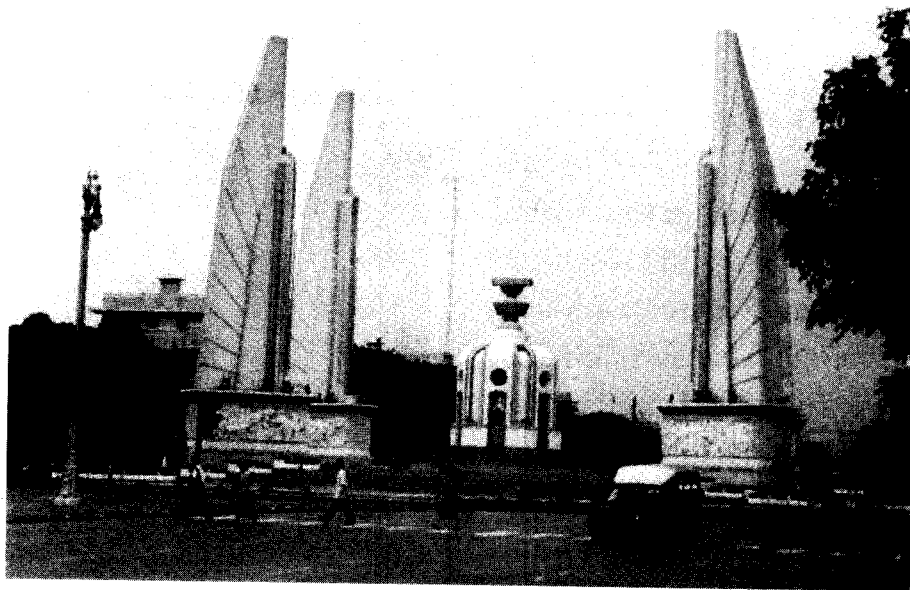
การวัดความสามารถในการแข่งขันของประเทศทั่วโลก นั้นมีตัวชี้วัดอยู่ 8 เรื่องคือ

- 1) ความแข็งแกร่งทางเศรษฐกิจ
- 2) ความเป็นสากลและนานาชาติ
- 3) ความสามารถของภาครัฐบาล
- 4) การพัฒนาระบบการเงินและตลาดทุน
- 5) โครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจ
- 6) ความสามารถในการจัดการและบริหาร
- 7) ความสามารถในการพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

8) ความสามารถในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

จากตัวชี้วัด 8 ประการดังกล่าวจะเห็นว่า สังคมโลกให้ความสำคัญกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์มากที่สุด เพราะมนุษย์เป็นศูนย์กลางของทุกสิ่งทุกอย่าง มนุษย์เป็นศูนย์กลางของการพัฒนา จะพัฒนาอะไรก็ตามจึงตั้งคำถามไว้เสมอว่า “มนุษย์ได้อะไร มนุษย์เสียอะไร” สังคมไทยกับสังคมโลก จะไม่มีนัยสำคัญที่แตกต่างกัน หากคนไทยทุกคนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพและร่วมกันพัฒนาสังคมไทย ให้เป็นประชาสังคมที่เข้มแข็งมุ่งต่อผลประโยชน์แห่งชาติ (Nation Interest) ที่ประชาชนทุกคนได้รับร่วมกันเป็นผลประโยชน์ที่สามารถรับประกันได้ว่าเอื้อประโยชน์ต่อประชาชนในประเทศโดยรวมอย่างแท้จริง

ความฝัน : พลั้วแห่งความต้องการ

พิสิษฐ์ รวยทรัพย์*

การปฏิรูปการศึกษา จะได้กล่าวถึงแนวคิดในการปฏิรูปการศึกษา การดำเนินการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ กฎหมายการศึกษา และการแสดงความคิดเห็นของผู้เขียนซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้

แนวคิดในการปฏิรูปการศึกษา

ดร.วิชัย ตันศิริ (มติชน 28 กุมภาพันธ์ 2540) ได้กล่าวว่า หากจะปฏิรูปการศึกษากันจริง จะต้องปรับอย่างน้อย 3 มิติทางการศึกษา คือ มิติ **ด้านจุดมุ่งหมายและปรัชญาการศึกษา** ซึ่งได้แก่ การศึกษาเพื่อที่จะเรียนรู้ (Learning to Know) โดยฝึกเด็กให้คิดด้วยตนเองให้มากขึ้น การศึกษาเพื่อที่จะทำเป็น (Learning to do) ที่เน้นการฝึกปฏิบัติในการทำอาชีพและในเรื่องเกี่ยวกับการแก้ปัญหาของความเป็นอยู่ การศึกษาเพื่อที่จะเป็นมนุษย์ (Learning to be) ซึ่งเห็นว่า ระบบการแข่งขันกวดวิชาเพื่อเข้าศึกษาต่อ จะทำให้ความ

เป็นมนุษย์น้อยมาก และในระดับอุดมศึกษาไม่เน้นการสร้างบุคลิกภาพและจิตใจ แต่เน้นเรื่องความรู้วิชาชีพนากกว่า การศึกษาเพื่อจะอยู่ร่วมกันอย่างสันติ (Learning to live together peacefully) โดยมีวิถีชีวิตที่ไม่เน้นวัตถุนิยมเกินขอบเขต **มิติด้านระบบบริหารและการจัดการ** ที่ให้ความสำคัญของความเป็นเอกภาพทางนโยบายและการกำกับดูแล แต่มีความหลากหลายในการปฏิบัติโดยการกระจายอำนาจการดำเนินการให้แก่ทุกระดับ โดยเฉพาะระดับจังหวัดและระดับท้องถิ่น ให้เป็นกิจจะลักษณะและเป็นทางการและ **มิติด้านจัดระบบการศึกษาตลอดชีวิต**ที่จะต้องยึดถือว่าการศึกษาคือชีวิต **ชีวิตคือการศึกษา** เป็นหน้าที่ของรัฐที่จะสร้างแรงจูงใจให้ทุกคนศึกษาตลอดชีวิตและส่งเสริมให้ทุกสถาบันทางสังคมเข้ามาช่วยจัดการศึกษาตลอดชีวิต

*หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอพิบูลมังสาหาร

นายแพทย์ประเวศ วะสี ราษฎรอาวุโส

(มติชน 19 กันยายน 2540) กล่าวว่า การปฏิรูปการศึกษาต้องทำทั้งระบบโดยเฉพาะการปฏิรูปการเรียนรู้ เพื่อพัฒนามนุษย์ให้เต็มศักยภาพทั้งทางจิตใจและปัญญา ขณะนี้กระบวนการเรียนรู้อ่อนแอมาก จะต้องเริ่มปฏิรูประบบการจัดการโดยการกระจายอำนาจ และจัดความสัมพันธ์ในระหว่างครูและนักเรียนโดยไม่เกี่ยวกับผู้บริหารที่มีความสัมพันธ์เชิงอำนาจเป็นระบบอุปถัมภ์ที่นำความหายนะมาสู่สังคมไทยเช่นในปัจจุบัน นอกจากนั้นยังต้องสร้างระบบการประเมินซึ่งขณะนี้ไม่มี หากประเมินพบว่าการจัดการศึกษาล้มเหลว หน่วยงานการจัดการศึกษาอย่างกระทรวงศึกษาธิการต้องขึ้นศาล ปรับระบบการเงินเพื่อเปลี่ยนพฤติกรรมของโรงเรียนและครู ให้ผู้เรียนเป็นผู้ถือเงินเพื่อให้เลือกเรียนได้เองโดยเฉพาะคนจน มีคู่มือการศึกษาและชุมชน มีหน้าที่ดูแลสถานศึกษาแทนกรมต่างๆ ให้สถานศึกษาแจ้งว่าต้องใช้เงินทำอะไรบ้าง ไม่ใช่สำนักงบประมาณเป็นผู้จัดให้ เพราะขณะนี้ไม่รู้ว่ข้าราชการถึงครึ่งหรือไม่ที่ทำงานจริงจัง ดังนั้นควรตั้งสถาบันวิจัยระบบการศึกษาที่เข้มแข็ง จัดทำกฎหมายปฏิรูปครูและปฏิรูปการศึกษา

นายสิปพนนท์ เกตุทัต ประธานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (19 กันยายน 2540) กล่าวว่า การปฏิรูปการศึกษาต้องออกเป็นกฎหมายและอธิบายให้ประชาชนได้เข้าใจ จากนั้นระดมทุกฝ่ายมีส่วนร่วมให้ชุมชนโรงเรียนมีส่วนร่วมทางการศึกษาทั้งหมด โดยเน้นปรัชญาการศึกษาตลอดชีวิตให้โยงความรู้ต่างๆ เข้าด้วยกันเพื่อให้เกิดกระบวนการทางความคิดและสามารถปรับปรุงนำไปสู่การปฏิบัติได้ หัวใจการปฏิรูปต้องเน้นสร้างคนให้ปฏิบัติงานได้ที่สำคัญต้องปฏิรูประบบการเรียนรู้ทั้งหมด และระบบการจัดการทั้งหมด ให้สถานศึกษามีอำนาจการตัดสินใจกระทรวงศึกษาธิการ

ควรเป็นฝ่ายอำนวยการที่เล็กแต่เข้มและต้องมีหน่วยงานดูแลมาตรฐานคุณภาพการศึกษา

โสภณ สุภาพงษ์ กรรมการผู้จัดการบริษัทบางจากปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน) ซึ่งได้รับรางวัลแมกไซไซ สาขาบริการชุมชน (มติชน 6 สิงหาคม 2541) กล่าวว่า “พ่อแม่เป็นครูที่ดีที่สุด” เพราะให้การเลี้ยงดูทุกคนไม่ว่าจะโง่หรือฉลาดไม่คัดออกเหมือนในระบบโรงเรียน จะไม่มีประโยชน์เลยถ้าเราไม่ให้ความสำคัญกับการสร้างครู 4-5 แสนคน ขณะที่ทอดทิ้งครูคนแรกซึ่งในพ่อแม่ 4-5 ล้านคน จากประสบการณ์การทำงานกับมูลนิธิเด็กพบว่าแก้ปัญหของเด็กไม่ได้เลยถ้าขาดพ่อแม่ได้ทำหน้าที่ครูคนแรกได้ดีต้องทำให้พวกเขาอยู่ได้หากินได้ในชนบทไม่ต้องอพยพเข้ามาในเมืองจนทำให้บรรยากาศการศึกษาในครอบครัวชนบทต้องว่าเหวเหมือนในปัจจุบัน ผมอยากให้เรามองระบบการศึกษาในภาพใหญ่ โดยมองเรื่องเหล่านี้เข้าไปด้วยไม่ใช่มองแค่ระดับกระทรวง เพราะจะทำงานไม่สำเร็จ เนื่องจากเป็นเพียงลิ่วล้อของกลไกการแก้ปัญหาเท่านั้น

“แนวทางพัฒนาเศรษฐกิจในบ้านเราเป็นการพัฒนาที่สร้างบาปกรรม ทำลายชีวิตในชนบท ทำให้ชาวบ้านต้องออกมาเผชิญปัญหา

ในเมือง การศึกษาจะแก้เรื่องเหล่านี้ได้หรือไม่ ที่ผ่านมารัฐจ่ายเงินให้กับชาวต่างชาติจำนวนนับล้านล้านบาท เพราะมีระบบการศึกษาที่เลียนแบบต่างประเทศ แต่ก็ไม่รู้เท่าทันเขา ดูเหมือนเวลานี้เราจะหมด?” ที่จะแก้ปัญหาด้วยปฏิเสธไม่ได้ว่าเป็นปัญหาทางการศึกษาด้วย ผมมองว่าระบบการศึกษาที่ผ่านมามีผลผลิตคนเพื่อเป็นทาสมารับใช้คนอื่น เพราะเป็นการเรียนท่องจำไม่เกิดกระบวนการคิด ขณะเดียวกันก็พัฒนาระบบการจัดการทาสมาใช้ทาสด้วย เพราะผลิตคนที่มาเอารัดเอาเปรียบคนไทยด้วยกัน แล้วก็ภูมิใจว่าจัดได้คล้ายคลึงกับต่างชาติ

“อยากเห็นการจัดการศึกษาที่ทำให้คนไทยเป็นไทในความคิด เน้นการรู้ผลที่ไม่ใช่แค่ความรู้แต่เป็นความสุขจากการได้ช่วยคนอื่นซึ่งจะเกิดขึ้นได้ โดยกระบวนการศึกษาลักษณะกลุ่มชุมชน แต่ที่ผ่านมารัฐเอาใจครูอย่างเดียว ครูก็เข้ามาสั่งนักเรียนอย่างเดียวเช่นกัน ผมอยากเห็นครูเหมือนพี่เลี้ยง คอยเป็นโค้ชส่งเสริมให้มีการเรียนรู้จากของจริง ไม่ใช่แบบลูกผมได้เกรด 4 เต็มทุกวิชา ปลุกต้นไม้ทั้งที่ไม่เคยลงมือปลูกเลย กาถูกฉีดอย่างเดียว อยากเห็นระบบป้องกันการศึกษาก่อขึ้นในบ้านเราให้

ชาวบ้านนำไปเลือกที่เรียนให้ลูก จะทำให้โรงเรียนต้องพัฒนาเพื่อเอาใจชาวบ้าน อยากให้กระจายอำนาจเหล่านี้อลงไป”

“นอกจากนี้ อยากเห็นภาพที่รัฐมนตรีลงไปตรวจพื้นที่แล้ว ไม่มีครูถูกเกณฑ์มาคอยรับที่สนามบิน อยากเห็นรัฐมนตรีต้องเอาใจครูเพื่อให้ครูได้เอาใจชาวบ้านแทน ถ้าเกิดภาพเหล่านี้ก็ถือว่าปฏิรูปการศึกษาสำเร็จแล้ว”

กระทรวงศึกษาธิการกับการปฏิรูปการศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการมีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการสร้างความหวังและอนาคตของการพัฒนาประเทศด้วยการเสริมสร้างศักยภาพของคนให้พร้อมสมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีความรู้ความสามารถเต็มศักยภาพของแต่ละคน การปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งถือว่าเป็นปฐมบทของการพัฒนาคนรุ่นใหม่อย่างครอบคลุมทั้งประเทศครั้งนี้จะต้องมีกรมและทิศทางการที่เป็นรูปธรรม มีความชัดเจน และสามารถนำไปปฏิบัติได้จริงในทุกพื้นที่ซึ่งครอบคลุมและทิศทางการดำเนินงานให้บรรลุตามเป้าหมายที่เป็นจริงได้นั้น กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดไว้ดังนี้

การศึกษาไทยเป็นเลิศในปี 2000 โดยคนไทยทุกเพศ ทุกวัย ทุกอาชีพ จะต้องมีการศึกษาในอัตราเฉลี่ยคนละ 12 ปี ให้ความสำคัญและเน้นเป็นพิเศษในการนำเด็กที่มีอายุ 3-5 ปี ให้เข้าเรียนครอบคลุมทุกพื้นที่อย่างทั่วถึง เพื่อเตรียมความพร้อมและพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา ก่อนเข้าเรียนระดับประถมศึกษา การดำเนินการให้สถานศึกษาปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการศึกษาใหม่เพื่อให้โอกาสนักเรียนเข้ารับการศึกษามี 3 ลักษณะดังนี้

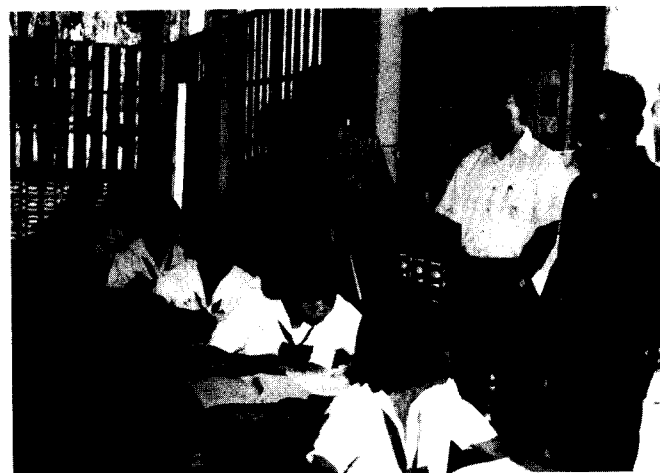
1. นักเรียนที่มาจากครอบครัว ที่มีฐานะพอที่จะรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการศึกษาได้ ให้รับผิดชอบ ค่าใช้จ่ายเอง
2. นักเรียนที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะปานกลาง กระทรวงศึกษาธิการจะจัดเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาให้
3. นักเรียนที่มาจากครอบครัวยากจนโรงเรียนและรัฐจะต้องให้การสนับสนุนทางการเงิน

นอกจากนี้ ยังมีเด็กและเยาวชนที่อยู่ในฐานะครอบครัวล้มสลาย พ่อแม่แยกทางกัน เด็กกำพร้า เด็กชาวเขา เด็กที่อยู่ในภาวะครอบครัวที่ไม่เอื้อต่อการส่งเสริมการศึกษาและเด็กกำพร้าเหล่านี้คือปัญหาที่ปรากฏอยู่ในสังคม รัฐต้องจัดกองทุนเพื่อการศึกษาจ่ายคืนและปลอดดอกเบี้ย โดยให้สถานศึกษารับผิดชอบดำเนินการ ส่วนเยาวชนและประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป กระทรวงศึกษาธิการ จะให้การศึกษานอกระบบโรงเรียนอย่างทั่วถึง ไม่ว่าจะอยู่ในสภาพที่ทำงานใดๆ ในโรงงาน ประกอบอาชีพทำไร่นา ตลอดจนจนกรมทหาร เรือนจำและศาสนสถาน พร้อมใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ที่ทำให้การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

เพื่อให้การดำเนินงาน บรรลุเป้าประสงค์ไว้ กระทรวงศึกษาธิการจึงได้ดำเนินการปฏิรูปการศึกษาอย่างต่อเนื่องด้วยการพัฒนา และปรับปรุงการจัดการศึกษาของประเทศ ด้วยกระบวนทัศน์ใหม่

ให้มีความก้าวหน้ายิ่งขึ้นทั้งปริมาณและคุณภาพ โดยได้จัดกลุ่มการปฏิรูปการศึกษาและการพัฒนาไว้ 4 แนวทางหลักคือ

1. การปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษาให้โรงเรียนในระดับหมู่บ้านที่มีศักยภาพเพียงพอสามารถจัดการศึกษาทั้งระดับก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา และมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อประสิทธิภาพของการใช้ทรัพยากร ไม่ว่าบุคคล อาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์การศึกษา เทคโนโลยีทางการศึกษา จัดให้มีโรงเรียนศูนย์ปฏิบัติการศึกษาในระดับตำบล ให้สามารถจัดบริการจัดการศึกษาให้โรงเรียนเครือข่ายที่เป็นโรงเรียนอื่นที่อยู่ใกล้เคียงได้อย่างประหยัดและมีคุณภาพลดความซ้ำซ้อนในการรับนักเรียน โดยให้โรงเรียนมัธยมศึกษาของกรมสามัญศึกษา เน้นการรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายมากกว่านักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น วิทยาลัยสังกัดกรมอาชีวศึกษาเน้นการสอนวิชาชีพเป็นหลัก เพื่อให้ให้นักเรียนที่เรียนจบแล้วสามารถทำงานในสถานประกอบการหรือประกอบอาชีพอิสระได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับความต้องการของสังคม ให้สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลพัฒนาวิชาช่าง จนถึงระดับปริญญาตรี วิทยาลัยพลศึกษา พัฒนาและเพิ่มบุคลากรพลศึกษา เพื่อส่งเสริมการออกกำลังกายของประชาชนและเพื่อให้มีพลานามัยที่แข็งแรง วิทยาลัยนาฏศิลป์ได้ขยายหลักสูตรเพื่อเพิ่ม

ศักยภาพ และสอนวิชาดนตรีสากล วิชาการแสดง ตลอดจนการจัดรายการ และตกแต่งสถานที่นอกเหนือจากการสอนนาฏศิลป์และดนตรีไทย วิทยาลัยช่างศิลป์ ให้ขยายสถานศึกษาและเพิ่มจำนวนนักเรียนเพื่อสืบสานและถ่ายทอดมรดกไทยด้านช่างและศิลปวัฒนธรรมไทย สถาบันราชภัฏขยายการรับนักศึกษาให้เต็มศักยภาพ

2. การปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษาซึ่งดำเนินการดังนี้

2.1 พัฒนาวิชาชีพครู ครูทุกคนจะได้รับการอบรมเพื่อการพัฒนาความรู้ ความคิด คุณธรรม จริยธรรม เทคนิควิธีอย่างน้อยคนละ 2 ปี ต่อครั้ง กำหนดมาตรฐานวิชาชีพ และจรรยาบรรณครู

2.2 ส่งเสริมชีวิตความเป็นอยู่ของครู โดยลดการหักเงินเดือน ณ ที่จ่าย จัดหาแหล่งเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ มาบรรเทาปัญหาหนี้สินครู

2.3 การจัดสวัสดิการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตครู ปรับปรุงระบบการบริหารงานบุคคลให้เหมาะสม มีประสิทธิภาพ บริสุทธิ์ ยุติธรรม

3. ปฏิรูปหลักสูตรการเรียนการสอนโดยการจัดหลักสูตรอนุบาลให้เป็นการเตรียมความพร้อมทุก ๆ ด้าน มีอุปกรณ์ประกอบกิจกรรมอย่างได้มาตรฐาน ครบถ้วนภายในอาคารสถานที่ที่จัดอย่างเหมาะสม กระบวนการเรียนการสอนเป็นมาตรฐานสากลปรับโครงสร้างหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยเน้นการกำหนดมาตรฐานคุณภาพการศึกษาทุกสาขา วิชา ทุกระดับ ปรับกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นการปฏิบัติจริง ส่งเสริมการใช้สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยและเหมาะสม ใช้วิธีการวัดผลและประเมินผลในสภาพเป็นจริง จัดทำแฟ้มผลงานและทำระเบียบสะสม ตลอดจนนำระบบการประกันคุณภาพการศึกษามาใช้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสำหรับการศึกษาทางไกลอย่างมีประสิทธิภาพ

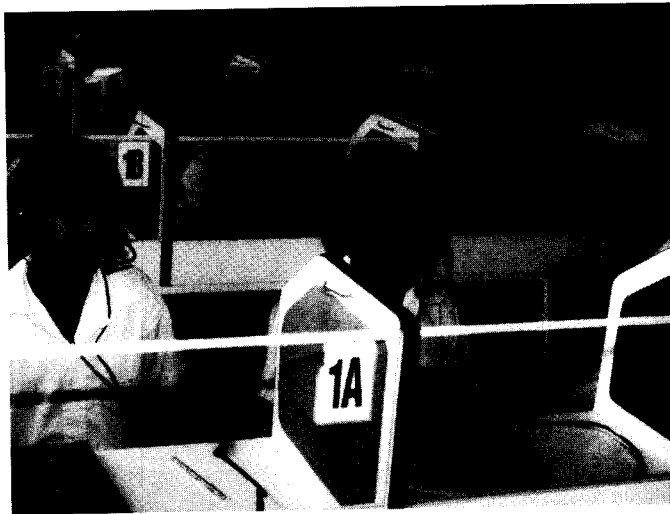
4. การปฏิรูปการบริหาร ได้มีการจัดการ

ศึกษาแบบสหสัมพันธ์เพื่อการใช้ทรัพยากรในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ ปรับปรุงแก้ไขระเบียบข้อบังคับ เพื่อให้เกิดการคล่องตัวในการบริหาร โดยกระจายอำนาจการตัดสินใจไปสู่สถานศึกษาอย่างเป็นระบบและเป็นรูปธรรมกำหนดระเบียบการแต่งตั้งกรรมการโรงเรียน บทบาทของกรรมการโรงเรียนให้มีส่วนร่วมคือ ร่วมทำร่วมตัดสินใจ ตั้งแต่การกำหนดสัญญาประชาคมในธรรมนูญของโรงเรียน การทำแผนแม่บทของโรงเรียน การมีส่วนร่วมในการจัดซื้อจัดจ้าง การรับรู้ในการบริหารงบประมาณและผลการจัดการศึกษาของโรงเรียน การให้ข้าราชการครูมีส่วนร่วมกิจกรรมของท้องถิ่น เพื่อให้เป็นผู้นำทางวิชาการ และความเป็นผู้รอบรู้ในการติดตามข่าวสารที่เคลื่อนไหวอยู่ตลอดเวลา สามารถให้คำแนะนำด้านที่เป็นประโยชน์ ทั้งด้านการศึกษาและแนวคิดในการรักษาสีตติ ปกป้องผลประโยชน์ในการประกอบอาชีพของประชาชน นอกจากนั้นให้มีเสนอร่างพระราชบัญญัติ เพื่อปฏิรูปการบริหารเข้าสู่อการพิจารณาสภาผู้แทนราษฎรหลายฉบับ อาทิร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสงฆ์ จุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยราชวิทยาลัย ฯลฯ ซึ่งพระราชบัญญัติเหล่านี้ จะสร้างคุณประโยชน์ในการบริหารให้เกิดประโยชน์สูงสุดมีความคล่องตัวสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงยุคสมัย ซึ่งจะเป็นรากฐานสำคัญของการปฏิรูประบบการบริหารต่อในอนาคต ในด้านความร่วมมือด้านการศึกษาระหว่างประเทศ ได้มีการลงนามในข้อตกลง ความร่วมมือด้านการศึกษาระหว่างประเทศไทยกับประเทศโรมาเนีย ซึ่งจะเป็นจุดเริ่มต้นขยายขอบข่ายการศึกษาของไทยเผยแพร่เข้าสู่ชุมชนโลกอย่างกว้างขวางยิ่งขึ้น

กฎหมายการศึกษา

จากจดหมายเปิดผนึก ถึงประชาชนคนไทย พิชิตความเปลี่ยนแปลง (มติชน 3 พฤศจิกายน 2540) มีข้อเสนอความคิดทางการศึกษาไว้หลายเรื่อง ตั้งแต่การพัฒนารากฐานของชีวิตด้านสุขภาพ อนามัยให้เด็กไทยไปจนถึงกระบวนการเรียนรู้ใหม่ๆ เพื่อให้เด็กไทยมีกำลังปัญญากล้าแข็งและจากบทเรียนของแผ่นดินที่เกิดกบฏทางเศรษฐกิจ ที่สร้างความเจ็บปวดให้แก่คนไทยทุกหย่อมหญ้า พร้อมกับย้ำอีกครั้งว่า “การปฏิรูปการศึกษาปฏิวัติภูมิปัญญา” เท่านั้นที่ป้องกันไม่ให้เกิดกบฏทางเศรษฐกิจที่เช่นเกิดขึ้นอีก กฎหมายการศึกษาที่ต้องการจะให้ก็คือ ต้องการกฎหมายเพื่อที่จะคุ้มครองสิทธิของประชาชนคนไทยทุกคน ไม่ว่าจะเป็นคนพิการทางร่างกายและสติปัญญา เด็กด้อยโอกาสกลุ่มต่างๆ ไม่ว่าไร้สัญชาติและเด็กต่างด้าว ให้ได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพทัดเทียมกันตั้งแต่ชั้นปฐมวัย จนสุดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปีท้องถิ่นหรือชุมชนที่มีบทบาทในการจัดการศึกษา สร้างหลักสูตรและกิจกรรมการเรียนการสอน ที่สอดคล้องกับความต้องการทางเศรษฐกิจสังคม ตลอดจนภูมิปัญญาและรากเหง้าทางวัฒนธรรมของท้องถิ่นให้มีกฎหมายปรับโครงสร้างการเงินการคลังของประเทศเพื่อให้ทุกท้องถิ่นมีทุนทรัพย์ที่จะอุดหนุนการศึกษาของตนเองได้โดยอิสระและเพียงพอ จัดระบบการใช้ทรัพยากรการสื่อสารของชาติเพื่อประโยชน์ทางการศึกษาให้เหมาะสม วางระบบการประเมินผล และประกันคุณภาพด้วยการมอบความรับผิดชอบในการรายงานต่อประชาชนไปยังองค์กรที่มีหน้าที่จัดการศึกษาทุกระดับ เพื่อให้ระบบการศึกษาของเราอิสระ ยึดหยุ่นควบคู่กับโปร่งใส ตรวจสอบได้

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 42 ได้กำหนดไว้ว่าบุคคลย่อมมีเสรีภาพในทางวิชาการ การศึกษาอบรม การเรียนการสอน การวิจัยและเผยแพร่งานวิจัยตามหลักวิชาการย่อมได้รับความ

คุ้มครองทั้งนี้ ไม่ขัดต่อหน้าที่ของพลเมือง หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน มาตรา 43 กำหนดไว้ว่าบุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี ที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายการจัดการศึกษาอบรมของรัฐ ต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกชน ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติการจัดการศึกษาอบรมขององค์กรวิชาชีพ และเอกชนภายใต้การกำกับดูแลของรัฐ ย่อมได้รับความคุ้มครองทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติและมาตรา 81 กำหนดไว้ว่ารัฐต้องจัดการศึกษาอบรม และสนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม จัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ ปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจสังคม สร้างเสริมความรู้และปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข สนับสนุนการค้นคว้าวิจัยในศิลปวิทยาการต่างๆ เร่งรัดพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาประเทศ พัฒนาวิชาชีพครู และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นศิลปวัฒนธรรมของชาติ

แนวโน้มนำพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

คณะรัฐมนตรีมีมติให้คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ดำเนินการนำร่างพระราชบัญญัติการศึกษาของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ทบวงมหาวิทยาลัย และของกระทรวงศึกษาธิการมา รวมกันและจัดทำรายละเอียดเป็นร่างของรัฐบาล กลับมาเสนอคณะรัฐมนตรีอีกครั้ง แต่ให้ยัดร่าง ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ เป็นหลัก

นายรุ่ง แก้วแดง เลขาธิการคณะกรรมการ การศึกษาแห่งชาติ กล่าวว่า ที่ประชุม ครม.ได้ อนุมัติในหลักการร่าง พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติของ สกศ.ที่มีสาระสำคัญ 9 หมวดกับอีก 1 บทเฉพาะ กาลดังนี้

หมวด 1 หลักการศึกษาไทย มี 3 ประการ คือ การศึกษาสำหรับคนทั้งมวลตลอดชีวิต, คนทั้ง มวลมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและให้มีการ พัฒนาการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

หมวด 2 สิทธิเสรีภาพและหน้าที่ของ บุคคลในด้านการศึกษา

2.1 คนไทยมีสิทธิเสรีภาพ ความเสมอภาคและหน้าที่ในด้านการศึกษาเพื่อพัฒนาตนเอง

2.2 ให้จัดทำกฎหมายว่าด้วยการ ศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อใช้แทนกฎหมายว่าด้วยการ ประถมศึกษา

2.3 บิดามารดาและผู้ปกครองของ เด็กมีสิทธิในการอบรมเลี้ยงดูเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 3 ปี รวมทั้งส่งเสริมการพัฒนาของเด็กในช่วง 3-5 ปี และต้องส่งบุตรเข้ารับการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 1 เมื่อเด็กอายุครบ 6 ปีบริบูรณ์

2.4 บิดามารดา ผู้ปกครองที่มีความ พร้อมอาจจัดการเรียนการสอนระดับการศึกษาขั้น พื้นฐาน บางส่วนหรือทั้งหมดให้แก่เด็กทั้งหมดที่ บ้านได้

หมวด 3 ระบบการศึกษา

3.1 การศึกษาตลอดชีวิตมี 3 รูปแบบ ได้แก่ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ซึ่งผู้เรียนสามารถ เทียบโอนผลการเรียนระหว่างรูปแบบต่าง ๆ ได้

3.2 ให้มีกฎหมายว่าด้วยการ อาชีวศึกษา และการฝึกอบรมวิชาชีพ

หมวด 4 ครูและผู้บริหารการศึกษา

4.1 ครูและผู้บริหารการศึกษาทุกระดับยกเว้นระดับอุดมศึกษา ต้องมีใบอนุญาต ประกอบวิชาชีพ โดยปรับปรุงคุรุสภาให้เป็นองค์กร วิชาชีพครู ที่มีอิสระ

4.2 จัดให้มีกฎหมายว่าด้วยเงิน เดือนและเงินประจำตำแหน่งครู และผู้บริหารการ ศึกษา

หมวด 5 แนวทางจัดการศึกษา

5.1 การจัดการศึกษาและฝึกอบรม ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามความ สามารถและเต็มตามศักยภาพ

5.2 สำหรับการศึกษาในระบบจัดให้ มีหลักสูตรแกนกลางและหลักสูตรท้องถิ่นที่มีความ หลากหลาย

หมวด 6 คุณภาพและมาตรฐานการศึกษา

6.1 ให้จัดตั้งสำนักงานการศึกษาแห่ง ชาติ เป็นองค์กรอิสระที่มีอำนาจหน้าที่เสนอแนะ นโยบายและกำหนดมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ

6.2 จัดให้มีระบบประเมินคุณภาพ

และมาตรฐานการศึกษา ทั้งการประเมินภายใน
โดยสถานศึกษาและการประเมินภายนอก

หมวด 7 การบริหารและการจัดการศึกษา

7.1 ปรับบทบาทหน่วยงานบริหาร
ราชการส่วนกลาง ให้มีอำนาจหน้าที่กำหนด
นโยบาย กำหนดมาตรฐานการศึกษา สนับสนุน
ทรัพยากรและกำกับดูแล ติดตามประเมินคุณภาพ
และมาตรฐานการศึกษา

7.2 ให้กระจายอำนาจการบริหาร
การศึกษา ระดับก่อนประถมศึกษา และการศึกษา
ขั้นพื้นฐานไปยังสถานศึกษาที่มีความพร้อมและ
ผ่านหลักเกณฑ์ที่กำหนด โดยให้สถานศึกษานั้น
เป็นนิติบุคคล

7.3 ให้ครอบครัวและสถาบันศาสนา
ชุมชน โรงพยาบาล สถาบันทางการแพทย์ สถาน
สงเคราะห์ องค์กรเอกชน และสถานประกอบการ
จัดการศึกษา ได้ตามเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนด

7.4 สำหรับการจัดการศึกษาของ
เอกชนนอกจากให้เป็นอิสระและได้รับการ
สนับสนุนจากรัฐแล้ว ยังต้องอยู่ภายใต้การกำกับ
ติดตามประเมินคุณภาพเช่นเดียวกับสถานศึกษา
ของรัฐ

หมวด 8 ทรัพยากรเพื่อการศึกษา

8.1 ให้มีการระดมทรัพยากรจากรัฐ
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถานศึกษาและเอกชน

รวมทั้งส่วนต่างๆ ของสังคมเพื่อนำมาใช้ในการ
จัดการศึกษา

8.2 การจัดสรรงบประมาณเพื่อการ
ศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้จัดเป็นเงินอุดหนุนรายบุคคล
แก่ผู้เรียนหรือผู้ปกครอง รวมทั้งให้จัดสรรเพิ่มเติม
เป็นพิเศษสำหรับกลุ่มบุคคลที่มีความบกพร่องต่างๆ
หรือด้อยโอกาสหรือมีความสามารถพิเศษ

8.3 สถาบันอุดมศึกษาในกำกับของ
รัฐเป็นหน่วยงานที่มีฐานะเป็นนิติบุคคลมีอิสระใน
การบริหารเงิน การบริหารงานบุคคล และการ
บริหารราชการ ตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้ง
สถาบันระดับอุดมศึกษาแต่ละแห่ง

8.4 ให้องค์กรปกครองท้องถิ่น
จัดสรรรายได้ส่วนหนึ่ง มาสมทบจากเงินอุดหนุน
จากรัฐในส่วนที่เหมาะสม

8.5 ให้จัดสรรสำหรับงบประมาณครู
และผู้บริหารการศึกษาในรูปแบบที่หลากหลาย
รวมทั้งการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตาม
อัธยาศัย ตลอดจนสนับสนุนการจัดการศึกษาของ
เอกชนทุกระดับ

หมวด 9 สื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา
เปิดโอกาสให้คนไทยทุกคนได้เรียนรู้ตลอดชีวิต
และให้มีการนำสื่อและเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้
เพื่อการศึกษาอย่างกว้างขวาง โดยจัดตั้ง
สำนักงานส่งเสริมการใช้สื่อและเทคโนโลยีทางการ
ศึกษา เป็นองค์กรอิสระ

ส่วนบทเฉพาะกาล ให้มีคณะกรรมการ
ปฏิรูปการศึกษาจำนวน 11 คน ซึ่ง ครม. แต่งตั้ง
เป็นองค์กร คณะบุคคลเฉพาะกิจ มีวาระคราวเดียว
5 ปี มีอำนาจหน้าที่วางแผนดำเนินงานกำกับดูแล
และประเมินผลการปฏิบัติงานให้เป็นไปตาม พ.ร.บ.
การศึกษาแห่งชาติ

ข้อพิจารณาจากแนวคิดการปฏิรูปการศึกษา
การดำเนินการปฏิรูปการศึกษาช่วงยุคโลกาภิวัตน์
และกฎหมายการศึกษา ไม่ว่ารัฐธรรมนูญแห่งราช
อาณาจักรไทย และแนวโน้มในการตราพระราช

บัญญัติการศึกษาแห่งชาติ นับว่ามีความสอดคล้องกันมากทีเดียว แต่มีแนวคิดที่ยังมีความขัดแย้งกันอยู่มากพอสมควร คือเรื่องการกระจายอำนาจในการศึกษา ซึ่งส่วนใหญ่เห็นด้วยแต่ก็มีข้อกังขาอยู่ว่า จะปรับเปลี่ยนองค์กรทางการศึกษาทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่นอย่างไรซึ่งการเปลี่ยนแปลงนั้นจะมีผลต่อบทบาทหน้าที่ของบุคคลหลายระดับ และเมื่อเปลี่ยนแปลงมาแล้วบุคคลเหล่านั้นจะอยู่ในบทบาทอะไรจึงจะเกิดประโยชน์สูงสุด แต่อย่างไรก็ดี ร่างพระราชบัญญัติการศึกษาหลายฉบับคงตระหนักในเรื่องนี้จึงได้กำหนดไว้ว่าให้ท้องถิ่นที่มีความพร้อม จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานแบบเบ็ดเสร็จ ซึ่งสามารถตัดสินใจอย่างอิสระ ทั้งด้านการคลัง การงบประมาณ การบริหารบุคคลและการกำหนดหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของท้องถิ่น ซึ่งขณะนี้ท้องถิ่นหรือชุมชนก็มีส่วนร่วมในเรื่องเหล่านั้นมากพอสมควร แต่การมอบอำนาจให้ท้องถิ่นจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานแก่ท้องถิ่นที่มีความพร้อมนั้น เห็นว่าควรพัฒนาความพร้อมของท้องถิ่นในด้านต่าง ๆ ดังนี้

ด้านการเมืองการปกครอง องค์การหรือบุคคลที่มีอำนาจจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ต้องมีวิธีการคิด วิธีการดำเนินชีวิตแบบประชาธิปไตยที่พึงประสงค์กล่าวคือมีความระมัดระวัง ปัญญาธรรม สามัคคีธรรม โดยเข้ามาสู่ตำแหน่งที่มีอำนาจด้วยความบริสุทธิ์ ยุติธรรม ไม่มีการซื้อสิทธิขายเสียง

แสวงหาประโยชน์จากการใช้ตำแหน่งหน้าที่ ซึ่งหลายชุมชนก็จะพร้อมอยู่แล้ว แต่ชุมชนที่ยังไม่มีความพร้อม โรงเรียนก็เริ่มขาดแคลนเยาวชนให้มีความคิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ทั้งนี้ก็จะได้ไม่มีความองค์กร ชุมชน ได้ขอแบ่งค่าจ้างครูพี่เลี้ยง ที่ดูแลเด็กปฐมวัย ดังที่ปรากฏอยู่ทุกวันนี้

ด้านสังคมชุมชนหรือท้องถิ่น ต้องปราศจากปัญหาการบริโภค สารเสพติดต้องห้ามรุนแรงและอบายมุขทั้งปวง ซึ่งชุมชนที่ปลอดสิ่งเหล่านี้มีปรากฏอยู่หลายชุมชนแต่ก็มีปรากฏข่าวว่าชุมชนที่มีแต่เด็กผู้หญิง คนชรา แล้วมีวัยรุ่นกลับจากต่างถิ่นมาจี้ข่มขืนเด็กในชุมชน รวมทั้งบุตรหลานของครูโดยไม่มีใครช่วยเหลือ ผู้นำชุมชนก็ไม่กล้าทำอะไรชีวิตครูที่อยู่ในชุมชนเช่นนี้จะพึงใคร

ด้านเศรษฐกิจชุมชนนั้น ต้องมีความสามารถในการผลิตโดยใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นภูมิปัญญาชาวบ้าน เทคโนโลยีทั้งแบบดั้งเดิม และทันสมัยที่เหมาะสม และที่สำคัญต้องฉลาดในการบริโภค คือบริโภคที่ทำให้คุณภาพชีวิตดีพอสมควร มีการอดออมเพื่ออนาคต และสิ่งแวดล้อมยั่งยืน ซึ่งก็มีปรากฏอยู่หลายชุมชนในปัจจุบันโรงเรียนต้องขาดแคลนเยาวชนให้เป็นสมาชิกของชุมชนที่เข้มแข็ง โดยเฉพาะการรวมกลุ่มเพื่อการผลิตและการบริโภคไม่ถูกเอาเปรียบจากสังคมภายนอก ทั้งนี้จะทำให้ชุมชนมีศักยภาพที่เข้มแข็งในการรับภาระการศึกษาไปจัดการในอนาคต

องค์ประกอบหลัก : มิติที่ปรับเปลี่ยน

สำราญ สุขโท*

ชาญยุทธ หาญชนะ**

การศึกษามีบทบาทและความสำคัญต่อวิถีชีวิตของคนและสังคม โดยเฉพาะการเตรียมคนเข้าสู่สังคมโลกในศตวรรษที่ 21 ซึ่งจะเป็นช่วงที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรุนแรงทั้งทางด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรมและเทคโนโลยี การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวจะมีอิทธิพลต่อวิถีชีวิตของคนเป็นอย่างมาก คนที่จะอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขจะต้องมีความเข้มแข็งทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา จิตใจและการปรับตัวในสังคม

ภาวะปัญหาต่างๆ ที่ปรากฏขึ้นในชาติบ้านเมือง ขณะนี้มีอย่างมากมาย ซับซ้อนและทวีความรุนแรงขึ้นเป็นลำดับ ปัญหาต่างๆ เหล่านี้เกิดขึ้นจากพฤติกรรมของผู้นั้นอันเป็นผลผลิตของการศึกษาทั้งสิ้น และเป็นที่น่าสังเกตว่ายิ่งคนที่จบการศึกษาระดับสูงยิ่งสามารถแก้ปัญหาที่ซับซ้อนและมีผลกระทบต่อสังคมกว้างขวางและรุนแรง “การจัดการศึกษาที่ผ่านมาล้มเหลว” กลายเป็นคำถามที่สำคัญของชาติที่บุคคล องค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน สถาบันต่างๆ ศึกษาและค้นหาคำตอบและในที่สุดก็เกิดความเคลื่อนไหวให้มีการ

ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงการจัดการศึกษาของชาติเสียใหม่ ทั้งเพื่อคลี่คลายปัญหาต่างๆ ที่เป็นอยู่ และให้ประชากรมีวิถีชีวิตที่เป็นสุขโดยสอดคล้องกับกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลก และเป็นความสุขที่ยั่งยืน

คุณภาพการจัดการศึกษาจะเห็นได้ชัดเจนจากพัฒนาการของผู้เรียน ทั้งด้านสติปัญญา ด้านจิตใจ ด้านร่างกาย และด้านสังคมซึ่งคุณลักษณะต่างๆ เหล่านี้จะเกิดขึ้นได้ย่อมขึ้นอยู่กับความมีประสิทธิภาพของกระบวนการจัดการศึกษาซึ่งได้แก่การบริหารการศึกษา การจัดการเรียนการสอน และการนิเทศติดตามผล ซึ่งในปัจจุบันนี้ดำเนินการอยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2535 นโยบายของรัฐ นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544)

*ศึกษานิเทศก์ สป.จ.อุบลราชธานี

**ผู้อำนวยการโรงเรียนพิบูลมังสาหาร (วิภาคย์วิทยาการ)

นโยบายของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและที่จะเกิดขึ้นในอนาคต คือ **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ** เพื่อให้การจัดการศึกษามีระดับคุณภาพตามมาตรฐานโรงเรียน พ.ศ. 2541 และนโยบายการประกันคุณภาพการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จำเป็นอย่างยิ่งที่สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานีจะต้องริเริ่มในการแก้ไขปัญหา ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงและพัฒนากระบวนการบริหารการจัดการเรียนการสอน และการนิเทศการศึกษาซึ่งขอเสนอแนวคิด ดังต่อไปนี้

แนวโน้มการบริหารการศึกษาในอนาคต

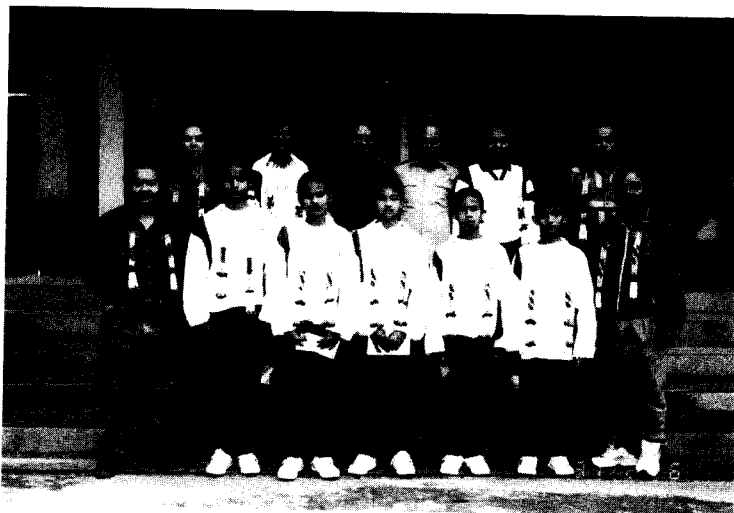
จากกระแสโลกาภิวัตน์ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสังคมโลกทั้งในด้านประชากร สังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และการเมือง ทำให้การพัฒนาการศึกษาของไทยต้องเตรียมคนให้มีคุณภาพสามารถดำรงชีวิตได้อย่างสงบสุขในอนาคต รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2540 ได้กำหนดไว้ในมาตรา 43 ว่า “บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี ที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย” และได้กำหนดให้รัฐจัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม ในขณะเดียวกัน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติกำลังอยู่ระหว่างการพิจารณาถ่วงซึ่งคาดว่าจะประกาศใช้ในอนาคตอันใกล้ถ้าพิจารณาถึงแผนพัฒนาการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ระยะที่ 8 (พ.ศ.2540-2544) มุ่งให้การศึกษาพัฒนาคน ทั้งด้านจิตใจ สังคม สติปัญญา สุขภาพ พลานามัย และการประกอบอาชีพ เน้นคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนาเพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ “**คนมีความสุข ครอบครัวอบอุ่น ชุมชนเข้มแข็ง สังคมสันติและสิ่งแวดล้อมยั่งยืน**” นักวิชาการได้เสนอแนวคิดในการเปลี่ยนแปลงระบบบริหารการศึกษาไทยไว้หลายประการ เช่น การกระจายอำนาจ การมีส่วนร่วมของประชาชน และการตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา เป็นต้น

จากสภาพการณ์ดังกล่าวข้างต้นทำให้มองภาพอนาคตของระบบบริหารการศึกษาของ **สพจ.อุบลราชธานี**ซึ่งจะเกิดขึ้นในอนาคตอันใกล้นี้

1. การกระจายอำนาจการจัดการศึกษา

ภาพอนาคตแนวโน้มจะมีองค์การบริหารการศึกษาระดับจังหวัดซึ่งจะมีหน้าที่จัดสรรงบประมาณประเมินมาตรฐานการศึกษา อนุมัติการจัดตั้งและยุบเลิกสถานศึกษา เป็นต้น อำนาจการจัดการศึกษา จะอยู่ในระดับโรงเรียน หรือสถานศึกษามากที่สุด ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรม

การบริการที่เป็นมาช้านาน ในอนาคตผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องให้ความสำคัญกับงานการสอนมากขึ้น ส่วนกลางจะให้ความสำคัญเป็นอิสระในการบริหารในรูปคณะกรรมการบริหารโรงเรียนของโรงเรียนต่างๆ มากขึ้นการบริหารงบประมาณจะเปลี่ยนไปให้เป็นเงินอุดหนุนรายหัว โรงเรียนสามารถหารายได้เองมาสมทบโดยชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาซึ่งอนาคตจึงมีความจำเป็นที่จะอบรมให้ความรู้แก่คณะกรรมการบริหารโรงเรียนอย่างจริงจัง เพื่อให้การจัดการศึกษาในระดับโรงเรียนมีประสิทธิภาพสูงสุด

2. การมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายในสังคม ภาพอนาคตการบริหารการศึกษาของจังหวัดอุบลราชธานี จะแสวงหาความร่วมมือจากทุกฝ่ายดังแนวคิดของคุณหมอประเวศ วะสี ที่ว่า **“ทุกส่วนของสังคมต้องรับผิดชอบต่อการศึกษา”** (All for Education) โรงเรียนและสถานศึกษาวัดและศาสนสถาน โรงงานและสถานประกอบการ ภูมิปัญญาท้องถิ่น องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ตลอดจนคนในชุมชนและผู้ปกครองจะต้องร่วมกันจัดการศึกษาเพื่อมุ่งพัฒนาคุณภาพการศึกษาสำหรับลูกหลานในสังคมมากขึ้น

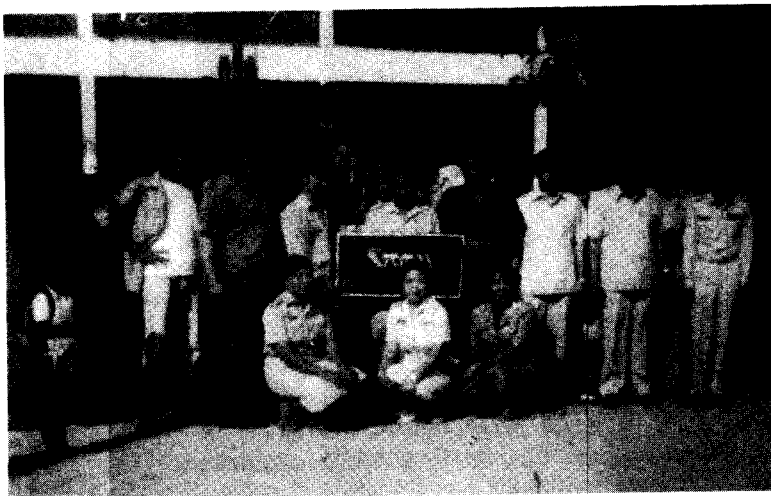
3. การตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา ภาพอนาคตการบริหารการศึกษาทุกระดับจะต้องถูกตรวจสอบคุณภาพตามเกณฑ์

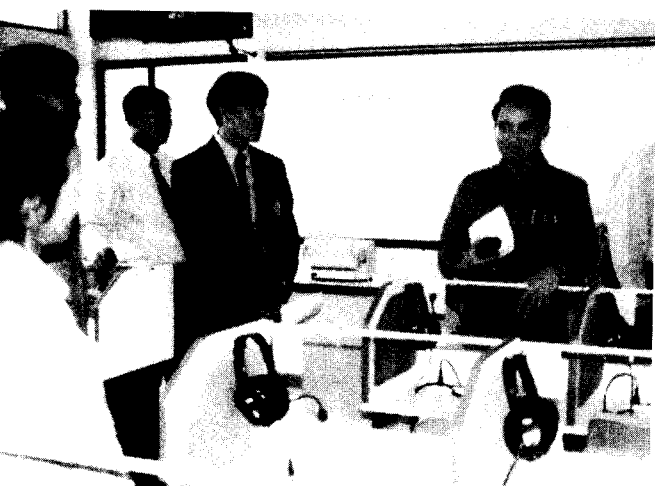
มาตรฐานการศึกษา และตัวบ่งชี้ที่กำหนดโดยการประเมินคุณภาพจะมีทั้งการประเมินภายในซึ่งเป็นการประเมินภายในโรงเรียนหรือสถาบัน ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหาร และนอกจากนั้นยังมีการประเมินผลภายนอกโดยองค์กรอิสระที่มีความเชี่ยวชาญเป็นที่ยอมรับมาตรวจสอบคุณภาพการจัดการศึกษาของหน่วยงานต่างๆ ในทุกระดับการศึกษา

4. การรายงานต่อสาธารณชน ภาพอนาคตผลการประเมินทั้งการประเมินภายในและการประเมินจากภายนอกจะต้องรายงานให้สาธารณชนทราบ โดยทางวิทยุกระจายเสียงโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ จดหมายข่าว เป็นต้น ซึ่งเป็นการรายงานความก้าวหน้าในการจัดการศึกษาให้ประชาชนทั่วไปได้รับทราบ

จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้นพอสรุปได้ว่าการบริหารการศึกษาของจังหวัดอุบลราชธานีคงจะต้องปรับเปลี่ยนให้ทันกับกระแสโลกาภิวัตน์และให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ แผนพัฒนาการศึกษาและแนวคิดทางวิชาการ การบริหารการศึกษาในอนาคตจะต้องเป็นไปเพื่อตอบสนองเป้าหมายและเกณฑ์มาตรฐานระดับชาติแนวทางการบริหารการศึกษา จะต้องมีการกระจายอำนาจไปยังโรงเรียนซึ่งเป็นหน่วยปฏิบัติการ การแสวงหาความร่วมมือจากองค์กรในชุมชน ผู้ปกครองและประชาชน มา

ร่วมกันจัดการศึกษา โรงเรียนจะต้องถูกตรวจสอบคุณภาพจากทั้งภายในองค์กร และจากบุคคลภายนอกโดยมีการรายงานผลให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบและที่สำคัญที่สุด การบริหารการศึกษาในอนาคต จะต้องมุ่งไปยังคุณภาพของผู้เรียนซึ่งเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าของประเทศไทยในอนาคต

การจัดการเรียนการสอน

การจัดการเรียนการสอนเป็นกระบวนการที่สำคัญที่สุดในการจัดการศึกษาเพราะเป็นกระบวนการที่จะทำให้ผู้เรียนได้รับและมีพัฒนาการในด้านต่างๆ ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร หากกระบวนการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพแล้วย่อมเชื่อมั่นได้ว่า ผู้เรียนจะได้รับการพัฒนาให้มีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด

องค์ประกอบสำคัญในการจัดการเรียนการสอนที่ควรจะนำมากล่าวถึงได้แก่ ครู นักเรียน หลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

1. ครู

ครูมีบทบาทและความสำคัญอย่างยิ่งในฐานะผู้ให้การศึกษาของชาติ เป็นผู้กำหนดอนาคตของคนในชาติ หากครูเป็นคนมีความรู้ เป็นคนเก่ง มีความเสียสละตั้งใจทำงานเพื่อประโยชน์ของนักเรียน เราก็จะได้พลเมืองที่เก่งและฉลาด สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างเป็นสุข ไม่ว่าแนวคิด หรือรูปแบบการจัดการศึกษาจะเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร ครูยังคงมีความสำคัญและจำเป็นสำหรับกระบวนการเรียนการสอนดังข้อความบางตอนของปฏิญญาในที่ประชุมนานาชาติว่าด้วยการศึกษาขององค์การยูเนสโกสมัยที่ 45 เมื่อเดือนตุลาคม 2539 คือ “ครูเป็นจักรกลสำคัญในการ

เปลี่ยนแปลงทางการศึกษา การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวจะต้องมีขึ้นในโรงเรียนในห้องเรียนทุกระดับชั้นและทุกประเภท และในระบบการศึกษาทั้งระบบหากจะเร่งการเปลี่ยนแปลงข้างต้นนั้น ครูจะต้องช่วยชี้แนะให้นักเรียนแสวงหาความรู้ ทั้งยังจะต้องสอนให้ตระหนักในเอกลักษณ์ของตนเองมีชั้นดีธรรม พร้อมทั้งจะรับความคิดเห็นของผู้อื่นและวัฒนธรรมอื่น สามารถศึกษาตลอดชีวิต และเผชิญอนาคตด้วยความเชื่อมั่น

เมื่อมีการใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ ในการเรียนการสอนอย่างกว้างขวาง สภาพการเป็นครูและลักษณะของความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนย่อมเปลี่ยนแปลงไป”

แม้ว่าปัจจุบันจะมีปัญหาวิกฤติเกี่ยวกับครูมากมาย แต่ครูก็ยังคงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อระบบการศึกษา โดยเฉพาะอนาคตครูจะมีบทบาทสำคัญมากต่อความสำเร็จของการพัฒนาประเทศ ดังนั้น เพื่อให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ และนักเรียนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ และเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด จำเป็นที่ครูจะต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การสอน ซึ่ง ดร.รุ่ง แก้วแดง ได้เสนอกระบวนการสอนของครูยุคใหม่ไว้เป็น 10 ขั้นตอน ดังนี้ คือ

1. ศึกษารวบรวมข้อมูลของผู้เรียนเป็นรายบุคคล เพื่อให้ทราบข้อมูลพื้นฐานของนักเรียน ทั้งในด้านความรู้ความสามารถและความต้องการทางการเรียน

2. วิเคราะห์เพื่อค้นหาศักยภาพของผู้เรียน เพื่อดูว่าเด็กมีศักยภาพทางปัญญาด้านไหน มากน้อยเพียงใด ซึ่งจะสามารถกำหนดแนวทางในการพัฒนาได้อย่างถูกต้อง

3. ร่วมกับผู้เรียนในการสร้างวิสัยทัศน์ เป็นการกระตุ้นความต้องการ สร้างพลังและแรงจูงใจ ให้กับนักเรียนที่จะคิดฝันและวางแผนเป้าหมายสูงสุดสำหรับตนเอง

4. ร่วมวางแผนการเรียนรู้ เป็นการให้โอกาสแก่นักเรียนในการมีส่วนร่วมวางแผนการเรียนการสอนของตนเองโดยมีครูคอยให้การปรึกษาแนะนำ

5. แนะนำช่วยเหลือเรื่องการเรียนรู้เป็นการให้คำแนะนำนักเรียนในการเสาะแสวงหาความรู้โดยวิธีการต่างๆ ด้วยตนเอง แทนการที่ครูเป็นผู้นำความรู้ ข้อเท็จจริงมาบอก

6. สรรหาและสนับสนุนสื่อ อุปกรณ์ ครูจะต้องสรรหาสื่อ/เครื่องมือ/อุปกรณ์ให้นักเรียน ได้ใช้ประกอบในการเรียนรู้

7. ให้ผู้เรียนสร้างความรู้เอง เป็นขั้นตอนสำคัญมาก กล่าวคือ เมื่อให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองแล้วต้องให้นักเรียนได้นำข้อมูลต่างๆ ที่ศึกษาสรุปเป็นองค์ความรู้ของตนเอง

8. เสริมพลังและสร้างกำลังใจ เพื่อให้นักเรียนมีความมั่นใจและตั้งใจต่อการเรียน

9. ร่วมการประเมินผล ครูและนักเรียนร่วมกันประเมินผลงานของนักเรียน

10. เก็บรวบรวมข้อมูล ข้อมูลที่ได้จากการประเมินจะถูกรวบรวมและเป็นข้อมูลย้อนกลับสำหรับนักเรียนจะนำไปปรับปรุงแก้ไขตนเอง

สิ่งที่เป็บทบาทอันท้าทายของครู ในอนาคตคือการสอน **“วิธีหาความรู้”** ในโลกแห่งความรู้อันมากมายเหลือคณานับ ที่ครูไหนๆ ก็ไม่อาจตามไปสอนได้หมด ดังนั้น ลักษณะของครูในอนาคตคือ

1. ครูต้องเป็นนักเทคโนโลยีสารสนเทศ

2. ครูต้องเชี่ยวชาญภาษาอังกฤษ

3. ครูต้องติดตามความก้าวหน้าในเทคนิควิธีการสอนต่างๆ ตลอดเวลา

4. ครูต้องเป็นนักจิตวิทยาการเรียนรู้ขั้นเลิศ ที่สามารถพัฒนาเด็กๆ ให้ก้าวหน้าความรู้และปรับตัวอยู่ในโลกอนาคตได้

5. ครูต้องเป็นนักวิจัย สามารถ

ศึกษาวิจัยการเรียนการสอนในชั้นเรียนได้

2. นักเรียน

นักเรียนที่มีคุณภาพต้องได้รับการพัฒนาคุณลักษณะที่เหมาะสมอย่างรอบด้าน ทั้งด้านปัญญา ด้านจิตใจ ด้านร่างกาย และด้านสังคม ซึ่งแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) มีสาระสำคัญที่มุ่งพัฒนาคน โดยกระบวนการให้การศึกษา ดังนั้นในอนาคตเด็กๆ ทุกคนจะต้องได้รับการดูแลเอาใจใส่ และได้รับการพัฒนาตามกระบวนการศึกษาอย่างเท่าเทียมกัน และเต็มตามศักยภาพเพื่อให้เป็นประชากรที่มีคุณภาพของสังคม เมื่อนักเรียนเป็นเจ้าของและผู้รับผิดชอบ การเรียนรู้ เราจึงควรมองนักเรียนในมุมต่างๆ ดังต่อไปนี้ คือ

1. นักเรียนคือคนที่มีสมอง มีสติปัญญา มีความคิด มีความอยากรู้อยากเห็น มีความต้องการที่จะเรียน เป็นมนุษย์ที่ประเสริฐและมีศักดิ์ศรี

2. นักเรียน คือบุคคลอันเป็นที่รักของเรา เป็นลูกรัก หลานรัก ศิษย์รักทุกคน

3. นักเรียน คือ อนาคตของชาติ ความสามารถในการแข่งขันกับสังคมโลกของประเทศไทย ขึ้นอยู่กับนักเรียนในวันนี้

4. นักเรียนคือตัวของเราเอง และคนทุกคนในสังคม ทุกวัย ทุกกลุ่มเป้าหมาย ตามแนวความคิดเรื่องการศึกษาตลอดชีวิต

5. นักเรียนคือ “ลูกค้า” ของครูและสถานศึกษา ซึ่งมีสิทธิได้รับการทางการศึกษา ที่มีคุณภาพ เป็นที่พึงพอใจ สอดคล้องกับความต้องการและความถนัดของเขา

3. หลักสูตร

หลักสูตรที่ใช้อยู่ในปัจจุบันเป็นหลักสูตรที่เก่าและล้าสมัย และเป็นหลักสูตรเดียวที่ใช้อยู่ทั่วประเทศ สมควรจะต้องมีการปรับเปลี่ยนแล้วเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการเปลี่ยนแปลงของสภาพการณ์ต่างๆ ของสังคมและของโลก

เมื่อหลักสูตรเป็นตัวกำหนดจุดหมายและมวลประสบการณ์ในการพัฒนาคน จำเป็นต้องให้เหมาะสม สอดคล้องกับวิถีชีวิตที่เป็นจริงของนักเรียน ดังนั้นนอกจากจะมีหลักสูตรกลางซึ่งเป็นหลักสูตรของชาติแล้ว ก็ควรมีหลักสูตรระดับท้องถิ่น ที่กำหนดขึ้นโดยบุคคล องค์กร สถาบันดังต่อไปนี้ คือ

1. ครู/นักเรียน
2. ผู้ปกครองและชุมชน
3. ประชาชนท้องถิ่นหรือภูมิปัญญาท้องถิ่น
4. สถาบันศาสนา
5. นักการศึกษาในท้องถิ่น

6. ผู้ประกอบการอาชีพต่างๆ ในท้องถิ่น
หลักสูตรที่ท้องถิ่นกำหนดขึ้นนี้จะทำให้นักเรียนได้เรียน ตามความต้องการเหมาะสมและส่งเสริมวิถีชีวิตจริงของนักเรียน

4. กิจกรรมการเรียนการสอน

แผนพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมของกระทรวงศึกษาธิการ ตามแผนฯ ฉบับที่ 8 มุ่งการพัฒนาคนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ดังนี้

1. ด้านสุขภาพพลานามัย ให้มีสุขภาพจิตดี เจริญเติบโตสมวัยร่างกายแข็งแรงปลอดภัยโรคภัยที่ป้องกันได้ ปราศจากสารพิษและสารเสพติด
2. ด้านจิตใจและสังคมให้มีวินัย มีความซื่อสัตย์ ขยัน อดทน มีจริยธรรม คุณธรรม มีความเป็นประชาธิปไตย มีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม ร่วมในกระบวนการพัฒนามีความเป็นไทย ร่วมอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
3. ด้านสติปัญญา ให้มีกระบวนการคิด คิดกว้าง คิดไกล ใฝ่เรียน ใฝ่รู้ สามารถแสวงหาความรู้ด้วยตนเองมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รับการประดิษฐ์ค้นคว้า รู้เท่าทันวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สามารถปรับตัวให้ทันต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงต่างๆ

4. ด้านการประกอบอาชีพ ให้มีทักษะ มีคุณธรรม และเจตคติที่ดีต่อการประกอบสัมมาชีพ สามารถสร้างและพัฒนาสัมมาชีพ

ทั้งนี้เพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ทำให้ “**คนมีความสุข ครอบครัวอบอุ่น ชุมชนเข้มแข็ง สังคมสันติ และสิ่งแวดล้อมยั่งยืน**”

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนเกิดคุณลักษณะดังกล่าว สามารถทำได้ด้วยวิธีการที่หลากหลาย ครูแห่งอนาคตจะต้องจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีลักษณะเป็นกระบวนการที่จะทำให้นักเรียนได้เป็นผู้ปฏิบัติการ ในการศึกษาค้นคว้า แสวงหาข้อมูล และสรุปเป็นองค์ความรู้ด้วยตนเอง และมีความสุขในการเรียน แนวคิดเทคนิคและวิธีการจัดการเรียน การสอนที่ขอเสนอเพื่อครูและนักเรียนแห่งอนาคต มีดังต่อไปนี้คือ

1. การเรียนรู้อย่างมีความสุข

การเรียนการสอนที่ควรจะเป็นนั่นคือ การเรียนการสอนที่ครูมีความสุข นักเรียนทุกคนมีความสุข ร่าเริง แจ่มใส ซึ่งมีองค์ประกอบสำคัญ 6 ประการคือ

- 1) เด็กแต่ละคนได้รับการยอมรับว่าเป็นมนุษย์คนหนึ่งที่มีหัวใจและสมอง
- 2) ครูมีความเมตตา จริงใจ และอ่อนโยน ต่อเด็กทุกคนโดยทั่วถึง

3) เด็กเกิดความรัก และภูมิใจในตนเอง รู้จักปรับตัวได้ทุกที่ทุกเวลา

4) เด็กแต่ละคนมีโอกาสเลือกเรียนตามถนัดและความสนใจ

5) บทเรียนสนุก แปลกใจ จูงใจให้ติดตาม และเร้าใจให้อยากค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเองในสิ่งที่สนใจ

6) สิ่งที่เรียนรู้สามารถนำไปใช้ได้ในชีวิตจริง

2. การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม

เป็นกิจกรรมการเรียนการสอนที่ครูและนักเรียนได้ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ ร่วมรับผลประโยชน์ ร่วมรับผิดชอบผลที่เกิดขึ้น ทำให้ผู้เข้าร่วมเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของ มีความต้องการเห็นความสำเร็จของกิจกรรมที่เกิดขึ้น

หลักการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมประกอบด้วย

1. เป็นการเรียนรู้ที่อาศัยประสบการณ์เดิมของนักเรียน
2. เกิดการเรียนรู้ใหม่ๆ ที่ท้าทายอย่างต่อเนื่อง และเป็นการเรียนรู้ที่เรียนว่า Active learning
3. มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับนักเรียน และนักเรียนกับครู
4. ปฏิสัมพันธ์ที่มีทำให้เกิดการขยายตัวของเครือข่ายความรู้ที่ทุกคนมีอยู่ออกไปอย่างกว้างขวาง

5. มีการสื่อสารโดยการพูด การเขียนเป็นเครื่องมือในการแลกเปลี่ยนการวิเคราะห์และการสังเคราะห์ความรู้

6. สื่อการสอนต้องหลากหลายและผลิตโดยนักเรียนเอง

7. ใช้กิจกรรมเป็นเครื่องนำทางการเรียน การเรียนรู้แทนการบอก

8. มีการตรวจสอบข้อมูลย้อนหลังและซ่อมเสริมทุกขั้นตอน

9. ทำกิจกรรมอย่างมีจุดมุ่งหมายเพื่อผล การเรียนรู้

10. การทำงานอภิปรายกลุ่มย่อย ควรจัดให้มีสม่ำเสมอทุกครั้งที่สามารทำได้

3. การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

เป็นการสอนที่เน้นนักเรียน เป็นศูนย์กลาง โดยมุ่งจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับการดำรงชีวิต เหมาะสมกับความสามารถและความสนใจของผู้เรียน โดยให้นักเรียนมีส่วนร่วม และลงมือปฏิบัติจริงทุกขั้นตอนจนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

หลักในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง

1. ให้ผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้ด้วยตนเอง (Construct) โดย แสวงหาข้อมูล ศึกษาทำความเข้าใจ

เข้าใจ คิดวิเคราะห์ตีความ แปลความ สร้างความหมายแก่ตนเอง สังเคราะห์ข้อมูล สรุปเป็นความรู้

2. ให้ผู้เรียนมีบทบาทและมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ให้มากที่สุด (Participation)

3. ให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันและกันได้ เรียนรู้จากกันและกัน ได้แลกเปลี่ยนข้อมูล ความรู้ ความคิดและประสบการณ์แก่กันและกันมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ (Interaction)

4. ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้กระบวนการควบคู่ไป กับผลงาน ข้อความรู้ที่สรุปได้ (Process product)

5. ให้ผู้เรียนนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน (Application)

นอกจากนี้ยังมีเทคนิควิธีการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนอย่างมากมาย ที่ครูแห่งอนาคต จะต้องศึกษารายละเอียดและนำมาใช้ในการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนอย่างจริงจัง เช่น การสอนแบบกระบวนการกลุ่ม การสอนที่เน้น กระบวนการคิด การเรียนแบบสืบสวนสอบสวน ฯลฯ

การนิเทศการศึกษา

การนิเทศการศึกษาในทศวรรษหน้าจะเปลี่ยนแปลงและมีจุดเน้นที่สำคัญ คือ

1. การนิเทศภายในโรงเรียน

การนิเทศภายในโรงเรียนจะเป็นรูปแบบการ

นิเทศที่มีประสิทธิภาพเพราะว่า ในขั้นตอนจะเริ่มด้วยการประเมินตนเองของครูผู้สอนการประเมินโดยรวมของโรงเรียน ซึ่งจะทำให้ทราบข้อมูลที่จะนำไปสู่การพัฒนาการศึกษาอย่างแท้จริง

2. บทบาทของผู้นิเทศการศึกษา

2.1 ศึกษาวิจัยทางการศึกษาและเทคโนโลยีการศึกษา

2.2 ตรวจสอบข้อมูลทางการศึกษา

2.3 เสนอแนวทางในการพัฒนาการศึกษา

2.4 ประเมินและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาตามเกณฑ์มาตรฐาน

2.5 รายงานผลการจัดการศึกษา

3. รูปแบบและวิธีการในการนิเทศการศึกษา

เนื่องจากแนวความคิดวิธีการในการจัดการศึกษาต้องแปรเปลี่ยนไปตามสภาพความเปลี่ยนแปลงของสังคมครูจะเป็นผู้ที่มีคุณภาพและมีบทบาทสำคัญในการจัดการเรียนการสอนอย่างเต็มที่ ดังนั้นหากเราสามารถสร้างครูให้เป็นผู้มีบุคลิกลักษณะและคุณสมบัติในความเป็นครูตามเกณฑ์มาตรฐานแห่งผู้ประกอบวิชาชีพแล้ว

น่าจะเชื่อได้ว่าบุคลากรเหล่านี้จะทำหน้าที่ครูได้อย่างสมบูรณ์ แต่อย่างไรก็ตามการนิเทศควบคุมกำกับดูแลยังเป็นเรื่องจำเป็นที่จะต้องดำเนินการในบทบาทดังต่อไปนี้ คือ

1. สนับสนุนส่งเสริมการปฏิบัติงานของครูผู้สอน

2. ตรวจสอบ วัดและประเมินผลคุณภาพการศึกษา

3. เสนอผลงานคุณภาพการศึกษา

งานการนิเทศการศึกษา เป็นภารกิจของนักวิชาการและผู้บริหารที่จะต้องให้ความสนใจและดำเนินการเพื่อสนับสนุนส่งเสริมให้การจัดการศึกษาเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้และหากโรงเรียนสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ตลอดจนผู้รับผิดชอบในระดับที่สูงขึ้น เอาใจใส่ดูแลและติดตามผลการดำเนินงานอย่างจริงจังก็น่าเชื่อได้ว่า การพัฒนาการศึกษาจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนอย่างแท้จริง

สมพงษ์ พลสุริย์*

คุณภาพของครู

ในทางธุรกิจ “คุณภาพคือความพึงพอใจของลูกค้า” สินค้าอันได้แก่ผลิตภัณฑ์และบริการทุกอย่างต้องมีคุณภาพ ดังนั้นเป้าหมายขององค์กรธุรกิจทั้งหลาย คือการผลิตสินค้าให้มีคุณภาพ บรรดาห้างร้าน บริษัทจึงต้องแข่งขันกันทุกทาง เพื่อให้สินค้าและบริการของมีคุณภาพ

ในการจัดการศึกษา ผู้จัดการศึกษาก็มีเป้าหมายไม่ต่างไปจากนักธุรกิจ นั่นคือ มุ่งจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ และต้องเป็นคุณภาพที่พึงพอใจของลูกค้า อันได้แก่ ประชาชนรายบุคคล รายกลุ่มและประเทศชาติในภาพรวม

คุณภาพของการศึกษาเกิดขึ้นได้ด้วยปัจจัยหลายอย่างที่สำคัญการบริหาร หรือจัดการแบบ “มืออาชีพ” นักบริหารมืออาชีพที่บริหารการศึกษาประสบความสำเร็จต้องบริหารปัจจัยต่อไปนี้ให้มีคุณภาพคือ

1. โรงเรียนมีคุณภาพ ได้แก่ สถานที่ตั้งทำเลดี ไม่มีมลภาวะใดๆ รบกวณ มีพื้นที่กว้างขวางพอเหมาะ มีอาคารแข็งแรงมั่นคงสวยงาม มีห้องเรียน ห้องแล็บ ห้องสมุด ฯลฯ มีวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ

เพียงพอและใช้การได้ดี เช่น คอมพิวเตอร์ หนังสือ โทรทัศน์ สื่อการเรียนต่างๆ โรงเรียนดีหมายรวมถึงบริเวณที่สะอาดร่มรื่น สวยงาม ปลอดภัย น่าอยู่น่าเรียน หน่วยงานต้นสังกัด หรือเจ้าของโรงเรียน จึงต้องกำหนด “เกณฑ์มาตรฐานโรงเรียน” ไว้เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติ ตรวจสอบประเมิน และพัฒนาให้มีคุณภาพได้มาตรฐานที่พึงประสงค์

2. สื่อการเรียนมีคุณภาพ ได้แก่ วัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ที่ครูและนักเรียนใช้สอนและเรียน มีเพียงพอ ครบถ้วน และมีคุณภาพใช้การได้ดี ทั้ง Hardware และ Software

3. ครูมีคุณภาพ ได้แก่ ครูผู้สอนและผู้บริหารที่มีคุณภาพ การกำหนดมาตรฐานคุณภาพครูโดยหลักการแล้ว ต้องกำหนดโดยองค์การวิชาชีพครู (ในประเทศไทยคุรุสภาเป็นองค์กรวิชาชีพครูที่ใหญ่ที่สุด) โดยองค์การวิชาชีพครู กำหนดมาตรฐานกลาง ต่อจากนั้นหน่วยงานต้นสังกัดก็นำมาตรฐานกลางไปเพิ่มเติมให้เหมาะสมกับสภาพงานของตน

มาตรฐานคุณภาพครูที่กำหนดโดยองค์กร
กลางทางวิชาชีพ มีดังนี้

3.1 เกณฑ์มาตรฐานคุณสมบัติ ได้แก่ การกำหนดวุฒิการศึกษา หน่วยกิตการเรียน อายุ สุขภาพ บุคลิกภาพ และคุณสมบัติทางกฎหมาย เช่น ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย ไม่เคยต้องโทษ คดีอาญา ฯลฯ เกณฑ์มาตรฐานเช่นนี้กำหนดโดย คณะกรรมการข้าราชการครู (ก.ค.)

3.2 เกณฑ์มาตรฐานความประพฤติ ได้แก่ การกำหนดแนวทางประพฤติปฏิบัติตนของครูที่กระทำกับศิษย์และกับสังคม เรียกว่า “**จรรยาบรรณครู**” ซึ่งกำหนดโดยคุรุสภา (ดูภาคผนวกต่อท้ายบทความนี้)

3.3 เกณฑ์มาตรฐานการปฏิบัติงาน ได้แก่ การทำงานดีตามภาระหน้าที่ของครู ประกอบด้วย กระบวนการปฏิบัติงานดีและผลงานดี เกณฑ์มาตรฐานการปฏิบัติงานที่มีคุณภาพของครู กำหนดโดยคุรุสภา เรียกว่า “**เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู**” (ดูภาคผนวกต่อท้ายบทความนี้)

4. ชุมชนมีคุณภาพ ผู้ปกครองและสังคมที่สนับสนุนโรงเรียนมีสภาพและคุณภาพแตกต่างกัน มีทั้งร่ำรวย ยากจน เศรษฐกิจ ค้าขายเสถียร แหล่งอาชญากรรม ฯลฯ อันเนื่องมาจากสภาพของอาชีพและสภาพภูมิศาสตร์ สังคมวัฒนธรรม เรื่องคุณภาพของชุมชนนี้ ผู้จัดการศึกษาภาครัฐ ไม่อาจจะเลือกได้ตามความต้องการ แต่ผู้จัดการศึกษาภาคเอกชนสามารถกำหนดชุมชนหรือกลุ่มเป้าหมายของตนได้ ปัจจัยข้อนี้มีอิทธิพลต่อคุณภาพการศึกษาไม่น้อยทีเดียว

5. นักเรียนมีคุณภาพ ได้แก่ ผู้เรียน ซึ่งเป็นผลผลิตของการศึกษามีคุณภาพตามหลักสูตรและตามความพึงพอใจของผู้ปกครองและพ่อแม่ การกำหนดมาตรฐานคุณภาพของนักเรียนในประเทศไทย เป็นหน้าที่ของกรมวิชาการ เช่น กำหนดว่า เมื่อเด็กเรียนจบชั้นประโยคประถม มัธยมต้องรู้อะไรบ้าง ทำอะไรเป็นบ้าง มีนิสัยและความ

ประพฤติอย่างไร ฯลฯ ส่วนการทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพเป็นหน้าที่ของครูและผู้บริหารการศึกษา

กล่าวโดยสรุปแล้ว คุณภาพการศึกษาจะเกิดขึ้นได้ด้วยการจัดการและบริหารปัจจัยต่อไปนี้

1. โรงเรียนที่มีคุณภาพ ตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดขึ้นโดยหน่วยงานต้นสังกัด

2. สื่อการเรียนที่มีคุณภาพ ตามเกณฑ์มาตรฐาน

3. ครูที่มีคุณภาพ ตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดโดย ก.ค. และคุรุสภา คือ

3.1 เกณฑ์คุณสมบัติ (ตามกฎหมาย ก.ค.)

3.2 เกณฑ์ความประพฤติ (จรรยาบรรณ 9 ข้อ)

3.3 เกณฑ์การปฏิบัติงาน (มาตรฐานวิชาชีพ 11 มาตรฐาน)

4. ชุมชนที่มีคุณภาพ

5. นักเรียนที่มีคุณภาพ ซึ่งข้อนี้เป็นผลที่เกิดขึ้นจากข้อ 1 ถึง 4

มีผู้ตั้งข้อสงสัยว่าใน 4 ข้อดังกล่าวข้างต้นนี้ ข้อใดสำคัญที่สุด นักการศึกษาลงความเห็นตรงกันว่าข้อ 3 คือ **ครูที่มีคุณภาพสำคัญที่สุด** เพราะครูสามารถจัดการและบริหารโรงเรียน สื่อ ชุมชน และนักเรียนได้ ดังนั้น หัวใจของการพัฒนาการศึกษา ก็คือการพัฒนาครู เพื่อให้ครูมีคุณภาพได้มาตรฐานตามข้อ 3.1 ถึง 3.3

รายละเอียดของเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพตามข้อ 3.2 และ 3.3 มีดังภาคผนวกต่อไปนี้

ภาคผนวก

จรรยาบรรณครู

คุรุสภาได้กำหนดจรรยาบรรณครูปรับปรุงของเดิมและประกาศใช้เมื่อ พ.ศ. 2539 เพื่อเป็นแนวทาง การประพฤติปฏิบัติตนของครูทุกคน ทุกสังกัด ทุกตำแหน่ง ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ครูต้องรักและเมตตาศิษย์ โดยให้ความเอาใจใส่ช่วยเหลือส่งเสริมให้กำลังใจในการศึกษาเล่าเรียนแก่ศิษย์โดยเสมอหน้า

ข้อ 2 ครูต้องอบรม สั่งสอน ฝึกฝน สร้างเสริมความรู้ ทักษะและนิสัยที่ถูกต้อง ดีงาม ให้เกิดแก่ศิษย์อย่างเต็มความสามารถ ด้วยความบริสุทธิ์ใจ

ข้อ 3 ครูต้องประพฤติ ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์ทั้งทางกาย วาจาและจิตใจ

ข้อ 4 ครูต้องไม่กระทำตนเป็นปฏิปักษ์ต่อความเจริญทางกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์ และสังคมของศิษย์

ข้อ 5 ครูต้องไม่แสวงหาประโยชน์อันเป็นอามิสสินจ้างจากศิษย์ในการปฏิบัติหน้าที่ ตามปกติและไม่ทำให้ศิษย์กระทำการใดๆ อันเป็นการหาประโยชน์แก่ตนโดยมิชอบ

ข้อ 6 ครูย่อมพัฒนาตนเองทั้งในด้านวิชาชีพ ด้านบุคลิกภาพ และวิสัยทัศน์ ให้ทันต่อการพัฒนาทางวิทยาการ เศรษฐกิจ สังคมและการเมืองอยู่เสมอ

ข้อ 7 ครูย่อมรักและศรัทธาให้วิชาชีพครู และเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรวิชาชีพครู

ข้อ 8 ครูพึงช่วยเหลือเกื้อกูลครูและชุมชนในทางสร้างสรรค์

ข้อ 9 ครูพึงประพฤติปฏิบัติตน เป็นผู้นำในการอนุรักษ์และพัฒนาภูมิปัญญาและวัฒนธรรมไทย เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู

คุรุสภาได้พัฒนาเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูจากเกณฑ์เดิมและประกาศใช้เมื่อ พ.ศ. 2537 เป็นเกณฑ์ของการปฏิบัติงานสำหรับครูทุกคน ทุกตำแหน่ง ทุกสังกัด ทุกระดับ ทุกวิชา ดังนี้

มาตรฐานที่ 1 ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครูอยู่เสมอ

มาตรฐานที่ 2 ตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นกับผู้เรียน

มาตรฐานที่ 3 มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ

มาตรฐานที่ 4 พัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลดีจริง

มาตรฐานที่ 5 พัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ

มาตรฐานที่ 6 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผลถาวรที่เกิดแก่ผู้เรียน

มาตรฐานที่ 7 รายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้อย่างมีระบบ

มาตรฐานที่ 8 ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน

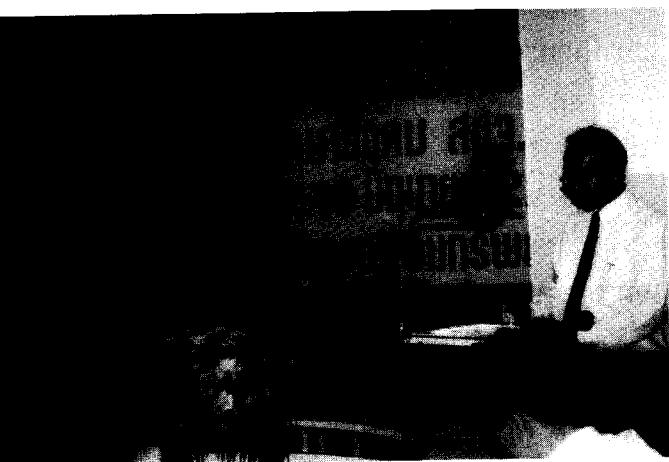
มาตรฐานที่ 9 ร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์

มาตรฐานที่ 10 ร่วมมือกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ในชุมชน

มาตรฐานที่ 11 แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา

นอกจากนี้คุรุสภายังได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของผู้บริหารการศึกษาและของศึกษานิเทศก์ ควบคู่ไปกับเกณฑ์มาตรฐาน

วิชาชีพครู เพื่อให้ผู้บริหารการศึกษาทุกตำแหน่ง และศึกษานิเทศก์ทุกคน นำไปเป็น แนวทาง ปฏิบัติงานให้ได้คุณภาพ เกณฑ์มาตรฐานผู้บริหาร การศึกษามี 12 มาตรฐาน และเกณฑ์มาตรฐาน ศึกษานิเทศก์ มี 12 มาตรฐาน ดังนี้

เกณฑ์มาตรฐานผู้บริหารการศึกษา

มาตรฐานที่ 1 ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการ เกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพการบริหารการศึกษา

มาตรฐานที่ 2 ตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นกับการพัฒนาของ บุคลากร ผู้เรียนและชุมชน

มาตรฐานที่ 3 มุ่งมั่นพัฒนาผู้ร่วมงานให้ สามารถปฏิบัติงานได้เต็มศักยภาพ

มาตรฐานที่ 4 พัฒนาแผนงานขององค์กร ให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง

มาตรฐานที่ 5 พัฒนาและใช้นวัตกรรมการบริหารจนเกิดผลงานที่มีคุณภาพสูงขึ้นไปลำดับ

มาตรฐานที่ 6 ปฏิบัติงานขององค์กรโดย เน้นผลถาวร

มาตรฐานที่ 7 รายงานผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้อย่างเป็นระบบ

มาตรฐานที่ 8 ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี

มาตรฐานที่ 9 ร่วมมือกับชุมชนและหน่วยงานอื่นอย่างสร้างสรรค์

มาตรฐานที่ 10 แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา

มาตรฐานที่ 11 เป็นผู้นำและสร้างผู้นำ

มาตรฐานที่ 12 สร้างโอกาสในการพัฒนา ได้ทุกสถานการณ์

เกณฑ์มาตรฐานศึกษานิเทศก์

มาตรฐานที่ 1 ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการ เกี่ยวกับการพัฒนาการนิเทศการศึกษา เพื่อให้ เกิดการพัฒนาวิชาชีพครู

มาตรฐานที่ 2 ตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมการ นิเทศการศึกษา โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นกับผู้ รับการนิเทศ

มาตรฐานที่ 3 มุ่งมั่นพัฒนาผู้รับการนิเทศ ให้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมจนเกิดผลต่อการพัฒนา เด็กอย่างเต็มศักยภาพ

มาตรฐานที่ 4 พัฒนาแผนการนิเทศให้ สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง

มาตรฐานที่ 5 พัฒนาและใช้นวัตกรรมการ นิเทศการศึกษาจนเกิดผลงานที่มีคุณภาพสูงขึ้นไป ลำดับ

มาตรฐานที่ 6 จัดกิจกรรมการนิเทศการ ศึกษาโดยเน้นผลถาวรที่เกิดแก่ผู้รับการนิเทศ

มาตรฐานที่ 7 รายงานผลการนิเทศการ ศึกษาได้อย่างเป็นระบบ

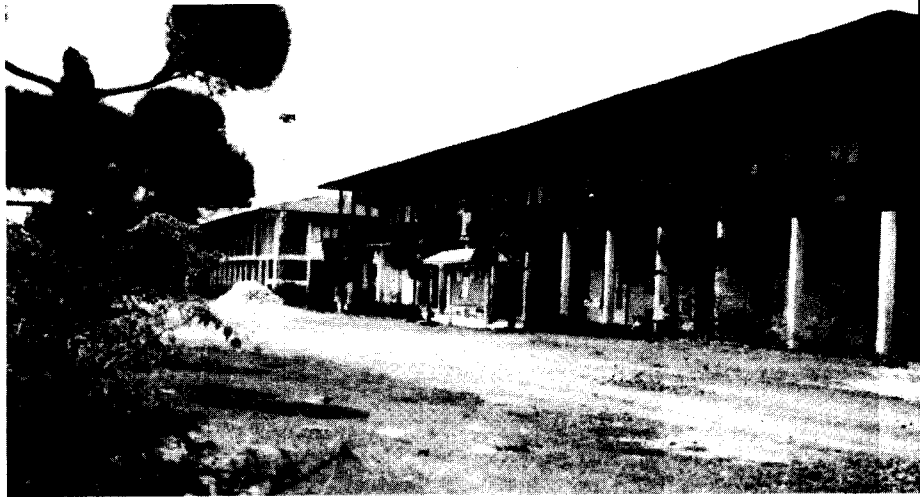
มาตรฐานที่ 8 ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี

มาตรฐานที่ 9 ร่วมพัฒนางานกับผู้อื่น อย่างสร้างสรรค์

มาตรฐานที่ 10 แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา

มาตรฐานที่ 11 เป็นผู้นำและสร้างผู้นำทาง วิชาการ

มาตรฐานที่ 12 สร้างโอกาสในการพัฒนา งานได้ทุกสถานการณ์

ดร.ประสิทธิ์ เครือสิงห์*

โรงเรียนสำคัญอย่างไร?

อาจารย์ประสงค์ มากนวล ผู้อำนวยการ
การประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี มีจดหมาย
ราชการเชิญผมเขียน “บทความพิเศษ” เพื่อลง
พิมพ์หนังสือ “อภิลักขิตสมัย”

ผมเป็นชาวอุบลราชธานีโดยกำเนิด เคยทำ
งานการศึกษาในจังหวัดอุบลราชธานี นาน
ถึง 33 ปี จึงยินดีและเต็มใจ แต่ผมทำอะไรพิเศษ
ไม่เป็น หนังสือก็เขียนได้อย่างธรรมดา จึงส่งบท
ความธรรมดาตามแทน โดยตั้งใจจะให้มิประโยชน์
ต่องานวันประถมศึกษาแห่งชาติ ประจำปี 2541
มากที่สุด

เมื่อไม่กี่วันมานี้ ผมได้อ่านหนังสือดีเล่ม
หนึ่งชื่อ “Teachers, Schools, and Society”
ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 2 ผู้เขียนคือ Myra Pollack Sadker
and David Miller Sadker

นับเป็นหนังสือที่เขียนเกี่ยวกับครู โรงเรียน
และสังคม ได้ดีมากเล่มหนึ่ง ใครอ่านตำราภาษาอังกฤษได้ ผมอยากแนะนำให้อ่าน แม้จะเป็น
ความคิดของฝรั่ง แต่ก็เป็นความคิดที่กว้างขวาง
และลุ่มลึก อ่านและทำความเข้าใจให้ดี ผมเชื่อว่า
ได้ประโยชน์คุ้มค่าเวลา

ในส่วนที่ว่าด้วยโรงเรียน มีเรื่องราวที่เป็น
สาระน่าสนใจหลายเรื่อง โดยเฉพาะตอนที่กล่าว
ถึงความสำคัญของโรงเรียนผมจึงได้ขอถ่ายทอด
โดยสรุปความ ดังต่อไปนี้

เป้าหมายของการจัดให้มีโรงเรียน ก็เพื่อ
ให้การศึกษา สิ่งที่ต้องมีในการให้การศึกษา
ประกอบด้วย

1. เพื่อทำให้ชีวิตในเมืองน่าอยู่และน่าพอใจ
2. เพื่อเตรียมผู้คนให้เข้าสู่โลกแห่งการทำงาน
3. เพื่อค้นหาและส่งเสริมปัญญาเชิงสร้างสรรค์
4. เพื่อสร้างความเข้มแข็งทางศีลธรรมให้แก่
สังคม
5. เพื่อจัดการอย่างสร้างสรรค์กับความ
ตึงเครียดทางใจ
6. เพื่อรักษาวินิยปฏิบัติ
7. เพื่อใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างฉลาด
และคุ้มค่า
8. เพื่อใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์สูงสุด
9. เพื่อทำงานกับผู้อื่นในโลกได้และให้เกิด
ความดีขึ้นในมวลมนุษย

*ศึกษานิเทศก์ 9 หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สปจ.สกลนคร

การที่จะทำให้บรรลุเป้าหมายทั้ง 9 ประการดังกล่าวข้างต้น โรงเรียนจึงมีความสำคัญด้วยเหตุผลต่อไปนี้

1. โรงเรียนรักษาเศรษฐกิจของชาติ
2. โรงเรียนช่วยให้คนเข้าสังคมได้และทำให้สังคมที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน
3. โรงเรียนปรับปรุงคุณภาพของชีวิตครอบครัว
4. โรงเรียนช่วยในการป้องกันประเทศ
5. โรงเรียนฝึกนักเรียนเข้าสู่โลกแห่งการทำงาน
6. โรงเรียนปลูกฝังความสามารถด้านพุทธิพิสัย
7. โรงเรียนเป็นกลไกนำไปสู่ความเคลื่อนไหวทางสังคมและเศรษฐกิจ
8. โรงเรียนสร้างสรรค์ความเป็นพลเมืองที่ได้รับการศึกษาซึ่งจำเป็นสำหรับประชาธิปไตย
9. โรงเรียนส่งเสริมความหลากหลายไม่เหมือนกันแต่มั่นคงอยู่ได้ของสังคม
10. โรงเรียนช่วยขจัดความแตกแยก
11. โรงเรียนอนุรักษ์และถ่ายทอดวัฒนธรรมประเพณี

12. โรงเรียนทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอันจำเป็นในสังคม

13. โรงเรียนพัฒนาความเข้าใจตนเองอย่างถูกต้องและความมีอารมณ์ที่พึงประสงค์

14. โรงเรียนพัฒนาสุขภาพกายอันพึงประสงค์

15. โรงเรียนเลือกสรรผู้นำในอนาคตอันสดใสและยอดเยี่ยมให้แก่สังคม

16. โรงเรียนเป็นกลไกที่ทำให้บรรลุถึงสันติภาพของโลก

17. โรงเรียนทำนุบำรุงความมีสติปัญญาอย่างสร้างสรรค์

18. โรงเรียนช่วยให้นักเรียนพัฒนาทักษะการอยู่รอดปลอดภัยเพื่อการปฏิบัติหน้าที่ในสังคม

ครูโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดอุบลราชธานีมีบทบาทและหน้าที่สร้างความสำคัญให้แก่โรงเรียนได้ครบถ้วนตามที่กล่าวข้างต้นหรือไม่?

ผมขอฝากให้ครูอาจารย์ทุกท่านถามตนเองแล้วตอบตนเองโดยสุจริตใจ ดีไหมครับ?

มาร์ชครูอุบลราชธานี

คำร้อง-ทำนอง สลา คุณวุฒิ
ดนตรี ราเชนทร์ จุลทุม

* ก้าวนำไป บนเส้นทาง สร้างเยาวชน
ครูอุบล คนเมืองปราชญ์ ประกาศนาม
ถิ่นล้ามุล แดนดอกคูณ เหลืองอร่าม
เป็นเสาค้ำ นำสังคม สมคำครู

** บันความดี ชี้นำธรรม นำความสว่าง
เป็นตัวอย่าง สร้างวินัย ให้ความรู้
สร้างเด็กอุบล ให้เป็นคน น่าเชิดชู
เป็นผู้อยู่ เบื้องหลัง ความเจริญ

** ซอด้วงในมือ พร้อมจะขีด คุณธรรม
กระดานดำ พร้อมจะนำ ทางเดิน
หนึ่งสมอง สองมือ พร้อมเผชิญ
สร้างทางเดิน นำสังคม สู่เส้นชัย

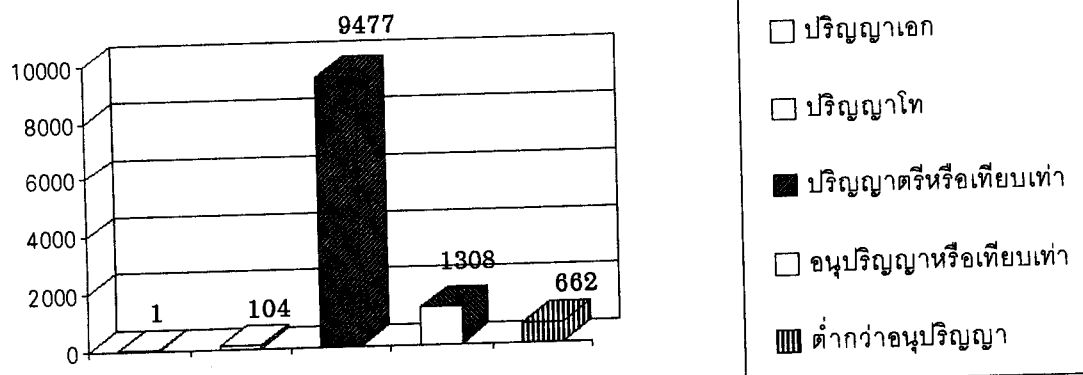
*** ก้าวนำไป บนเส้นทาง สร้างเยาวชน
ครูอุบล เต็มใจสู้ สู่จุดหมาย
รับผิดชอบ สามัคคี มีน้ำใจ
(เป็นเทียนชัย ที่เปล่งแสง แห่งคุณธรรม) (ซ้ำ)
*ซ้ำรอบสอง ร้องสองรอบ

ข้อมูลสถิติ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี มีหน่วยงานในสังกัด เป็นสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ 20 แห่ง สำนักงานการประถมศึกษากิ่งอำเภอ 5 แห่ง โรงเรียน 1,087 โรงเรียน 9 สาขา และมีบุคลากรทางการศึกษา 11,552 คน และมีนักเรียนทั้งสิ้น 249,856 คน ดังรายละเอียดตามข้อมูล

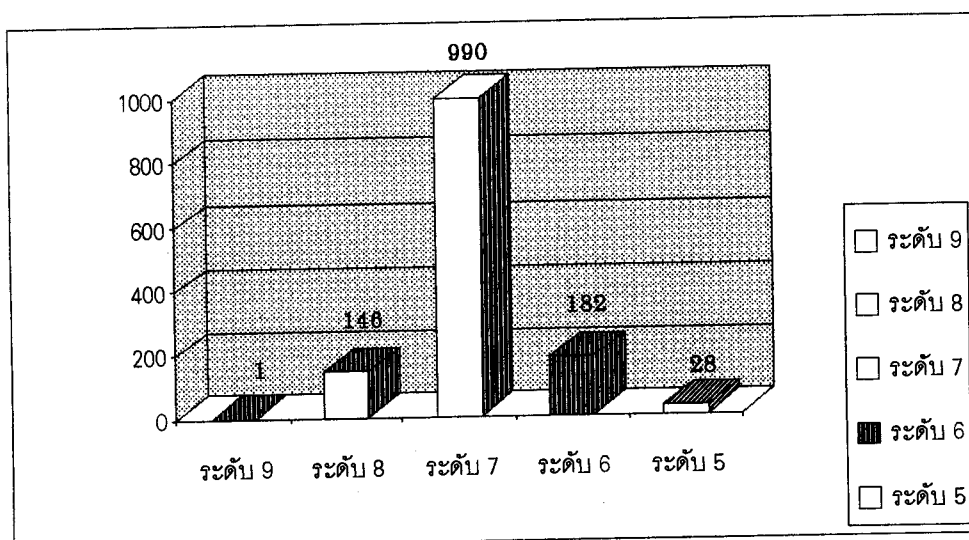
1. จำนวนข้าราชการจำแนกตามวุฒิทางการศึกษา

ข้าราชการครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียน 11,552 คน

ข้าราชการพลเรือน 258 คน

ผู้บริหารทั้งสิ้น 1,347 คน

จำนวนครู/นักเรียน/โรงเรียน/กลุ่มโรงเรียน แต่ละ สปอ./ก. ปี 2541

ที่	สปอ./ก.	โรงเรียน	อ.อ.บ.ร.	นักเรียน		
1	เมืองอุบลราชธานี	66(1)	9	25,576	1,243	
2	กุดข้าวปุ้น	29	4	5,794	282	
3	เขมราฐ	40	6	12,729	498	
4	โขงเจียม	28(1)	4	5,497	209	
5	เขื่องใน	78	10	14,118	767	
6	เดชอุดม	94	12	26,909	1,144	
7	ตระการพืชผล	92	12	16,246	819	
8	ตาลชุม	22	3	4,686	223	
9	นาจะหลวย	35	5	9,463,	374	
10	น้ำยืน	35(1)	5	10,749	411	
11	บุณฑริก	52	8	14,678	567	
12	พิบูลมังสาหาร	74(1)	10	19,553	855	
13	โพธิ์ไทร	33(2)	5	6,323	278	
14	ม่วงสามสิบ	69	10	11,157	632	
15	วารินชำราบ	61	8	14,665	770	
16	ศรีเมืองใหม่	54	7	9,802	427	
17	สำโรง	54	7	7,492	422	
18	สิรินธร	32	6	6,977	311	
19	ดอนมดแดง	17(1)	3	3,710	187	
20	กิ่ง อ.นาเยีย	14	3	4,142	156	
21	ทุ่งศรีอุดม	20	3	3,743	171	
22	กิ่ง อ.เหล่าเสือโก้ก	25(1)	3	3,670	186	
23	กิ่ง อ.นาตาล	23	3	4,835	208	
24	กิ่ง อ.สว่างวีระวงศ์	20(1)	2	4,319	215	
25	กิ่ง อ.น้ำขุ่น	20	2	5,023	197	
	รวม	1087	150	249,856	11,552	

หมายเหตุ ตัวเลขในวงเล็บหมายถึงโรงเรียนสาขา

มองหน้า...แลหลังการประณตศึกษาอุบลฯ

จากการศึกษาหน้าประวัติศาสตร์ทางการศึกษาของเมืองอุบลราชธานีปรากฏหลักฐานชัดเจนว่า โรงเรียนหลวงหลังแรกที่รัฐจัดตั้งขึ้นเพื่อราษฎรที่เมืองอุบลราชธานี ชื่อ “อุบลวาลิสสถาน” ได้ประกอบพิธีเปิดเมื่อวันที่ 16 เมษายน 2434 โดยพระภักดีณรงค์ (สิน ไกรฤกษ์) ข้าหลวงกำกับเมืองอุบลราชธานีเป็นผู้ก่อตั้งเพื่อให้กุลบุตรกุลธิดาได้ศึกษาเล่าเรียน ซึ่งเป็นการสอดคล้องกับพระบรมราชโองบายของล้นเกล้าฯ รัชกาลที่ 5 ดังพระราชดำรัสที่ว่า

“เจ้านายราชตระกูลตั้งแต่ลูกฉันเป็นต้นไปจนถึงราษฎรที่ต่ำที่สุดจะได้มีโอกาสเล่าเรียนได้เสมอกัน ไม่ว่า เจ้าว่าขุนนางว่าไพร่.....”

ล้นเกล้าฯ รัชกาลที่ 5 ทรงเห็นความสำคัญของการศึกษาว่าชาติจะอยู่รอดเพราะประชาชนมีคุณภาพ การทำนุบำรุงบ้านเมืองยังขาดคนมาช่วยทำราชการ เป็นเหตุเป็นตาต่างพระเนตรพระกรรณ จึงทรงเร่งเร้าและร้อนใจที่จะจัดให้มีการศึกษาระบบโรงเรียนไปให้ทั่วถึงทั้งประเทศ ในขณะนั้นพระองค์ทรงมีแรงกดดันและแรงบันดาลใจหลายประการ ประการสำคัญที่สุดก็คือ การคุกคามของชาติตะวันตก นักล่าอาณานิคม ทรงตระหนักในอันตรายนั้นจะหันหน้าไปพึ่งใคร ปกษาใคร ก็มีคนที่จะปรึกษาหารือหรือช่วยแบ่งเบาภาระได้น้อยมาก พระองค์ทรงคิดจนประสวร และความอัดอั้นตันใจนั้นพระองค์เคยทรงนิพนธ์ไว้ใจความว่า

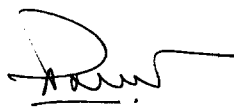
“เจ็บพระวรกายยังรักษาได้ แต่เจ็บพระทัยในปัญหานบ้านเมืองสุดจะเหลียวหาใครช่วยบรรเทา”

สถาบันพระมหากษัตริย์เป็นสถาบันที่มีคุณูปการต่อการศึกษาไทยมาโดยตลอด กระทรวงศึกษาธิการ จึงได้กำหนดให้วันที่ 25 พฤศจิกายนของทุกปีซึ่งเป็นวันคล้ายวันสวรรคตของรัชกาลที่ 6 เป็น “วันประณตศึกษาแห่งชาติ” เพื่อเป็นการน้อมรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณและเฉลิมพระเกียรติคุณของล้นเกล้ารัชกาลที่ 5 รัชกาลที่ 6 ผู้ทรงวางรากฐานการศึกษาแก่ทวยราษฎรและรัชกาลปัจจุบันที่ทรงให้ความสำคัญต่อการพัฒนาการศึกษาอันเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาประเทศด้วยพระอัจฉริยภาพและวิสัยทัศน์ที่ยาวไกล

ในโอกาส “วันประถมศึกษาแห่งชาติ ประจำปี 2541” นี้โดยการดำริของ นายประสงค์ มากนวล ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี ได้เห็นว่สมควรที่จะมีหนังสือที่ระลึกโดยให้มีสาระเกี่ยวกับอดีต ปัจจุบันและอนาคตของการประถมศึกษาจังหวัด ด้วยความมุ่งหวังว่าจะเป็นสิ่งกระตุ้นเตือนให้ระลึกถึงแนวคิด บทบาทหน้าที่และผลของการจัดการศึกษาในรอบปีที่ผ่านมา จึงได้แต่งตั้งคณะทำงานให้ดำเนินการและเห็นชอบที่จะให้ใช้ชื่อหนังสือนี้ว่า “อุบลवासักสถาน” ซึ่งเป็นชื่อโรงเรียนหลังแรกของเมืองอุบลราชธานี เพื่อเป็นมงคลนามและระลึกถึง พระคุณอันอเนกอนันต์ของผู้ก่อตั้งอย่างหาที่สุดมิได้

การนำเสนอผลงานการจัดการศึกษาใน “อุบลवासักสถาน” เล่มนี้จึงเป็นทั้งความเป็นมา ความเป็นอยู่และความ เป็นไปในอนาคตที่สถานการณบ้านเมืองกำลังแปรเปลี่ยน เป็นสิ่งที่อยากบอกกล่าวให้เพื่อนครูและประชาชนได้มั่นใจ ยิ่งขึ้นว่า การประถมศึกษาของชาวอุบลราชธานีได้รับการ ดูแลเป็นอย่างดี อันก่อให้เกิดภาระงานและจิตสำนึกใน ความรับผิดชอบทั้งในจุดที่ควรภาคภูมิใจร่วมกันและ จุดที่ควรทบทวนก่อนที่จะก้าวเดินไปสู่ภารกิจอันหนัก หน่วงที่จะจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2 ปีที่รออยู่ข้างหน้าแล้ว

ขอขอบคุณนายประสงค์ มากนวล ผู้อำนวยการการ ประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานีและคณะที่ปรึกษาทุก ท่านที่ได้ให้คำปรึกษาแนะนำและสนับสนุนเป็นอย่างดี ขอขอบคุณเจ้าของบทความอันทรงคุณค่าต่อเพื่อนครู และขอบคุณเป็นพิเศษด้วยใจจริงสำหรับคณะทำงานที่ ได้เสียสละเวลา แรงกาย แรงใจ และสติปัญญา อันเป็น องค์ประกอบที่สำคัญจนสามารถสร้างสรรค์ผลงานนี้ให้ สำเร็จขึ้นมาได้ และใช้ประโยชน์ได้ทันกาลที่เหมาะสม

(นายสุมิตร เสนสม)

บรรณาธิการ

คณะผู้จัดทำ

นายประสงค์
นายประสิทธิ์
นายธีระวุฒิ
นายปิยะศักดิ์

មានសេចក្តីសង្ឃឹមថា ប្រជាជនខ្មែរអាចរស់នៅបានប្រសើរជាងមុន បើសិនជាមានការគាំទ្រពីសហគមន៍អន្តរជាតិ។

หน.ฝ่า

အံ့ဂါး

นายปิยะศักดิ์	เกษมศิลป์
นายสุเมธ	สายหอม
นายบุญจันทร์	คำแสน
นายพิสิทธิ์	รวยทรัพย์
นายมงคล	จันทร์โสภา
นายนิติ	พรหมรัตน์
นายสำราญ	สุขโท
นายไพบูลย์	เพิ่มพูล
นายชาญยุทธ	หาญชนะ
ประทีป	เดชพันธ์
จัน	ดวงม
	พิชิต

นางยุวรี นพ
นายสุระชัย มีศรี
นายวิวัฒน์ มิ่งไชย
นางอัจฉรา วงษ์ใหญ่
นางปัทมา บุญอนันต์
นายอิทธิพล ภาเรือง

นายปัญญา
นายฉัฐพงษ์

ປກ/ກາ

นายไพบูลย์	เพิ่ม
นายดรฤณ	สังกะ
นายปัญญา	แพ่งเห
นายสมยศ	ศิริจันทร์

พิมพ์ที่ หจก.อุบลยงสวัสดิ์

(045)